

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**‘ΣΥΣΤΗΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΕΜΜΥΔΙΟΥ’**

**ΟΝΟΜΑ: ΣΤΑΥΡΙΔΗ ΠΕΛΑΓΙΑ
ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΑΝΝΑ ΣΚΟΥΛΗ**

**ΗΡΑΚΛΕΙΟ
2009**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μετά την τελευταία αναθεώρηση της ΚΑΠ ενθαρρύνει τους αγρότες να παράγουν γεωργικά προϊόντα υψηλής ποιότητας που να ικανοποιούν τις ανάγκες των καταναλωτών. Η ολοκληρωμένη διαχείριση καλλιεργειών είναι ένας τρόπος γεωργικής παραγωγής που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις ασφαλών, φρέσκων, οικονομικά εφικτών, δίχως ελαττώματα από έντομα και ασθένειες προϊόντων με κύριο στόχο τη μείωση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και την ασφάλεια του περιβάλλοντος. Η ολοκληρωμένη διαχείριση στον πρωτογενή τομέα εφαρμόζεται από δυο συστήματα ποιότητας στην Ελλάδα το πρωτόκολλο EUREPGAP και το πρότυπο AGRO. Το πρωτόκολλο EUREPGAP ξεκίνησε από το 1997 ως πρωτοβουλία 13 αλυσίδων λιανεμπορίου με στόχο να δώσουν απαντήσεις στις ανησυχίες των καταναλωτών απέναντι στα διατροφικά σκάνδαλα και να δημιουργήσουν ένα πρωτόκολλο ευρέως αποδεκτό από την αγορά που θα ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της γεωργικής παραγωγής. Το EUREPGAP καλύπτει βασικές απαιτήσεις ασφάλειας τροφίμων περιβαλλοντικής διαχείρισης και ευημερίας εργαζομένων, επίσης θέτει βασικούς κανόνες εξασφάλισης της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων με αποτέλεσμα να υπάρχει δυνατότητα διαχείρισης ανάληψης της ευθύνης για τυχόν ακατάλληλα προϊόντα.

Ανάμεσα στα προϊόντα στα εφαρμόζεται το EUREPGAP στην Ελλάδα είναι και το κρεμμύδι. Το κρεμμύδι είναι λαχανικό αλλά και μπαχαρικό, είναι φυτό πλώδες το οποίο απαιτεί για τη συμπλήρωση του βιολογικού του κύκλου (από σπόρο σε σπόρο) δύο ή τρία χρόνια. Έχει επιφανειακό ριζικό σύστημα. Το φυτό δεν έχει κανονικό στέλεχος αλλά μία μορφή δίσκου στην κάτω επιφάνεια του οποίου αναπτύσσονται οι ρίζες, ενώ από την πάνω επιφάνεια εκπύσσονται σαρκώδη, διογκωμένα φύλλα με επικαλυπτόμενες τις βάσεις τους. Το κρεμμύδι είναι φυτό ψυχρής εποχής που αναπτύσσεται σε μεγάλο πλάτος θερμοκρασιών.

Το σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης EUREPGAP που εφαρμόζεται στο κρεμμύδι αποτελείται από:

- 1) **Το εγχειρίδιο:** Περιγράφει συνοπτικά όλο το σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης καθώς και την παρουσίαση της πολιτικής που διέπει την εκμετάλλευση του κρεμμυδιού.
- 2) **Οι διαδικασίες** περιέχουν μια σαφή περιγραφή των διάφορων λειτουργιών της εκμετάλλευσης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης που εφαρμόζεται.
- 3) **Τα σχέδια διαχείρισης** περιγράφουν τις διάφορες λειτουργίες της εκμετάλλευσης που σχετίζονται με την καλλιέργεια του κρεμμυδιού. Περιέχουν εκθέσεις όπου δίνουν μια συνολική εικόνα διάφορων φάσεων της καλλιέργειας του κρεμμυδιού, έντυπα και οδηγίες εργασίας οι οποίες περιέχουν αναλυτικές πληροφορίες για την εκτέλεση μιας συγκεκριμένης εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	7
1. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	10
1.1.Εισαγωγή.....	10
1.2. Συμβατική γεωργία- βιολογική γεωργία- ολοκληρωμένη διαχείριση.....	11
1.3. Ορθή γεωργική πρακτική.....	11
1.4. Ολοκληρωμένη διαχείριση καλλιεργειών.....	11
1.5. Συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης στον πρωτογενή τομέα	12
1.5.1. AGRO 2.1 & 2.2.	12
1.5.2. EUREPGAP	13
1.5.3. BRC	13
1.5.4. IFS	13
1.6. Αρχές των συστημάτων	14
1.7. Οι λόγοι που οδήγησαν την ελληνική παραγωγή στην ολοκληρωμένη διαχείριση	14
1.8. Η ολοκληρωμένη διαχείριση ως μέθοδος παραγωγής στην ελληνική γεωργία	15
1.8.1. Παραγωγοί και οργάνωση	15
1.8.2. Η δράση και η στήριξη του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και τροφίμων	16
1.8.3. Αγορά και αποδοχή της ολοκληρωμένης διαχείρισης	17
1.8.4. Ελεγκτικοί μηχανισμοί-αρμόδιοι οργανισμοί	18
2. ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΚΡΕΜΜΥΔΙΟΥ	19
2.1. Εισαγωγή.....	19
2.2. Βοτανικοί χαρακτήρες	19
2.3. Κλίμα	20
2.4. Έδαφος	20
2.4.1. Σπορά-φύτευση	20
2.4.2. Καλλιεργητική τεχνική.....	21

2.5. Άρδευση	21
2.6. Συγκομιδή	22
2.7. Καλλιεργούμενες ποικιλίες	23
2.8. Αποθήκευση	24
2.9. Οι χώρες που παράγουν τις μεγαλύτερες ποσότητες κρεμμυδιού	25
3.ΣΥΣΤΗΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ EUREPGAP (ΕΚΔΟΣΗ 2.1.-	
ΟΚΤ 04) ΟΜΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΡΕΜΜΥΔΙΟΥ	26
3.1. Εισαγωγή	26
3.2.Εγχειρίδιο ολοκληρωμένης διαχείρισης στην καλλιέργεια του κρεμμυδιού.....	28
3.2.1. Απαιτήσεις της ομάδας παραγωγών του κρεμμυδιού.....	29
3.2.2. Εφαρμογή του προγράμματος βελτίωσης	29
3.2.3. Δικαιώματα και υποχρεώσεις των υποψηφίων EUREPGAP	32
3.2.3.1. Υποχρεώσεις παραγωγού	32
3.2.3.2. Δικαιώματα παραγωγού	33
3.3. Διαδικασίες στην καλλιέργεια του κρεμμυδιού-πιστοποίηση της ομάδας	35
3.3.1. Πολιτική της ομάδας	35
3.3.2. Απαιτήσεις από τον παραγωγό για την εφαρμογή συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης	36
3.3.2.1. Ενέργειες	36
3.3.2.2. Έντυπα	36
3.3.2.3. Εξοπλισμός	37
3.3.3. Αρχές λειτουργίας της ομάδας παραγωγών κρεμμυδιού	37
3.3.4. Επικεφαλής της γεωργικής εκμετάλλευσης	37
3.3.5. Επιβλέπων της γεωργικής εκμετάλλευσης	37
3.3.6. Σύμβουλοι ποιότητας	37
3.3.7. Υπεργολάβοι	38
4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΤΥΠΟΥ EUREPGAP	40
4.1. Εισαγωγή	40
4.2. Σημεία ελέγχου και κριτήρια συμμόρφωσης	61

4.3. Κατάρτιση των παραγωγών κρεμμυδιού.....	61
4.4. Διαδικασία ιχνηλασιμότητας στην καλλιέργεια του κρεμμυδιού	62
4.5. Σχέδια διαχείρισης για πολλαπλασιαστικό υλικό και καλλιεργητικών φροντίδων στην καλλιέργεια του κρεμμυδιού	63
4.5.1. Έδαφος	64
4.5.2. Λίπανση	65
4.5.3. Φυτοπροστασία	67
4.5.4. Συγκομιδή	68
4.5.5. Εξοπλισμός και ενέργεια.	70
4.5.5.1. Μηχανολογικός εξοπλισμός.....	70
4.5.5.2. Εγγειοβελτιωτικός μηχανισμός.....	70
4.5.6. Σχέδια διαχείρισης ρύπων , ανακύκλωσης, υγιεινή και ασφάλεια	71
4.6. Ισχύς του πιστοποιητικού EUREPGAP	71
4.7. Χρήση του εμπορικού σήματος, λογότυπου και εγγραφής	
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	74
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	75

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μέχρι πριν κάποια χρόνια η απαίτηση για πιστοποιημένα κατά EUREPGAP προϊόντα περιοριζόταν στην Ελλάδα κυρίως στην καλλιέργεια του επιτραπέζιου σταφυλιού και ιδιαίτερα της σουλτανίνας που απευθυνόταν στην αγορά της Αγγλίας και των εκεί super markets. Απαίτηση για πιστοποίηση κατά EUREPGAP των ελληνικών προϊόντων δεν υπήρχε σχεδόν από καμιά άλλη χώρα, ενώ και οι παροτρύνσεις για πιστοποίηση με στόχο την διαφοροποίηση (προαιρετικά και δίχως την έννοια της απαίτησης) ήταν μετρημένες στα δάχτυλα. Για την εσωτερική αγορά φυσικά ουδείς λόγος αφού έως και σήμερα συνεχίζει να διακρίνει προϊόντα σχεδόν δίχως καμία απαίτηση για πιστοποίηση προδιαγραφών. Η κατάσταση στις ελληνικές εξαγωγές όμως άλλαξε ριζικά τα τελευταία χρόνια, όπου πλέον η αγγλική αγορά απαιτεί πιστοποίηση και για τα υπόλοιπα οπωροκηπευτικά που εισάγει, ενώ πιστοποίηση κατά EUREPGAP απαιτεί πλέον και η πλειοψηφία των γερμανικών λιανεμπόρων, οι οποίοι και διακινούν ένα πολύ σημαντικό ποσοστό των ελληνικών εξαγωγών και οι γερμανικές αλυσίδες που ήδη έχουν προχωρήσει ένα βήμα παραπάνω, έχοντας σήμερα την πιστοποίηση κατά EUREPGAP ως βάση διαπραγμάτευσης, ενώ θέτουν και άλλες πιο αυστηρές προδιαγραφές για την αγορά προϊόντων, προδιαγραφές που κυρίως αφορούν τα υπολείμματα φυτοφαρμάκων στο τελικό προϊόν.

Το πρωτόκολλο EUREPGAP ξεκίνησε το 1997 ως πρωτοβουλία 13 ευρωπαϊκών αλυσίδων λιανεμπορίου για να απαντήσει στις ανησυχίες των καταναλωτών στα διατροφικά σκάνδαλα. Καλύπτει βασικές απαιτήσεις ασφάλειας τροφίμων, περιβαλλοντικής διαχείρισης και ευημερίας εργαζομένων, θέτει βασικούς κανόνες εξασφάλισης της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων με αποτέλεσμα να υπάρχει δυνατότητα διαχείρισης ανάληψη της ευθύνης για τυχόν ακατάλληλα προϊόντα.

Έτσι βάση όλων των παραπάνω το EUREPGAP αποτελεί σήμερα ένα σημαντικό διαπραγματευτικό εργαλείο "βάσης" για τον Έλληνα αγρότη, ο οποίος εργάζεται και εξάγει τα προϊόντα του σε ένα περιβάλλον εντός των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πιστοποίηση σύμφωνα με το πρωτόκολλο EUREPGAP αποτελεί πλέον αναγκαιότητα για τα προϊόντα των Ελλήνων παραγωγών για τις ξένες αγορές κυρίως δε της Γερμανίας και της Γαλλίας αλλά συνεχώς βρίσκει μεγάλη απήχηση και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην εγχώρια αγορά γενικότερα και ειδικότερα ή κατά EUREPGAP πιστοποίηση κινείται με πιο αργούς ρυθμούς σε συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί από τις απαιτήσεις των μεγάλων κυρίως αλυσίδων λιανικού εμπορίου αγροτικών προϊόντων (super market). Η είσοδος όμως πολλών πολυεθνικών discounts, καθώς και η ενιαία αγορά πρόκειται να αυξήσει πολύ σύντομα και στην χώρα μας την πίεση για την διασφάλιση της παραγωγής και των νωπών προϊόντων. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα το πιστοποιητικό EUREPGAP να αποτελεί σύντομα και για τις περισσότερες επιχειρήσεις του ελληνικού χώρου προαπαιτούμενο για οποιαδήποτε εμπορική διαπραγμάτευση. Η πιστοποίηση κατά EUREPGAP συνεχώς επεκτείνεται καθώς η δυναμική και η αναγνωρισιμότητα του συγκεκριμένου πρωτοκόλλου στην αγορά είναι πολύ μεγάλη. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι αν και οι Έλληνες αγρότες που πιστοποιούν την παραγωγή τους σύμφωνα με το πρωτόκολλο EUREPGAP, δεν είναι επιλέξιμοι για επιδοτήσεις, καθώς δεν αποτελεί εθνικά αναγνωρισμένο Πρότυπο, εν τούτοις, οι πιστοποιημένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις συνεχώς αυξάνονται διότι η πιστοποίηση κατά EUREPGAP έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη της αγοράς.

Λόγω του επιτυχημένου εμπορικού χαρακτήρα της πιστοποίησης αυτής, οι Έλληνες παραγωγοί καθίστανται εξαιρετικά ευέλικτοι όσον αφορά στη διάθεση των προϊόντων τους, προσπερνώντας έτσι τα όποια προβλήματα διείσδυσης είτε στην εγχώρια αγορά μέσω των μεγάλων αλυσίδων super market, είτε προσβλέποντας στην εξαγωγή μέρους ή συνόλου των προϊόντων τους.

Η πιστοποίηση της παραγωγής νωπών προϊόντων γεωργικής προέλευσης και η εφαρμογή των Κωδικών Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΟΓΠ) που

εμπεριέχουν μεταξύ άλλων την ορθή χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στη γεωργική παραγωγή, δεδομένου ότι οι περισσότερες περιβαλλοντικές επιδράσεις συνδέονται με τη χρήση φυτοφαρμάκων και υπάρχει ορατός ο κίνδυνος έκθεσης των καταναλωτών στα κρίσιμα επίπεδα υπολειμμάτων, αποτελούν πλέον μονόδρομο για τους παραγωγούς στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρα κατ' επέκταση και για τον Έλληνα παραγωγό. Πολλά μοντέλα πιστοποίησης για την ολοκληρωμένη γεωργία και την εφαρμογή των ΚΟΓΠ, εθνικού, τοπικού ή και ιδιωτικού χαρακτήρα έχουν αναπτυχθεί κατά περιόδους και συνεχίζουν να αναπτύσσονται, αλλά το EUREPGAP φαίνεται προς το παρόν να κυριαρχεί ως βάση "αναφοράς" έχοντας θέσει γερά θεμέλια στην ευρωπαϊκή αγορά καλύπτοντας τόσο τις νομικές απαιτήσεις του ευρωπαϊκού λιανεμπορίου όσο και τις διατροφικές ανησυχίες των Ευρωπαίων καταναλωτών.

Η βάση ανάπτυξης του και η εξέλιξή του υποστηρίζονται σταθερά και αδιάκοπα από τις ισχυρές επιχειρήσεις παραγωγής και διακίνησης τροφίμων στην Ευρώπη, στοχεύοντας στην διασφάλιση ενός ομοιογενούς πλαισίου βάσης στην επιχειρηματική ανάπτυξη του ευρωπαϊκού τομέα τροφίμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η άσκηση της γεωργίας μακροχρόνια γίνεται με τη μορφή της συμβατικής γεωργίας χρησιμοποιώντας βελτιωμένες ποικιλίες, υψηλές ποσότητες φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων και σε πολλές περιπτώσεις γίνεται αλόγιστη χρήση των φυσικών πόρων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επίσης μέχρι πρότινος ενθάρρυνε την ποσοτική παραγωγή αγροτικών προϊόντων δίνοντας υψηλές επιδοτήσεις στους παραγωγούς, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν μια σειρά από προβλήματα που σήμερα καλούνται να επιλυθούν. Τα αποτελέσματα της συμβατικής γεωργίας είναι σήμερα εμφανή και εστιάζονται στην αδυναμία της παραγωγικότητας των εδαφών, στην καταστροφή της άγριας ζωής, στην εμφάνιση τοξικών καταλοίπων στα υπόγεια ύδατα και χημικών υπολειμμάτων στα αγροτικά προϊόντα καθώς και στην επιβάρυνση της υγείας των παραγωγών που ασχολούνται με την γεωργία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μετά από την τελευταία αναθεώρηση της ΚΑΠ, ενθαρρύνει πλέον τους αγρότες να παράγουν γεωργικά προϊόντα υψηλής ποιότητας δίνοντας έμφαση στην ικανοποίηση των προσδοκιών των καταναλωτών, ακολουθώντας γεωργικές πρακτικές που θα σέβονται το περιβάλλον. Κατά συνέπεια η εφαρμογή εναλλακτικών και καινοτόμων μορφών γεωργίας, όπως είναι η παραγωγή πιστοποιημένων προϊόντων ποιότητας σύμφωνα με τις αρχές της ορθής γεωργικής πρακτικής και της ολοκληρωμένης διαχείρισης καλλιεργειών, αποτελούν μια από τις βασικότερες επιδιώξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2000)

1.2 ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ - ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ-ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ

Η συμβατική γεωργία ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις ασφαλών προϊόντων, οικονομικά εφικτών για όλους, φρέσκων, δίχως ελαττώματα από έντομα και ασθένειες και τέλειων σε εμφάνιση και μέγεθος. Η βιολογική γεωργία είναι περισσότερο φιλοπεριβαλλοντική γεωργία, με στόχο κατά κύριο λόγο τη μείωση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ενώ αντίθετα η ολοκληρωμένη διαχείριση καλλιεργειών μπορεί να θεωρηθεί ως ένας τρόπος γεωργικής παραγωγής κάπου μεταξύ της συμβατικής και βιολογικής γεωργίας, ως <<συμβιβασμός>> μεταξύ των δυο μεθόδων παραγωγής, με στόχο την πλήρη κάλυψη των απαιτήσεων του σύγχρονου καταναλωτή.

1.3 ΟΡΘΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Η Ορθή Γεωργική Πρακτική στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις καθορίζει βασικά στοιχεία για την ανάπτυξη ορθής πρακτικής στην παγκόσμια παραγωγή φυτικών προϊόντων (φρούτα και λαχανικά) που την κάνει αποδεκτή από τις κύριες ομάδες λιανέμπορων σε όλο τον κόσμο.

1.4. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ

Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών αποτελεί μια λογική προσέγγιση διαχείρισης ολόκληρης της γεωργικής εκμετάλλευσης, η οποία συνδυάζει την οικολογική φροντίδα ενός ποικιλόμορφου και υγιούς περιβάλλοντος με τις οικονομικές απαιτήσεις της γεωργίας, με στόχο την εξασφάλιση της συνεχούς παραγωγής υγιεινών και οικονομικά προσιτών προϊόντων. Στην Ελλάδα εφαρμόζονται δυο συστήματα ποιότητας που αφορούν την πρωτογενή παραγωγή των γεωργικών προϊόντων, το EUREPGAP και το AGRO 2.1 & 2.2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ(2003)

	Έκταση (στρ.)	Ποσοστό (%)
Συμβατική	1.819.197	98,90
Ολοκληρωμένη	14,998	0,82
Βιολογική	5.220	0,28
Σύνολο	1.839.415	100,00

(Κάλτσης Ι., Τσίνας Δ. 2005)

1.5. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ

1.5.1 AGRO 2.1 & 2.2

Το σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης καλλιεργειών το οποίο εφαρμόζεται σύμφωνα με το εθνικό πρότυπο AGRO 2.1 & 2.2 του ΟΠΕΓΕΠ που αφορά τη πιστοποίηση του συστήματος παραγωγής των γεωργικών προϊόντων. Ως ολοκληρωμένη Διαχείριση καλλιεργειών εννοούμε τον καλύτερο συνδυασμό βιολογικών, καλλιεργητικών και χημικών μεθόδων καταπολέμησης των εχθρών και ασθενειών της καλλιέργειας, με στόχο την παραγωγή ασφαλών προϊόντων για τον καταναλωτή. Μια από τις κυριότερες αρχές της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης είναι η ελαχιστοποίηση των εισροών δηλαδή των φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται το οικονομικότερο δυνατό αποτέλεσμα με την ελάχιστη δυνατή περιβαλλοντική επιβάρυνση.

1.5.2. EUREPGAP

Το πρωτόκολλο EUREPGAP ξεκίνησε από το 1997, ως πρωτοβουλία 13 αλυσίδων λιανεμπορίου με στόχο:

1. Να δώσουν απαντήσεις στην ανησυχία των καταναλωτών απέναντι στα διατροφικά σκάνδαλα που άρχισαν να αποκαλύπτονται με ρυθμό χιονοστιβάδας εκείνη την εποχή αλλά και μετέπειτα

2. Να κάνουν τα πρώτα βήματα στην αναζήτηση ενός πρωτοκόλλου "προδιαγραφών βάσης" οι οποίες θα ήταν ευρέως αποδεκτές από την αγορά και οι οποίες θα ανταποκρίνονταν στις σύγχρονες ανάγκες της γεωργικής παραγωγής.

Το πρωτόκολλο EUREPGAP έχει έναν πολυδιάστατο χαρακτήρα, καλύπτοντας βασικές απαιτήσεις ασφάλειας τροφίμων, περιβαλλοντικής διαχείρισης και ευημερίας εργαζομένων. Ταυτόχρονα θέτει βασικούς κανόνες εξασφάλισης της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων με αποτέλεσμα να υπάρχει δυνατότητα διαχείρισης ανάληψης της ευθύνης για τυχόν ακατάλληλα προϊόντα.

1.5.3 BRC (British Retail Consortium)

Η πιστοποίηση αυτή είναι απαραίτητη για επιχειρήσεις που προμηθεύουν τρόφιμα και ποτά στα πολυκαταστήματα της Μ. Βρετανίας. Το πρωτόκολλο γνώρισε ραγδαία εξέλιξη με αποτέλεσμα να γίνει ευρέως αποδεκτό και να εφαρμόζεται και από άλλους κλάδους του χώρου των τροφίμων, όπως εταιρίες εξυπηρέτησης και παροχής τροφίμων (catering), μεταποιητές και παραγωγούς πρώτων υλών.

1.5.4. IFS (International Food Standards)

Το πρότυπο IFS δημιουργήθηκε το 2002 από Γερμανικούς εμπορικούς οίκους και οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στο λιανικό εμπόριο με στόχο την αξιολόγηση και επιθεώρηση των προμηθευτών τους. Πολύ σύντομα το έτος 2003 αναγνωρίστηκε και υιοθετήθηκε και από Γαλλικούς οίκους της λιανικής πώλησης καθώς και του κλάδου της χονδρικής πώλησης.

1.6. ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.
ΑΡΧΗ 1. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
<ul style="list-style-type: none">• Τεκμηριωμένο σύστημα παραγωγής (οδηγίες-καταγραφές εφαρμογής).• Αποτελέσματα εργαστηριακών αναλύσεων χημικών υπολειμμάτων.• Κωδικοποίηση του τελικού προϊόντος που παραπέμπει στον παραγωγό, το αγροτεμάχιο και τον τρόπο παραγωγής του προϊόντος.
ΑΡΧΗ 2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩ ΕΙΣΡΟΩΝ
<ul style="list-style-type: none">• Ορθολογική εφαρμογή φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων με συγκεκριμένες ποσότητες χωρίς να γίνεται υπέρβαση των μέγιστων επιτρεπόμενων ορίων για την περιοχή• Εκπαίδευση του παραγωγού για τον τρόπο καταστροφής των κενών δοχείων φυτοφαρμάκων, τον τρόπο έκπλυσης του ψεκαστικού μηχανήματος, την ορθή αποθήκευση των φυτοπροστατευτικών σκευασμάτων.• Θέσπιση συγκεκριμένων σκοπών και στόχων για την προστασία του περιβάλλοντος.• Μείωση εισροών που προέρχονται από την ορθή εφαρμογή του συστήματος.
ΑΡΧΗ 3. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ
<ul style="list-style-type: none">• Χρήση προστατευτικού ρουχισμού και εξοπλισμού κατά τη διάρκεια των φυτοπροστατευτικών επεμβάσεων.• Εκπαίδευση στην ορθή χρήση των φυτοπροστατευτικών σκευασμάτων.• Δημιουργία αποθηκευτικών χώρων που να πληρούν τις προδιαγραφές ασφάλειας για την αποθήκευση φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

(Μαργαριτόπουλος Ν. 2002)

1.7. ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Η ανάπτυξη της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στην Ελλάδα υπό την μορφή συστημάτων τήρησης αναγνωρισμένων απαιτήσεων/ προτύπων και η πιστοποίηση της ορθής εφαρμογής της από αναγνωρισμένους φορείς πιστοποίησης ξεκίνησε στην Ελλάδα λίγο πριν το 2000, με την ίδρυση του

AGROCERT, τη δημιουργία των προτύπων ολοκληρωμένης διαχείρισης AGRO 2.1./AGRO 2.2., αλλά και με την υιοθέτηση ευρωπαϊκών κανόνων παραγωγής, όπως αυτών του πρωτοκόλλου EUREPGAP. Η αρχή έγινε από τις βιομηχανίες μεταποίησης τροφίμων, οι οποίες επιζητούσαν έναν αξιόπιστο τρόπο να ελέγξουν το προϊόν το οποίο παραλάμβαναν και ταυτόχρονα να αποδείξουν στους πελάτες τους την <<ποιότητα>> που επιζητούσαν. Η βιομηχανία παραγωγής κομπόστας ροδάκινου, ήταν από τις πρώτες που επέβαλαν τη νέα αυτή μορφή καλλιέργειας στους παραγωγούς προμηθευτές της, ως απάντηση στις ειδικές απαιτήσεις της αμερικάνικης αγοράς για την εφαρμογή ή μη συγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Τη συνέχεια έδωσαν συγκεκριμένες αλυσίδες του εξωτερικού, κυρίως της Αγγλίας, οι οποίες απαίτησαν από τους Έλληνες προμηθευτές τους την προσκόμιση πιστοποιητικών παραγωγής για την ένταξη των προϊόντων τους στα ράφια των supermarkets.

Σήμερα περισσότερα από 500.000 στρέμματα και περισσότεροι από 50.000 παραγωγοί είναι ενταγμένοι σε τέτοια συστήματα. Μετά τις τελευταίες εξελίξεις στον τομέα των επιδοτήσεων από το Υπουργείο Γεωργίας, το Γ'ΚΠΣ και με τα μέτρα ανάπτυξης και ανασυγκρότησης της υπαίθρου 2000-2006 η ολοκληρωμένη διαχείριση αναπτύσσεται με γρήγορους ρυθμούς. Το Μάιο του 2003 περίπου 165φορείς πανελλαδικά εντάχθηκαν στα μέτρα αυτά και ξεκίνησαν την υλοποίηση συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης σε πληθώρα καλλιεργειών, από ετήσιες καλλιέργειες όπως το βαμβάκι, το καλαμπόκι, το κρεμμύδι, τη βιομηχανική τομάτα, μέχρι θερμοκηπιακές καλλιέργειες σπαράγγια και σε μεγάλο ρυθμό στις καλλιέργειες της ελιάς και των εσπεριδοειδών.

1.8. Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΩΣ ΜΕΘΟΔΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

1.8.1. Παραγωγοί και οργάνωση

Οι Έλληνες παραγωγοί, αν και μικροί σε σχέση με τους αντίστοιχους ευρωπαίους, παρουσιάζουν πολλά πλεονεκτήματα σε ότι αφορά την εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης. Ο μικρός κλήρος, η μικρή τους

οικονομική επιφάνεια καθώς και οι εδαφοκλιματικές συνθήκες στις οποίες δραστηριοποιούνται, βοηθούν στην εφαρμογή φιλοπεριβαλλοντικών, μη εντατικών μεθόδων καλλιέργειας. Ήδη σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, οι Έλληνες παραγωγοί πληρούν τις περισσότερες απαιτήσεις ενός συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης κυρίως σε ότι αφορά καλλιεργητικές πρακτικές και φιλοπεριβαλλοντικές απαιτήσεις. Το μεγαλύτερο μειονέκτημα έγκειται αφενός στην αδυναμία κάλυψης του κόστους εφαρμογής της ολοκληρωμένης διαχείρισης σε ατομικό επίπεδο, και αφετέρου στην έλλειψη περισσότερες φορές της απαιτούμενης οργάνωσης των πρωτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων για την εφαρμογή και τήρηση ομαδικών συστημάτων. Οι οργανώσεις των παραγωγών πρέπει να δώσουν την ώθηση για την εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης προσφέροντας την οικονομική στήριξη, την καθοδήγηση και την οργάνωση που απαιτείται.

1.8.2. Η δράση και η στήριξη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Αν και καθυστερημένα, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και τροφίμων μέσω του επιχειρησιακού προγράμματος Ανάπτυξης και Ανασυγκρότησης της Υπαίθρου 2000-2006, ξεκίνησε την εφαρμογή σειράς μέτρων στήριξης για την παραγωγή και προώθηση προϊόντων ποιότητας. Μεταξύ άλλων επιδοτούμενων δράσεων, όπως για παράδειγμα για βιολογική γεωργία, τα συστήματα ISO και HACCP, και τα προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ και ΕΠΠΕ, αναγνωρίζεται και επιδοτείται πλέον η ανάπτυξη, εφαρμογή και πιστοποίηση συστημάτων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης σε όλα τα γεωργικά προϊόντα. Η κίνηση αυτή δείχνει τόσο την ευρωπαϊκή όσο και την εθνική στήριξη που έχουν και πρόκειται να έχουν τα επόμενα χρόνια δράσεις που αφορούν στην ποιοτική οργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας με έμφαση στην πλήρωση των νομικών απαιτήσεων, στο περιβάλλον και στην ασφάλεια των παραγομένων προϊόντων. Παρουσιάζεται λοιπόν μια μεγάλη ευκαιρία σε εθνικό επίπεδο να γίνουν όλες εκείνες οι κινήσεις που απαιτούνται για την αναδιάρθρωση της ελληνικής παραγωγικής διαδικασίας με στόχο τον εκσυγχρονισμό της και την προσαρμογή της στις σύγχρονες

απαιτήσεις της αγοράς. Παρά ταύτα, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην υλοποίηση των παραπάνω μέτρων και στον τρόπο απορρόφησης των κονδυλίων, ώστε από τη μια να βοηθηθεί πραγματικά ο Έλληνας παραγωγός στην προσπάθειά του να εφαρμόσει τις αρχές της ολοκληρωμένης διαχείρισης δηλαδή να υπάρξει ουσιαστική οικονομική στήριξη δίχως καθυστερήσεις και αδικαιολόγητες κωλυσιεργίες από πλευράς εκταμίευσης χρημάτων αλλά από την άλλη να πραγματοποιηθούν και όλες εκείνες οι ενέργειες που απαιτούνται για τον έλεγχο και την <<στην πράξη!>> ολοκλήρωση των προτεινόμενων δράσεων.

1.8.3. Αγορά και αποδοχή της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης

Όλοι οι εμπλεκόμενοι στην διακίνηση των τροφίμων, από την παραγωγή έως και την κατανάλωση, απαιτούν σήμερα όλο και περισσότερες διασφαλίσεις ως προς την ασφάλεια των προϊόντων, την ποιότητα τους και τον τρόπο με τον οποίο αυτά παράγονται. Παράλληλα όμως αποτελεί γεγονός το ότι η αγορά, ενώ απαιτεί όλα τα παραπάνω, δεν γνωρίζει πώς να το ζητήσει. Δυστυχώς ακόμα και σήμερα λίγα πράγματα γνωρίζει το ευρύτερο κοινό για την ολοκληρωμένη διαχείριση και για το τι ακριβώς αυτή σημαίνει. Ταυτίσεις της ολοκληρωμένης διαχείρισης με τη βιολογική γεωργία, με την οικολογία ή με εμπορικά συστήματα ποιότητας όπως το ISO, δεν είναι λίγες ούτε σπάνιες. Η ολοκληρωμένη διαχείριση και η πιστοποίησή της χωλαίνει σήμερα σε επίπεδο marketing και διαφήμισης. Ενώ ήδη κυκλοφορούν στην Ελλάδα πληθώρα πιστοποιημένων προϊόντων σύμφωνα με τις αρχές της ολοκληρωμένης διαχείρισης, αυτά χάνονται μεταξύ της μη ενημέρωσης των αλυσίδων λιανικής πώλησης, της άγνοιας των καταναλωτών, και της κακής λειτουργίας συνολικά της αγοράς, όπου συμβατικά, πιστοποιημένα, χύμα και συσκευασμένα προϊόντα πωλούνται μαζί, δίχως την παραμικρή διαφοροποίησή τους, τόσο σε επίπεδο οικονομικών κριτηρίων, όσο και σε ποιοτικών. Βέβαια, αυτή η αρνητική κατάσταση της αγοράς φαίνεται ότι αλλάζει. Ήδη μεγάλες αλυσίδες supermarkets, ακολουθώντας το παράδειγμα άλλων ευρωπαϊκών κρατών, έχουν ξεκινήσει να διαφοροποιούν τα ράφια τους προβάλλοντας τα ποιοτικά και πιστοποιημένα προϊόντα σε ξεχωριστούς χώρους και ενημερώνοντας τους καταναλωτές τους. Από την άλλη μεριά, νομοθετικές

ρυθμίσεις όπως η κατάργηση του χύμα προϊόντος και η υποχρεωτική σήμανση προέλευσης των τροφίμων, πρόκειται να οργανώσουν την αγορά και να βοηθήσουν την ποιοτική διαφοροποίηση και προώθηση των προϊόντων ποιότητας. Αυτό που μένει είναι μια οργανωμένη καμπάνια προβολής και γνωστοποίησης των προϊόντων ολοκληρωμένης διαχείρισης σε όλα τα επίπεδα (παραγωγός-βιομηχανία-αγορά-καταναλωτής), ώστε η προσφορά να βρει την αντίστοιχη ζήτηση που απαιτείται. Και επειδή μία καμπάνια σε εθνικό επίπεδο κοστίζει, αυτή θα πρέπει να στηριχθεί κυρίως από το κράτος, έτσι ώστε οι πολιτικές και το δράσεις που το ίδιο εφαρμόζει και προωθεί να βρουν και την ανάλογη στήριξη από την αγορά.

1.8.4. Ελεγκτικοί μηχανισμοί-αρμόδιοι οργανισμοί

Σύμφωνα με όλα τα στοιχεία, οι παραγωγοί, τα στρέμματα, και οι καλλιέργειες που εντάσσονται και εφαρμόζουν συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης αυξάνονται συνεχώς με τη γεωμετρική πρόοδο. Τα 1.000.000 στρέμματα που εντάχτηκαν το 2006 μπορούν να χαρακτηριστούν έως και μετριοπαθείς σύμφωνα με την εξέλιξη που παρουσιάζει ο τομέας της πιστοποίησης.

Στην Ελλάδα σήμερα ο έλεγχος και η παρακολούθηση (με την έννοια της πιστοποίησης) γίνεται τόσο από κρατικούς όσο και από ιδιωτικούς αρμόδιους οργανισμούς. Ο AGROCERT, ο οποίος αποτελεί και τον φορέα τυποποίησης των προτύπων ολοκληρωμένης διαχείρισης AGRO 2 ελέγχει μόνο τους φορείς πιστοποίησης καθώς και τα ΠΟΠ-ΠΓΕ. (Παπαγιού 2007)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΚΡΕΜΜΥΔΙΟΥ

2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΚΟΝΑ 1. ΞΕΡΟ ΚΡΕΜΜΥΔΙ

Το κρεμμύδι το οποίο προέρχεται από το φυτό *Allium Cera* είναι λαχανικό αλλά και μπαχαρικό. Η καταγωγή του είναι από την νοτιοανατολική Ασία. Είναι φυτό το οποίο μπορεί να φτάσει τα δυο μέτρα ύψος, δεν έχει φύλλα παρά μόνο βλαστό και άνθη τα οποία εμφανίζονται στην κορυφή σαν ταξιανθία και είναι μικρά λευκοπράσινα. Οι βάσεις των φύλλων του φυτού διογκώνονται και σχηματίζουν τον υπόγειο βλαστό, που αποτελεί το γνωστό κρεμμύδι (το λαχανικό). Γνωστό και με τα ονόματα Κρόμμυον ή Αλλιον το κοινό.

2.2. ΒΟΤΑΝΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Είναι φυτό ποώδες, το οποίο απαιτεί για τη συμπλήρωση του βιολογικού του κύκλου (από σπόρο σε σπόρο) δύο ή τρία χρόνια. Για την παραγωγή βολβών καλλιεργείται ως μονοετές, ενώ για την παραγωγή σπόρου ως διετές. Έχει επιφανειακό ριζικό σύστημα που φτάνει σε βάθος μέχρι 30 cm από την επιφάνεια του εδάφους, οι ρίζες έχουν διάμετρο περίπου 1,5 mm και έχουν

συνεχή ανάπτυξη. Το φυτό δεν έχει κανονικό στέλεχος αλλά μια μορφή δίσκου, στην κάτω επιφάνεια του οποίου αναπτύσσονται οι ρίζες, ενώ από την πάνω επιφάνεια εκπτύσσονται σαρκώδη, διογκωμένα φύλλα με επικαλυπτόμενες τις βάσεις τους.

2.3. ΚΛΙΜΑ

Το κρεμμύδι είναι φυτό ψυχρής εποχής, που αναπτύσσεται σε μεγάλο πλάτος θερμοκρασιών. Τα σπέρματα του κρεμμυδιού φυτρώνουν ακόμη και σε θερμοκρασία 7° C έως 30° C . Το φυτό αναπτύσσεται καλά σε θερμοκρασία 12° C έως 24° C. Καλύτερα αναπτύσσεται όταν υπάρχει δροσιά κατά τη πρώτη ανάπτυξη του και ζεστή κατά την ωρίμασή του. Κατά τη συγκομιδή χρειάζεται ξηρασία για την ξήρανση των βολβών. Το φυτό αντέχει σε χαμηλές θερμοκρασίες και λόγω του επιπόλαιου ριζικού του συστήματος πρέπει να υπάρχει νερό στο έδαφος. Η βολβοποίησή του επιτυγχάνεται με το μήκος της μέρας και όχι με την ηλικία του φυτού. Το μήκος της μέρας για τη δημιουργία βολβού είναι 12 ώρες για τις πρώιμες και 15 ώρες για τις όψιμες ποικιλίες.

2.4. ΕΔΑΦΟΣ

Το κρεμμύδι αναπτύσσεται σε όλους τους τύπους των εδαφών, αποδίδει όμως πολύ καλύτερα σε εδάφη ελαφράς έως μέσης σύστασης, γόνιμα, πλούσια σε οργανική ουσία, καλά στραγγιζόμενα, που συγκρατούν όμως ικανοποιητική υγρασία στο ριζόστρωμα και είναι αρκετά εύθρυπτα, ώστε να επιτρέπεται ανενόχλητα η ανάπτυξη του βολβού. Προτιμά ουδέτερη ή ελαφρά όξινη αντίδραση του εδάφους (PH 6-7). Πρέπει να αποφεύγονται τα χαλικώδη, αλατούχα και τα πολύ βαριά πηλώδη εδάφη.

2.4.1. Σπορά-φύτευση

Το κρεμμύδι πολλαπλασιάζεται είτε με σπορά σπερμάτων στο χωράφι όπου και ωριμάζουν είτε με φύτεμα κοκκαριού το οποίο ο παραγωγός αγοράζει έτοιμο ή προετοιμάζει ο ίδιος τον σπόρο. Ο σπόρος σπέρνεται με σπαρτικές μηχανές και για τη φύτευση χρησιμοποιούνται φυτευτικές μηχανές 2-4 ατόμων.

Η ποσότητα σπόρων ποικίλλει από 250 gr έως 2,5 Kgr / στρέμμα ανάλογα με την πυκνότητα των γραμμών. Για την παραγωγή φυτών που θα μεταφυτευτούν απαιτούνται 2,5- 4 Kgr/στρέμμα. Για την παραγωγή ξερού κοκκαριού χρειάζονται 7-13 Kgr σπόρος / στρέμμα. Όταν χρησιμοποιούνται φυτά, προτιμούνται συνήθως μετρίου μεγέθους φυτά που έχουν πάχος μολυβιού. Το κοκκάρι για κρεμμύδια φυτεύεται νωρίς το Δεκέμβριο-Ιανουάριο, ενώ για ξερά κρεμμύδια τον Φεβρουάριο-Μάρτιο, μόλις είναι δυνατόν να προετοιμαστεί το έδαφος.

2.4.2. Καλλιεργητική τεχνική

Η κατεργασία του εδάφους(σκαλίσματα) μετά τη σπορά θα πρέπει να γίνεται πολύ προσεκτικά και όσο το δυνατό πιο επιφανειακά, έτσι οστά να μη διαταράσσει την περιοχή του σπόρου ή τις ρίζες. Το σπάσιμο της εδαφικής κρούστας όταν και εφόσον αυτή παρουσιαστεί, θεωρείται μια απαραίτητη καλλιεργητική εργασία για την εξασφάλιση της περαιτέρω φυσιολογικής ανάπτυξης των φυτών και γίνεται με σβάρνες ή οδοντωτούς κυλίνδρους.

(Jones H., Mann K. 1963)

2.5. ΑΡΔΕΥΣΗ

Το κρεμμύδι είναι επιπολαιόριζο φυτό και για να αποδώσει ικανοποιητικά, ποσοτικά και ποιοτικά, χρειάζεται συχνό πότισμα, με καλής ποιότητας νερό. Η πιο διαδεδομένη μέθοδος ποτίσματος σήμερα είναι η μέθοδος του καταιονισμού, είτε με μετακινούμενους σωλήνες είτε με κανόνια. Το πρώτο πότισμα γίνεται συνήθως μετά τη σπορά, με μικρή όμως ποσότητα νερού, έτσι ώστε να μη δημιουργηθεί επιφανειακή κρούστα στο έδαφος(πέτσωμα, τάρτσωμα όπως λέγεται από τους παραγωγούς) που δυσκολεύει το φύτεμα. Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια της καλλιεργητικής περιόδου η συχνότητα των ποτισμάτων και η ποσότητα του νερού σε κάθε πότισμα εξαρτάται κυρίως από τις καιρικές συνθήκες αλλά και από τη μέθοδο ποτίσματος, τον τύπο του εδάφους και το στάδιο ανάπτυξης του φυτού. Τα ποτίσματα σταματούν δέκα ημέρες πριν τη συγκομιδή για δύο λόγους. Ο πρώτος λόγος είναι να ανακοπεί η

ανάπτυξη των ριζών και η βλάστηση, με σκοπό να προωθηθεί η σκλήρυνση και η ξήρανση των εξωτερικών χιτώνων του βολβού (δηλαδή η ωρίμανσή του). Ο δεύτερος λόγος είναι για να προλάβει το έδαφος να στεγνώσει μέχρι την έναρξη της συγκομιδής και έτσι να διευκολυνθεί η όλη διαδικασία χωρίς να δημιουργηθούν προβλήματα.

2.6. ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ

ΕΙΚΟΝΑ 2. ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΚΡΕΜΜΥΔΙΩΝ

Η συγκομιδή ξερών κρεμμυδιών πρέπει να αρχίζει όταν προχωράει η ωρίμανση των βολβών, δηλαδή όταν το στέλεχος και τα φύλλα των φυτών χάνουν τη σταθερότητά τους με αποτέλεσμα η ωρίμανση του βολβού να συνοδεύεται από πτώση του υπέργειου τμήματος του φυτού. Η συγκομιδή μπορεί να αρχίσει όταν ο καιρός είναι ζεστός. Με κρύο και υγρό καιρό καλά είναι να αναβάλλεται η συγκομιδή. Σαν άριστος χρόνος συγκομιδής θεωρείται ο χρόνος κατά τον οποίο έχει πέσει το 80% των κορυφών. Στην Ελλάδα, η μέθοδος συγκομιδής που εφαρμόζεται είναι ένας συνδυασμός χειρωνακτικής και μηχανοποιημένης μεθόδου και περιλαμβάνει τα παρακάτω στάδια:

- 1) Περίπου δέκα ημέρες πριν την έναρξη της συγκομιδής σταματούν τα ποτίσματα.
- 2) Αφού προχωρήσει η ξήρανση του φυλλώματος, τα φυτά εκριζώνονται με τα χέρια ή μηχανικά και τοποθετούνται κατά μήκος των γραμμών, όπου αφήνονται για ένα διάστημα μέχρι να ολοκληρωθεί η ξήρανσή τους. Η διαδικασία αυτή της

ξήρανσης του λαιμού, του βολβού και των ριζών, ονομάζεται μεθωρίμανση (curing). Στο στάδιο αυτό οι βολβοί σκεπάζονται με τα φύλλα των φυτών για να αποφευχθούν ηλιακά εγκαύματα κατά τη παραμονή τους στο χωράφι. Η παραμονή διαρκεί από 3-4 ημέρες μέχρι 2 βδομάδες ανάλογα με την περιοχή και τη ζήτηση του προϊόντος από την αγορά.

3) Στη συνέχεια γίνεται κοπή του ξηρού υπέργειου μέρους(φύλλα και ψευδοστέλεχος) σε απόσταση 2-3 cm από το βολβό. Η κοπή γίνεται με ειδικές μηχανές, οι οποίες κάνουν ταυτόχρονα τη διαλογή των βολβών και τη συσκευασία τους ανάλογα με το μέγεθος, σε πλαστικά διχτυωτά σακιά των 40-45 kg. Τα σακιά παραμένουν στο χωράφι για ακόμη μερικές ημέρες, έτσι ώστε να ολοκληρωθεί η μεθωρίμανση των βολβών.

2.7. ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ

Οι ποικιλίες και τα υβρίδια του κρεμμυδιού ταξινομούνται σε δυο κατηγορίες:

- Στη πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται οι ποικιλίες και τα υβρίδια που έχουν ανάγκη μεγάλης διάρκειας φωτοπεριόδου (πάνω από 12 ώρες) για να σχηματίζουν βολβούς, για αυτό και ονομάζονται **μεγάλης ημέρας**. Οι ποικιλίες και τα υβρίδια μεγάλης ημέρας καλλιεργούνται την άνοιξη και συγκομίζονται το καλοκαίρι.
- Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν οι ποικιλίες και τα υβρίδια που βολβοποιούν σε μικρή διάρκεια φωτοπεριόδου για αυτό και λέγονται **μικρής ημέρας**. Οι ποικιλίες αυτές χρησιμοποιούνται για φθινοπωρινές σπορές ή φυτεύσεις και συνεπώς για καλλιέργειες οι οποίες συγκομίζονται την άνοιξη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3. ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΥΒΡΙΔΙΑ ΚΡΕΜΜΥΔΙΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ	ΥΒΡΙΔΙΑ
ΜΕΓΑΛΗΣ ΗΜΕΡΑΣ	
Moranda de Amposta Ideal Degrano	
ΜΙΚΡΗΣ ΗΜΕΡΑΣ	
Red Italian Ρεγγίνα Badosa Aldobo Βατικιώτικο	F1-Bizar F1-Samara F1-Red-crose

(Σπάρτσης Ν. 1993)

2.8. ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ

Οι συνθήκες αποθήκευσης επηρεάζουν τόσο τη διάρκεια ζωής όσο και την ποιότητα των βολβών. Τα κρεμμύδια τα οποία προορίζονται για τη διατήρηση σε αποθηκευτικούς χώρους, τοποθετούνται συνήθως σε πλαστικά ή ξύλινα κιβώτια των 25 kg ή στα πλαστικά διχτυωτά σακιά με τα οποία διατίθενται στην αγορά. Στις αποθήκες τα κιβώτια ή τα σακιά τοποθετούνται σε παλέτες έτσι ώστε να μην αγγίζουν το έδαφος και μεταξύ τους αφήνονται κενά για να κυκλοφορεί ελεύθερα ο αέρας. Σε συνθήκες δωματίου οι βολβοί μπορούν να αποθηκευτούν το πολύ για 4-5 μήνες, ενώ σε ψυγεία σε ελεγχόμενες συνθήκες θερμοκρασίας ο χρόνος μπορεί να διπλασιαστεί.

Οι άριστες θερμοκρασίες αποθήκευσης για το κρεμμύδι, κυμαίνονται κοντά στους 0-1°C. Μπορεί όμως να διατηρηθεί και σε θερμοκρασίες μέχρι 7°C, ενώ τελείως προβληματική καθίσταται η διατήρηση σε θερμοκρασίες 15-21°C, όπου παρατηρείται έκπτυξη ριζών και φύλλων πολύ σύντομα. (Σπάρτσης Ν. 1993)

2.9. ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΟΥΝ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΚΡΕΜΜΥΔΙΟΥ

Το κρεμμύδι καλλιεργείται σε πολλές χώρες και σε μεγάλες εκτάσεις σε όλο τον κόσμο. Η μεγαλύτερη ποσότητα κρεμμυδιού καλλιεργείται στην Ασία σε ποσοστό 62,5 %. Στην Ευρώπη καλλιεργείται σε ποσοστό 15,8 %. Οι χώρες που παράγουν την μεγαλύτερη ποσότητα κρεμμυδιού σε όλο τον κόσμο είναι η Κίνα, Ινδία, Αμερική και Τουρκία. Στην Ευρώπη η χώρα που παράγει την μεγαλύτερη ποσότητα κρεμμυδιού είναι η Ισπανία με ποσοστό 30 % ακολουθεί η Ολλανδία με 20 % και η Ιταλία με ποσοστό 14 %. Η Ελλάδα στην συνολική παραγωγή της Ευρώπης καταλαμβάνει το ποσοστό 4 %.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.4. ΕΞΑΓΩΓΗ ΚΡΕΜΜΥΔΙΟΥ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1998-2002 (ΤΟΝΟΙ)

ΕΤΟΣ	1998	1999	2000	2001	2002
ΤΟΝΟΙ	6.843	1880	3320	2500	7.921

(Ολύμπιος Χ. 1993)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΣΥΣΤΗΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ EUREPGAP ΟΜΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΡΕΜΜΥΔΙΟΥ (ΕΚΔΟΣΗ 2.1.-ΟΚΤ.04)

3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ομάδα παραγωγών υποβάλλει αίτηση για πιστοποιητικό EUREPGAP το οποίο περιέχει ένα Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου και Διαχείρισης.

(i) Ένα Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης (EUREPGAP) μίας ομάδας παραγωγών κρεμμυδιού αποτυπώνεται από ένα σύστημα τεκμηρίωσης που διαρθρώνεται σε τέσσερα επίπεδα:

ΕΠΙΠΕΔΟ I: Εγχειρίδιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

Περιγράφεται η πολιτική της ομάδας της ολοκληρωμένης διαχείρισης κρεμμυδιού, η φυσιογνωμία της ομάδας, η οργανωτική δομή της, ο κατάλογος των εγγράφων του συστήματος και συνοψίζεται ο τρόπος με τον οποίο η εκμετάλλευση ανταποκρίνεται προς τις απαιτήσεις του πρωτοκόλλου EUREPGAP 2.1.

ΕΠΙΠΕΔΟ II: Διαδικασίες και Σχέδια Διαχείρισης

Οι Διαδικασίες παρουσιάζουν αναλυτικά τον τρόπο εφαρμογής της πολιτικής της ομάδας και περιγράφουν βήμα προς βήμα τον τρόπο εκμετάλλευσης των δραστηριοτήτων τους.

Τα Σχέδια Διαχείρισης περιγράφουν τις διάφορες λειτουργίες της ομάδας που σχετίζονται με την καλλιέργεια του κρεμμυδιού σύμφωνα με τις απαιτήσεις του πρωτοκόλλου EUREPGAP 2.1.

Οι Διαδικασίες και τα Σχέδια Διαχείρισης παραπέμπουν σε εκθέσεις, στις οποίες γίνεται εκτενής αναφορά της μεθόδου λειτουργίας της ομάδας.

ΕΠΙΠΕΔΟ III : Οδηγίες Εργασίας.

Οι Οδηγίες Εργασίας αποτελούν βήμα προς βήμα αναλυτικές οδηγίες εκτέλεσης καθορισμένων εργασιών και αναπτύσσονται για να εξηγήσουν στους παραγωγούς που θα προβούν σε μια συγκεκριμένη ενέργεια πως ακριβώς θα την κάνουν.

ΕΠΙΠΕΔΟ IV : Έντυπα- Αρχεία

Στα Έντυπα- Αρχεία περιλαμβάνονται όλα τα έγγραφα που αποδεικνύουν άμεσα ή έμμεσα την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της Ομάδας.

(ii) Κεντρική Διοίκηση και Διαχείριση: Όλα τα εγγεγραμμένα μέλη και εκμεταλλεύσεις / περιοχές πρέπει να λειτουργούν στους κόλπους του ίδιου συστήματος διαχείρισης, ελέγχου και κυρώσεων, το οποίο διαχειρίζεται και ελέγχεται κεντρικά και είναι αντικείμενο της ανασκόπησης από την κεντρική διοίκηση.

(iii) Διάρκεια Σύμβασης: Η ομάδα Παραγωγών όταν εγγράφει Παραγωγούς για πιστοποίηση EUREPGAP πρέπει να κάνει μαζί τους σύμβαση διάρκειας ενός έτους τουλάχιστον.

(iv) Διαδικασίες Εσωτερικής Επιθεώρησης: Κάθε εκμετάλλευση Ομάδας Παραγωγών εγγεγραμμένη κατά EUREPGAP πρέπει να διαθέτει διαδικασία (διαδικασίες) εσωτερικής επιθεώρησης που προβλέπει τουλάχιστον έναν ετήσιο έλεγχο για κάθε εγγεγραμμένο παραγωγό. Ένας τουλάχιστον εσωτερικός έλεγχος το χρόνο κάθε εγγεγραμμένης εκμετάλλευσης της ομάδας παραγωγών και όλων των περιοχών που έχουν δηλωθεί για χειρισμό παραγωγής πρέπει να πραγματοποιείται από ειδικευμένο προσωπικό της Ομάδας Παραγωγών ή υπεργολάβο ενός εξωτερικού φορέα επαλήθευσης διαφορετικό από το φορέα επαλήθευσης που είναι υπεύθυνος για την εξωτερική επαλήθευση βάση της οποίας βγήκε η απόφαση για πιστοποίηση.

Αυτός ο ετήσιος εσωτερικός έλεγχος πρέπει να βασίζεται στη Λίστα Ελέγχου EUREPGAP.

(v) Εξωτερική επαλήθευση από Φορέα πιστοποίησης εγκεκριμένο από το EUREPGAP: Πριν από κάθε πιστοποίηση, πραγματοποιείται μία Επιθεώρηση του Εσωτερικού Συστήματος Ελέγχου και Διαχείρισης Ποιότητας. Ο Εξωτερικός Έλεγχος είναι ετήσιος και η επιλογή του γίνεται παίρνοντας τυχαίο δείγμα το οποίο είναι κατ' ελάχιστο η τετραγωνική ρίζα του συνολικού αριθμού των εγγεγραμμένων παραγωγών EUREPGAP μέσα στην Ομάδα Παραγωγών.

V) Τα πρότυπα καθώς και οι ισχύοντες κανονισμοί

VI) Οι κατάλογοι περιβαλλοντικών επιπτώσεων και νομοθεσίας

VII) Τα τετράδια αγρού.

3.2. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΕΜΜΥΔΙΟΥ.

Το Εγχειρίδιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης είναι το ανώτερο επίπεδο τεκμηρίωσης του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης του κρεμμυδιού μιας ομάδας παραγωγών. Περιγράφει επιγραμματικά το σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης και σκιαγραφεί τα μέτρα που λαμβάνονται για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του πρωτοκόλλου EUREPGAP.

Έχει συνταχθεί από τον σύμβουλο ποιότητας σε συνεργασία με τον επιβλέποντα γεωπόνο ο οποίος είναι και ο υπεύθυνος για την ανά έτος ανασκόπηση του σε συνεργασία με την διοίκηση και τα άλλα μέλη της ομάδας, προκειμένου να επαναβεβαιώνεται η επάρκεια του και η συμμόρφωσή του προς τις απαιτήσεις του EUREPGAP . Το εγχειρίδιο και οι όποιες τροποποιήσεις του εγκρίνονται από τον επικεφαλής. Η έκδοση, η τροποποίηση και η διανομή του εγχειριδίου γίνεται ελεγχόμενα, σύμφωνα με τις σχετικές διαδικασίες που ακολουθούνται για όλα τα ελεγχόμενα έγγραφα.

Η ομάδα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης ακολουθεί μια πολιτική που βασίζεται στις εξής αρχές:

- ▶ Το βασικό μέλημα της ομάδας παραγωγών είναι η ποιότητα των κρεμμυδιών σε κάθε δραστηριότητά της.
- ▶ Η πολιτική της ομάδας είναι η παραγωγή κρεμμυδιού άριστης ποιότητας και με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον.
- ▶ Τα παραγόμενα κρεμμύδια είναι ασφαλή απαλλαγμένα από υπολείμματα φυτοφαρμάκων επικίνδυνα από τον καταναλωτή.
- ▶ Στην πλήρη κάλυψη των απαιτήσεων του πρωτοκόλλου EUREPGAP 2.1.
- ▶ Στην συμμόρφωση με τις περιβαλλοντικές νομοθεσίες, κώδικες και κανονισμούς.
- ▶ Στη συνεχή αξιολόγηση και βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης.
- ▶ Στη συνεχή προσπάθεια πρόληψης εμφάνισης περιβαλλοντικών προβλημάτων και συμβολή στην αειφόρο γεωργία.

► Στη συνεργασία με τις αρχές και τους φορείς που εμπλέκονται στην προστασία του περιβάλλοντος.

3.2.1. Απαιτήσεις της ομάδας παραγωγών του κρεμμυδιού

Η ομάδα έχει τεκμηριώσει και καθιερώσει συγκεκριμένη διαδικασία, σύμφωνα με την οποία καθορίζονται ο τρόπος με τον οποίο διενεργείται ο εντοπισμός και η συνεχής παρακολούθηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και άλλων απαιτήσεων οι οποίες αφορούν στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν από την πολιτική της και τους εφαρμοζόμενους κώδικες γεωργικής πρακτικής που αφορούν στην δραστηριότητα της Ομάδας, καθώς και οι αντίστοιχες υπευθυνότητες.

3.2.2. Εφαρμογή του προγράμματος βελτίωσης

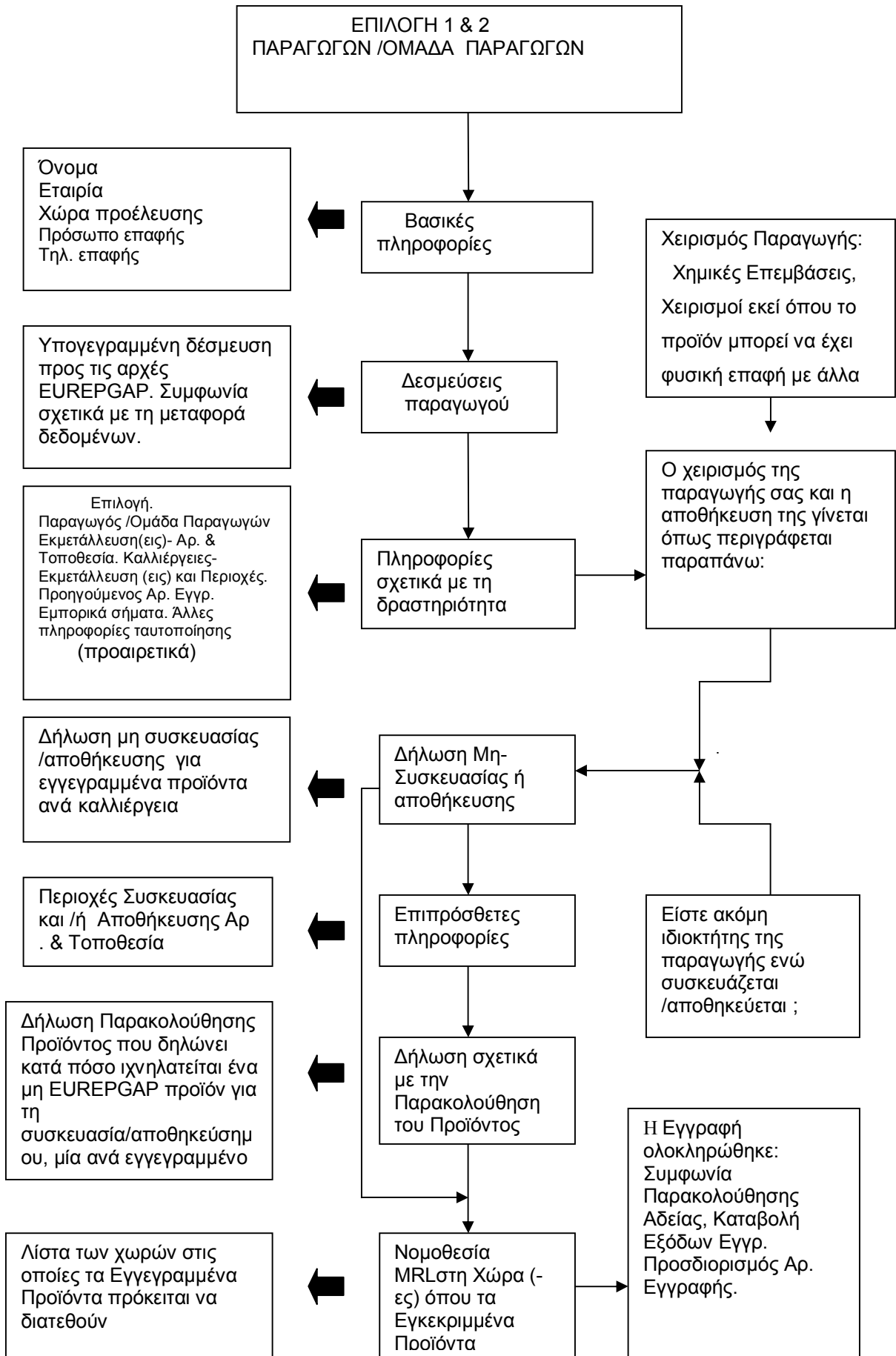
Η ομάδα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης του κρεμμυδιού έχει καθιερώσει και διοργανώσει τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων. Η Διοικητική ευθύνη για την πολιτική της ομάδας ανήκει στον επικεφαλής. Όλα τα εμπλεκόμενα μέλη στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης έχουν καθορισμένες αρμοδιότητες. Η συνεχής εκπαίδευση των μελών της Ομάδας έχει αναγνωριστεί ως απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων ποιότητας που έχουν τεθεί. Ο επιβλέπων σε συνεργασία με τον υπεύθυνο ποιότητας εντοπίζει τις ανάγκες για εκπαίδευση του προσωπικού στα επιμέρους Σχέδια Διαχείρισης και φροντίζει να καλύπτει τις ανάγκες αυτές. Τα αντικείμενα εκπαίδευσης μπορούν να είναι:

- Ο ασφαλής χειρισμός γεωργικών μηχανημάτων.
- Ο ασφαλής χειρισμός φυτοπροστατευτικών προϊόντων και ο τρόπος εφαρμογής τους.
- Τα μέτρα ατομικής προστασίας κατά τον χειρισμό χημικών σκευασμάτων.
- Μέθοδοι εφαρμογής για την υγιεινή και ασφάλεια των παραγωγών και των απασχολούμενων γενικότερα στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- Νέες καλλιεργητικές μέθοδοι και τεχνολογίες.

Στοχεύει στο να βοηθήσει τους παραγωγούς και τους εργαζόμενους της Ομάδας, να κατανοήσουν τις αλλαγές και βελτιώσεις που μπορούν να ενσωματώσουν στις

περιοχές ευθύνης τους, ώστε να επιτυγχάνουν συνεχή βελτίωση της ποιότητας του προϊόντος σε συνδυασμό με τη φιλική διαχείριση του περιβάλλοντος.

1.1. Διάγραμμα Ροής Διεργασίας Εγγραφής

3.2.3. Δικαιώματα και υποχρεώσεις των υποψηφίων EUREPGAP

3.2.3.1. Υποχρεώσεις παραγωγού

- (i) Ο κάτοχος του πιστοποιητικού είναι υπεύθυνος για την συμμόρφωση των πιστοποιημένων κρεμμυδιών σύμφωνα με το πρωτόκολλο EUREPGAP στα πλαίσια των αντικειμένων του πιστοποιητικού.
- (ii) Για να λάβουν το πιστοποιητικό EUREPGAP, η υποψήφια ομάδα παραγωγών κρεμμυδιού πρέπει σε πρώτη φάση να εγγραφεί σε έναν φορέα πιστοποίησης. Η διεργασία εγγραφής πρέπει να ολοκληρωθεί πριν ο φορέας πιστοποίησης κάνει τον πρώτο έλεγχο / επιθεώρηση.
- (iii) Κάθε εγγεγραμμένη ομάδα παραγωγών κρεμμυδιού που αλλάζει φορέα πιστοποίησης πρέπει να ενημερώνει τον φορέα πιστοποίησης όπου υποβάλλει αίτηση για τον προηγούμενο αριθμό εγγραφής που του έχει παραχωρήσει ο προηγούμενος φορέας πιστοποίησης .
- (iv) Η ομάδα παραγωγών κρεμμυδιού δεν μπορεί να εγγράψει τις ίδιες περιοχές εκμετάλλευσης σε περισσότερους από φορέα πιστοποίησης εγκεκριμένο από το EUREPGAP ή σε πάνω από μία επιλογές συγχρόνως.
- (v) Εάν ένας παραγωγός κρεμμυδιού έχει μεμονωμένη πιστοποίηση δεν μπορεί να προσχωρήσει σε μία ομάδα παραγωγών κρεμμυδιού για ομαδική πιστοποίηση. Αν το κάνει τότε θα είναι υποχρεωμένος να εγκαταλείψει τον αριθμό εγγραφής στην μεμονωμένη πιστοποίηση, ανεξάρτητα από το αν ο φορέας πιστοποίησης της ομάδας παραγωγών όπου έχει εγγραφεί τώρα είναι ίδιος ή διαφορετικός από το φορέα πιστοποίησης όπου ήταν εγγεγραμμένος ως μεμονωμένος παραγωγός.
- (vi) Οι εγγεγραμμένοι παραγωγοί είναι υπεύθυνοι για να γνωστοποιούν τα ενημερωμένα αρχεία στους φορείς πιστοποίησης σύμφωνα με τις εσωτερικές διαδικασίες κάθε φορέα πιστοποίησης, όπως

- αλλαγές στην εκμετάλλευση ή στην περιοχή της καλλιέργειας και ενσωμάτωση μελών στην/ από την ομάδα παραγωγών κρεμμυδιού.
- (vii) Οι παραγωγοί πρέπει να δεσμεύονται να τηρούν τις απαιτήσεις που επιβάλλει το παρόν έγγραφο των γενικών κανονισμών, περιλαμβανομένης της καταβολής των εξόδων εγγραφής που επιβάλλει το EUREPGAP και να υπογράψουν μια δήλωση δέσμευσης υποστηριζόμενη από τον φορέα πιστοποίησης.
 - (viii) Οι παραγωγοί αναλαμβάνουν την ευθύνη για κάθε πρόσληψη υπερβολάβων οι οποίοι πρέπει να συμμορφώνονται με τα σχετικά σημεία ελέγχου EUREPGAP .
 - (ix) Οι υποψήφιοι για EUREPGAP παραγωγοί πρέπει να περιλαμβάνουν όλες τις εκμεταλλεύσεις και τις περιοχές χειρισμού παραγωγής όπου η καλλιέργεια κρεμμυδιού της οποίας την πιστοποίηση ζητούν, αναπτύσσεται ή γίνεται χειρισμός της και είναι υπό την ιδιοκτησία τους.
 - (x) Η ομάδα παραγωγών κρεμμυδιού EUREPGAP πρέπει να κάνει μια επίσημη δήλωση προς τον πιστοποιητικό φορέα κατά την εγγραφή του, όπου να δηλώνει σε ποια χώρα /χώρες σκοπεύει να διαθέσει την εγγεγραμμένη κατά EUREPGAP παραγωγή.
 - (xi) Εάν δεν πραγματοποιείται χειρισμός παραγωγής ο υποψήφιος παραγωγός πρέπει να δηλώσει επίσημα στον φορέα πιστοποίησης όπου υπέβαλλε την υποψηφιότητά του.

3.2.3.2. Δικαιώματα παραγωγού

- (i) Ο φορέας πιστοποίησης και η ομάδα παραγωγών θα προβούν σε συμφωνία με τις προθεσμίες σύμφωνα με την οποία ο φορέας πιστοποίησης δεσμεύεται να επιβεβαιώσει ότι παρέλαβε την επίσημη αίτηση εγγραφής μέσα σε 14 ημέρες και να επιβεβαιώσει την πρώτη πιστοποίηση μέσα σε 28 ημέρες από τον έλεγχο ή από το κλείσιμο των μη συμμορφώσεων.

- (ii) Κάθε παράπονο ή κατηγορία προς τους φορείς πιστοποίησης θα αντιμετωπιστεί σύμφωνα με τη διαδικασία αντιμετώπισης παραπόνων ή κατηγοριών που έχουν οι πιστοποιητικοί φορείς και την οποία πρέπει να έχει κάθε φορέας και να την ανακοινώνει στους πελάτες του. Στην περίπτωση που η απάντηση του φορέα πιστοποίησης δεν είναι ικανοποιητική, το παράπονο μπορεί να αποσταλεί στη Γραμματεία EUREPGAP μέσω της φόρμας παραπόνων και διαδικασίας EUREPGAP, τα οποία βρίσκονται στη διάθεση του αιτούντος έπειτα από αίτησή του.
- (iii) Ο παραγωγός μπορεί να αλλάξει φορέα πιστοποίησης όπου έχει εγγραφεί και με τον οποίο έκανε την πιστοποίηση, είτε εθελοντικά είτε αν συμβεί ο φορέας πιστοποίησης που μέχρι εκείνη τη στιγμή ήταν εγκεκριμένος από το πρωτόκολλο EUREPGAP, να χάσει την έγκρισή του(λόγω επιβολής κυρώσεων, πτώχευσης ή για άλλους λόγους)
- (iv) Υποχρέωση σε εχεμύθεια: το EUREPGAP και οι Εγκεκριμένοι από το EUREPGAP φορείς πιστοποίησης θα χειρίζονται κάθε πληροφορία σχετικά με την ομάδα παραγωγών κρεμμυδιού εμπιστευτικά, περιλαμβανομένης κάθε πληροφορίας που αφορά τα κρεμμύδια και τις διαδικασίες, τις αναφορές αξιολόγησης και τα αντίστοιχα έγγραφα(εκτός διαφορετικής απαίτησης του νόμου). Καμία πληροφορία δε διοχετεύεται σε τρίτους χωρίς την προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση του υποψηφίου εκτός αν στο παρόν έγγραφο των Γενικών Κανονισμών εκφράζεται κάτι διαφορετικό. (EUREPGAP V 2.1-ΟΚΤ. 04 1997)

3.3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΕΜΜΥΔΙΟΥ

Ο σκοπός των διαδικασιών σε μια ομάδα παραγωγών κρεμμυδιού είναι να διαμορφώσει την πολιτική της ομάδας με τρόπο τεκμηριωμένο και κοινά αποδεκτό από όλους τους παραγωγούς. Ο επικεφαλής σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα γεωπόνο και τον Σύμβουλο Ποιότητας διαμορφώνουν μια πολιτική η οποία αντιστοιχεί στη φύση και στο μέγεθος της γεωργικής εκμετάλλευσης καθώς και στο είδος των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που την αφορούν. Η πολιτική καταγράφεται στο Έντυπο Δήλωσης Πολιτικής το οποίο μοιράζεται ελεγχόμενα σε όλους τους παραγωγούς της ομάδας και η αποδοχή της από τους παραγωγούς της ομάδας τεκμηριώνεται με την υπογραφή τους. Με την υπογραφή του κάθε παραγωγός δεσμεύεται με συμμόρφωση του προς αυτή.

3.3.1. Πολιτική της ομάδας

Ο επικεφαλής σε συνεργασία με τον επιβλέποντα και τον σύμβουλο ποιότητας διαμορφώνουν μία πολιτική η οποία αντιστοιχεί στη φύση και το μέγεθος της γεωργικής εκμετάλλευσης καθώς και στο είδος των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που την αφορούν.

Η πολιτική της ομάδας καταγράφεται ως εξής:

Η ομάδα παραγωγών κρεμμυδιού δεσμεύεται:

- α) για την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων σύμφωνα με τις αρχές της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης και τις προδιαγραφές τους.
- β) για την συμμόρφωση προς την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.
- γ) για την εκπλήρωση των ακόλουθων στόχων μέσω της πολιτικής που θα ακολουθήσει:
 - Να κερδίσει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών ως προς την ασφάλεια και ποιότητα των τροφίμων.
 - Να ελαχιστοποιήσει τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις της γεωργίας, να προστατεύει τη φύση και την άγρια ζωή, μέσω συγκεκριμένων σκοπών και ποσοτικοποιημένων στόχων.

- Να μειώσει τη χρήση των φυτοφαρμάκων.
- Να αυξήσει την αποτελεσματικότητα της χρήσης των φυσικών πόρων.
- Να διασφαλίσει υπεύθυνη προσέγγιση ως προς την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων.
- Να μεριμνά για τη συνεχή βελτίωση των προϊόντων και υπηρεσιών της.

Στη συνέχεια μοιράζεται ελεγχόμενα σε όλους τους παραγωγούς της ομάδας. Η αποδοχή της ομάδας από τους παραγωγούς τεκμηριώνεται με την υπογραφή τους. Με την υπογραφή του ο παραγωγός δεσμεύεται με συμμόρφωση του προς αυτή. Ακολουθεί ανάρτησή της σε δημόσιο χώρο υπογεγραμμένη από τον επικεφαλής της ομάδας ώστε κάθε ενδιαφερόμενος να μπορεί να τη διαβάσει προς ενημέρωσή του.

3.3.2. Απαιτήσεις από τον παραγωγό για την εφαρμογή συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης

3.3.2.1. Ενέργειες

- ▶ Να λαμβάνει γραπτές οδηγίες από τον γεωπόνο για κάθε ψεκασμό και λίπανση.
- ▶ Να συμπληρώνει συνεχώς το τετράδιο
- ▶ Να εκπαιδευτεί
- ▶ Να γνωρίζει το προορισμό του κρεμμυδιού (ιχνηλασιμότητα)
- ▶ Να ελέγχει ότι τα φυτοφάρμακα είναι στη λίστα του ΥΑΑ&Τ
- ▶ Να εκπαιδεύει τους εργάτες

3.3.2.2. Έντυπα

- ▶ Ενοικιαστήρια ή Ε9 ή υπεύθυνη δήλωση ιδιόχρησης ή ΟΣΔΕ για κάθε αγροτεμάχιο
- ▶ Βεβαιώσεις συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού από εξουσιοδοτημένο συνεργείο
- ▶ Νομοθετική κάλυψη (άδεια τρακτέρ, δίπλωμα οδήγησης κλπ)
- ▶ Χαρτιά εργατών (πράσινες κάρτες, βιβλιάρια υγείας κ.λ.π.)

3.3.2.3. Εξοπλισμός

- ▶ Μάσκα ψεκασμού, φόρμα, γάντια, μπότες κ.λ.π.
- ▶ Αποθήκη που να καλύπτει τις προδιαγραφές των προτύπων
- ▶ Βαρέλι για κάψιμο κενών δοχείων φυτοφαρμάκων
- ▶ 2 κουτιά που να περιέχουν ένεση ατροπίνης (αποθήκη, τρακτέρ)

3.3.3. Αρχές λειτουργίας της ομάδας παραγωγών κρεμμυδιού

Η σύσταση και η λειτουργία της ομάδας των παραγωγών κρεμμυδιού γίνεται με σκοπό την εφαρμογή του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

Ο σκοπός είναι να περιγράφονται:

- Οι αρχές που διέπουν την γεωργική εκμετάλλευση.
- Ο τρόπος που μπορούν να εισαχθούν νέα μέλη στην ομάδα.
- Ο τρόπος αξιολόγησης των μελών της ομάδας .
- Ο τρόπος που μπορεί να τεθούν εκτός ομάδας παραγωγοί που δεν συμμορφώνονται με τις αρχές του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

3.3.4. Επικεφαλής της γεωργικής εκμετάλλευσης

Το φυσικό πρόσωπο που έχει ορισθεί με νόμιμο και αναγνωρισμένο τρόπο να εκτελεί χρέη διοίκησης της γεωργικής εκμετάλλευσης, ειδικά για τη συμμόρφωση με το πρωτόκολλο.

3.3.5. Επιβλέπων της γεωργικής εκμετάλλευσης

Ο αξιολογημένος από τον Οργανισμό Πιστοποίησης και επίβλεψης γεωργικών προϊόντων επιστήμονας, με επάρκεια γνώσεων στον τομέα παραγωγής της γεωργικής εκμετάλλευσης, ο οποίος ορίζεται από την διοίκηση της εκμετάλλευσης.

3.3.6. Σύμβουλοι ποιότητας

- Ενημερώνουν την παραγωγική μονάδα για τις ευκαιρίες και τις δυνατότητες των προϊόντων τους.

- Μεταφέρουν την τεχνογνωσία στον τοπικό γεωπύνο, που έχει σημαντικό ρόλο ως αξιολογημένος επιβλέπων.

- Λήψη ψηφιακών δορυφορικών εικόνων των αγροτεμαχίων και αντιστοίχιση στη βάση δεδομένων για την καταγραφή των χειρισμών που γίνονται κατά την παραγωγική διαδικασία.

- Δημιουργούν ειδικά προγράμματα άντλησης πληροφοριών και αναφορών για τους εμπορικούς εταίρους

- Διαχείριση εισροών μέσω βάσης δεδομένων με σκοπό την ουσιαστική μείωση του κόστους παραγωγής.

- Εκπαιδεύουν το προσωπικό και κάνουν ψηφιακή αρχειοθέτηση των καταγραφών, λαμβάνοντας υπόψη το εθνικό αλλά και το διεθνές νομοθετικό και εμπορικό πλαίσιο.

- Πιστοποίηση από διαπιστευμένο φορέα και σχεδιασμός της επικοινωνιακής στρατηγικής με στόχο την εγγύηση της ασφάλειας των τροφίμων, την ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης του καταναλωτή, το «κτίσιμο» εικόνας μάρκας (branding) και βελτίωση των συμφωνιών με τους εμπορικούς εταίρους.

3.3.7. Υπεργολάβοι

Είναι εκείνοι οι οργανισμοί/ άτομα με τους οποίους συμβάλλεται η ομάδα παραγωγών ώστε να φέρουν εις πέρας ειδικούς στόχους και έργα. Οι υπεργολάβοι πρέπει να υποβάλλονται στους ίδιους εσωτερικούς και εξωτερικούς ελέγχους όσον αφορά τα έργα που έχουν αυτοί αναλάβει να εφαρμόσουν όπως επίσης και στις ίδιες κυρώσεις που προβλέπονται από το πρότυπο και για τους παραγωγούς μέλη της ομάδας.

Θα πρέπει να ενημερώνονται από τον παραγωγό ή την ομάδα παραγωγών για την ανάγκη συμμόρφωσης του εφαρμοζόμενου προτύπου.

Ο παραγωγός ή ομάδα παραγωγών είναι υπεύθυνοι να παρακολουθούν την πρόοδο και την σωστή εφαρμογή του έργου που έχουν αναθέσει στους υπεργολάβους. Όπου υπάρχουν συμβάσεις με υπεργολάβους η ανάθεση του

έργου πρέπει να είναι σε πλήρη συμφωνία με το σύστημα ποιότητας της ομάδας παραγωγών και των σχετικών διαδικασιών που τον αφορούν.

Θα πρέπει να διατηρούνται τα αρχεία ώστε να αποδεικνύεται ότι η ικανότητα κάθε υπεργολάβου είναι αξιολογημένη και σύμφωνη με τις απαιτήσεις του προτύπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΤΥΠΟΥ EUREPGAP

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται το πρότυπο EUREPGAP και οι απαιτήσεις του που αφορούν τα παρακάτω:

- Ιχνηλασιμότητα
- Καταγραφές και εσωτερικές αυτο-επιθεωρήσεις
- Ποικιλίες και υποκείμενα
- Ιστορικό και διαχείριση αγροτεμαχίου
- Διαχείριση εδάφους και υποστρωμάτων
- Χρήση λιπασμάτων
- Άρδευση και υδρολίπανση
- Φυτοπροστασία
- Συγκομιδή
- Χειρισμό προϊόντος
- Διαχείριση απορριμμάτων και ρύπανσης, ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση
- Υγεία, ασφάλεια και πρόνοια για εργαζόμενους
- Περιβαλλοντικά θέματα
- Έντυπο παραπόνων

Τα παραπάνω περιγράφονται αναλυτικά στον πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.5. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΙΜΑ ΣΗΜΕΙΑ, ΦΡΟΥΤΑ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΑ, ΕΚΔΟΣΗ 2.1-ΟΚΤ. 04

1.	ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ		
1.1	Είναι τα EUREPGAP εγγεγραμμένα προϊόντα ιχνηλάσιμα πίσω στη και από τη εγγεγραμμένη εκμετάλλευση όπου καλλιεργήθηκαν;	Υπάρχει ένα τεκμηριωμένο σύστημα ιχνηλασιμότητας που επιτρέπει να ιχνηλατηθούν τα εγγεγραμμένα στην EUREPGAP προϊόντα από την εγγεγραμμένη εκμετάλλευση όπου παρήχθησαν ή την ομάδα παραγωγών των εγγεγραμμένων εκμεταλλεύσεων, μέχρι τον άμεσο πελάτη. ΟΧΙ Μ/Ε	Κρίσιμο
2.	ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΥΤΟ-ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ		
2.1	Είναι όλα τα αρχεία κατά την επιθεώρηση προσβάσιμα και διατηρούνται για ελάχιστη περίοδο δύο ετών;	Οι παραγωγοί διατηρούν επικαιροποιημένα αρχεία για τουλάχιστον δύο χρόνια, εκτός αν απαιτείται νομικά να διατηρηθούν περισσότερο. Αναδρομικά αρχεία δεν ζητούνται πριν από την εγγραφή για EUREPGAP. Οι νέοι αιτούντες πρέπει να έχουν πλήρη αρχεία για τουλάχιστον τρεις μήνες πριν την ημερομηνία επιθεώρησης. ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
2.2	Έχει κάνει ο παραγωγός τουλάχιστον μία εσωτερική αυτο-επιθεώρηση το χρόνο με βάση τις απαιτήσεις του προτύπου EUREPGAP;	Πρέπει να τεκμηριώνεται ότι η εσωτερική αυτο-επιθεώρηση με βάση τις απαιτήσεις του πρωτοκόλλου EUREPGAP γίνεται ετησίως. ΟΧΙ Μ/Ε	Κρίσιμο
2.3	Έχει η εσωτερική αυτο-επιθεώρηση καταγραφεί και τεκμηριωθεί;	Το ερωτηματολόγιο της EUREPGAP έχει συμπληρωθεί και τεκμηριωθεί. ΟΧΙ Μ/Ε	Κρίσιμο
2.4	Έχουν γίνει οι κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες ως αποτέλεσμα των εσωτερικών αυτο-επιθεωρήσεων;	Υπάρχουν τεκμηριωμένες και εφαρμοσθείσες διορθωτικές ενέργειες. ΟΧΙ Μ/Ε	Κρίσιμο
3.	ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ		
3.1	Επιλογή ποικιλίας ή υποκειμένου		
3.1.1	Αντιλαμβάνεται ο παραγωγός τη σημαντικότητα των φροντίδων στα "μητρικά φυτά" (δηλ. τα φυτά σποροπαραγωγής) που αφορά την εγγεγραμμένη καλλιέργεια;	Πρέπει να υιοθετούνται εκείνες οι καλλιεργητικές τεχνικές και μετρήσεις στα μητρικά φυτά που μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τις εισροές όπως φυτοπροστατευτικά προϊόντα και λιπάσματα στην εγγεγραμμένη καλλιέργεια.	Σύσταση
3.2	Ποιότητα σπόρου/ υποκειμένου		
3.2.1	Υπάρχει ένα έγγραφο που να εγγυάται την ποιότητα του σπόρου (απαλλαγμένος από έντομα, ασθένειες ή ιούς κλπ) και το οποίο δηλώνει την καθαρότητα της ποικιλίας, το όνομα της ποικιλίας, τον αριθμό παρτίδας και τον πωλητή;	Διατηρείται και είναι διαθέσιμο αρχείο /πιστοποιητικό που αφορά την ποιότητα του σπόρου, την καθαρότητα της ποικιλίας, το όνομα της ποικιλίας τον αριθμό παρτίδας και το όνομα του πωλητή.	Σύσταση
3.3	Ανθεκτικότητα / Αντοχή σε Εχθρούς και Ασθένειες		
3.3.1	Έχουν οι καλλιεργούμενες ποικιλίες ανθεκτικότητα / αντοχή σε εμπορικά σημαντικούς εχθρούς και ασθένειες;	Ο παραγωγός θα πρέπει να δείξει ότι καλλιεργεί ποικιλίες με ανθεκτικότητα ή αντοχή, όταν είναι διαθέσιμα.	Σύσταση
3.4	Επένδυση και χειρισμός σπόρων		
3.4.1	Καταγράφεται ο χειρισμός των σπόρων;	Όταν έχει γίνει χειρισμός στο σπόρο ή στο υποκείμενο, υπάρχουν αρχεία με το όνομα του προϊόντος που χρησιμοποιήθηκε και το στόχο (ους) (εχθρούς και ή ασθένειες).	Κύριο
3.5	Πολλαπλασιαστικό υλικό		
3.5.1	Συνοδεύεται το αγοραζόμενο πολλαπλασιαστικό υλικό από επίσημο	Υπάρχει πιστοποιητικό φυτουγείας, σε συμμόρφωση με την εθνική νομοθεσία, ή τις κατευθυντήριες οδηγίες	Κύριο

	πιστοποιητικό φυτουγειας;	της κλαδικής οργάνωσης.	
3.5.2	Είναι το αγοραζόμενο πολλαπλασιαστικό υλικό απαλλαγμένο από ορατά σημάδια προσβολής από εχθρούς και ασθένειες;	Όταν τα φυτά έχουν ορατά σημάδια προσβολών από εχθρούς ή ασθένειες, θα πρέπει να υπάρχει δικαιολογία, π.χ. επίπεδο για επέμβαση.	Σύσταση
3.5.3	Υπάρχουν τεκμηριωμένες εγγυήσεις για την ποιότητα ή πιστοποιητικά ποιότητας για το αγοραζόμενο πολλαπλασιαστικό υλικό;	Υπάρχουν αρχεία που αποδεικνύουν την καταλληλότητα του φυτωρίου, όπως π.χ. τα πιστοποιητικά ποιότητας, οι όροι παράδοσης ή οι υπογεγραμμένες επιστολές.	Κύριο
3.5.4	Υπάρχουν εγκατεστημένα συστήματα ελέγχου για την φυτουγεία των παραγόμενων εσωτερικά φυτών ;	Υπάρχει ένα σύστημα για τον έλεγχο ποιότητας, με παρακολούθηση για ορατά σημάδια προσβολών, και πρόσφατα αρχεία αυτής της παρακολούθησης πρέπει να είναι διαθέσιμα.	Κύριο
3.5.5	Υπάρχουν καταγραφές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται κατά τον πολλαπλασιασμό των φυτών στα εσωτερικά φυτώρια;	Υπάρχουν καταγραφές επεμβάσεων με φυτοπροστατευτικά προϊόντα κατά τη φάση πολλαπλασιασμού των φυτών στο εσωτερικό φυτώριο, στις οποίες να περιλαμβάνονται το όνομα, η ημερομηνία εφαρμογής και η δόση.	Κύριο
3.6	Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί ΓΤΟ		
3.6.1	Είναι σύμφωνη η καλλιέργεια ΓΤΟ με τους υφιστάμενους νόμους στην χώρα παραγωγής;	Η εγγεγραμμένη εκμετάλλευση ή η ομάδα εγγεγραμμένων εκμεταλλεύσεων διαθέτει αντίγραφο της ισχύουσας νομοθεσίας στην χώρα παραγωγής και συμμορφώνεται προς αυτήν. Εκτός και αν δεν χρησιμοποιούνται γενετικά τροποποιημένες ποικιλίες. OXI M/E	Κρίσιμο
3.6.2	Υπάρχει διαθέσιμη τεκμηρίωση της φύτευσης, χρησιμοποίησης ή παραγωγής των εγγεγραμμένων προϊόντων που προέρχονται από γενετική τροποποίηση;	Αν χρησιμοποιούνται γενετικά τροποποιημένες ποικιλίες ή προϊόντα πρέπει να υπάρχουν διαθέσιμες τεκμηριωμένες καταγραφές φύτευσης καθώς και των χρησιμοποιούμενων ποικιλιών ή προϊόντων που προέρχονται από γενετική τροποποίηση.	Κύριο
4.	ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΟΥ		
4.1	Ιστορικό Αγροτεμαχίου		
4.1.1	Έχει γίνει εκτίμηση επικινδυνότητας για τα νέα αγροτεμάχια η οποία να περιλαμβάνει αν το αγροτεμάχιο είναι κατάλληλο για την παραγωγή αγροτικών προϊόντων λαμβάνοντας υπόψιν τους παράγοντες που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων, την ασφάλεια του χρήστη και την προστασία του περιβάλλοντος;	Στην εκτίμηση επικινδυνότητας για την ασφάλεια των τροφίμων, την ασφάλεια του χρήστη και το περιβάλλον έχουν ληφθεί υπόψιν: η προηγούμενη χρήση της γης, ο εδαφικός τύπος, ή διάβρωση, η ποιότητα και στάθμη του υπόγειου νερού, η διαθεσιμότητα ανανεώσιμων πηγών νερού και η τυχόν επίδραση στη γειτονική περιοχή. Όταν η παραπάνω εκτίμηση αναγνωρίζει μη ελεγχόμενους κινδύνους που είναι κρίσιμοι για την υγεία ή το περιβάλλον, τότε το αγροτεμάχιο δεν πρέπει να χρησιμοποιείται για γεωργικές δραστηριότητες.	Κρίσιμο
4.1.2	Υπάρχει ένα σχέδιο διορθωτικής ενέργειας που θέτει στρατηγικές για την ελαχιστοποίηση όλων των κινδύνων που εντοπίστηκαν σε νέα αγροτεμάχια;	Για κάθε κίνδυνο που εντοπίζεται πρέπει να υποδεικνύεται η σοβαρότητα και η πιθανότητα να συμβεί, καθώς επίσης οι μετρήσεις που θα δείξουν ότι προλήφθηκε ή ελέγχθηκε ο κίνδυνος.	Κύριο
4.2	Διαχείριση αγροτεμαχίου		
4.2.1	Έχει δημιουργηθεί ένα σύστημα καταγραφής για κάθε αγρό, δενδρώνα ή θερμοκήπιο;	Υπάρχουν τεκμηριωμένες καταγραφές για το κάθε αγροτεμάχιο που καλύπτεται από μια καλλιέργεια, και για όλες τις αγρονομικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τις τεκμηριωμένες απαιτήσεις του EUREPGAP για αυτό το αγροτεμάχιο. OXI M/E	Κρίσιμο
4.2.2	Έχει δημιουργηθεί ένα σύστημα οπτικής αναγνώρισης ή σύστημα αναφοράς για κάθε αγρό, δενδρώνα ή θερμοκήπιο;	Κάθε αγροτεμάχιο, δενδρώνας ή θερμοκήπιο είναι σημειωμένο π.χ με ένα μοναδικό κωδικό, αριθμό ή χρώμα, που χρησιμοποιείται σε κάθε καταγραφή που αναφέρεται σε αυτό το αγροτεμάχιο. OXI M/E	Κύριο
4.2.3	Γίνεται αμειψισπορά για τις ετήσιες καλλιέργειες;	Υπάρχει τεκμηριωμένη καταγραφή της αμειψισποράς, για ετήσιες καλλιέργειες.	Σύσταση
5	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΔΑΦΟΥΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ		
5.1	Εδαφολογικοί χάρτες		
5.1.1	Έχουν γίνει εδαφολογικοί χάρτες για την	Ο εδαφικός τύπος για κάθε αγροτεμάχιο πρέπει να	Σύσταση

	εκμετάλλευση;	προκύπτει από το προφίλ του εδάφους ή την ανάλυση του εδάφους ή από τοπικούς εδαφολογικούς χάρτες.	
5.2	Καλλιέργεια		
5.2.1	Χρησιμοποιούνται τεχνικές όπου αποδεδειγμένα βελτιώνουν ή διατηρούν τη δομή του εδάφους και μειώνουν την συμπίεσή του;	Οι εφαρμοζόμενες τεχνικές είναι οι κατάλληλες για το αγροτεμάχιο.	Σύσταση
5.3	Διάβρωση Εδάφους		
5.3.1	Χρησιμοποιούνται τεχνικές καλλιέργειας για την μείωση της πιθανότητας για διάβρωση του εδάφους;	Υπάρχει οπτική παρατήρηση ή τεκμηριωμένα στοιχεία καλλιέργειας κατά τις ισούψεις στις πλαγιές, στραγγιστικές τάφροι, φυτοκάλυψη με γρασίδι, ή χλωρά λίπανση, φύτευση δένδρων ή θάμνων στις παρυφές των αγροτεμαχίων κτλ.	Κύριο
5.4	Απολύμανση Εδάφους		
5.4.1	Υπάρχει γραπτή αιτιολόγηση για την χρήση καπνιστικών εδάφους;	Υπάρχουν γραπτά στοιχεία για την χρήση καπνιστικών εδάφους, στα οποία στοιχεία περιλαμβάνονται, η ημερομηνία, η θέση εφαρμογής, το δραστικό συστατικό, η δόση, η μέθοδος εφαρμογής και ο χειριστής.	Κύριο
5.4.2	Έχουν διερευνηθεί υποκατάστατα των καπνιστικών εδάφους πριν τη χρήση τους στο έδαφος;	Ο παραγωγός θα πρέπει να δείξει ότι έχει αξιολογήσει τις εναλλακτικές προς τον καπνισμό λύσεις, μέσω τεχνικής γνώσης, γραπτών στοιχείων ή παγιωμένης τοπικής τεχνικής.	Σύσταση
5.5	Υποστρώματα		
5.5.1	Συμμετέχει ο παραγωγός σε διαθέσιμα προγράμματα ανακύκλωσης υποστρωμάτων για αδρανή υποστρώματα;	Ο παραγωγός πρέπει να διατηρεί καταγραφές για τις ποσότητες που έχουν ανακυκλωθεί και τις σχετικές ημερομηνίες. Είναι αποδεκτά τιμολόγια ή δελτία φόρτωσης. Η μη συμμετοχή του παραγωγού σε διαθέσιμο πρόγραμμα ανακύκλωσης, θα πρέπει να δικαιολογείται.	Σύσταση
5.5.2	Αν χρησιμοποιούνται χημικά για αποστείρωση των υποστρωμάτων για επαναχρησιμοποίηση, καταγράφεται η θέση που γίνεται η αποστείρωση;	Εάν γίνεται αποστείρωση των υποστρωμάτων μέσα στην εκμετάλλευση, πρέπει να καταγράφεται το όνομα ή ο κωδικός του αγροτεμαχίου, αλλιώς το όνομα της εταιρείας που κάνει την αποστείρωση και η θέση που γίνεται.	Κρίσιμο
5.5.3	Αν χρησιμοποιούνται χημικά για την αποστείρωση υποστρωμάτων προς επανα-χρησιμοποίηση, καταγράφεται η ημερομηνία αποστείρωσης, το είδος του χημικού που χρησιμοποιήθηκε, η μέθοδος και το όνομα του χειριστή που έκανε την αποστείρωση;	Θα πρέπει να καταγράφονται τα παρακάτω: η ημέρα της απολύμανσης (ημέρα /μήνας / χρόνος), το όνομα και η δραστική ουσία, το μηχάνημα (π.χ tank 1000 λίτρων) η μέθοδος (π.χ. καπνισμός) και το όνομα του χειριστή (το άτομο που εφάρμοσε το φυτοπροστατευτικό προϊόν και έκανε την αποστείρωση).	Κύριο
5.5.4	Όπου ξανα-χρησιμοποιούνται τα υποστρώματα, αποτελεί η χρήση ατμού την προτιμώμενη μέθοδο αποστείρωσης;	Όταν τα υποστρώματα ξαναχρησιμοποιούνται, αποδείξεις αποδεικνύουν ότι η χρήση ατμού είναι η επιλογή που χρησιμοποιήθηκε.	Σύσταση
5.5.5	Είναι τα υποστρώματα ιχνηλάσιμα μέχρι την πηγή από την οποία προήλθαν, η οποία δεν ανήκει σε προστατευόμενη περιοχή;	Υπάρχουν καταγραφές που αποδεικνύουν την προέλευση των χρησιμοποιούμενων υποστρωμάτων. Στις καταγραφές αποδεικνύεται ότι τα υποστρώματα δεν προέρχονται από προστατευόμενες περιοχές.	Σύσταση
6.	ΧΡΗΣΗ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ		
6.1	Οδηγίες για την ποσότητα και τον τύπο των λιπασμάτων		
6.1.1	Μπορεί ο τεχνικός υπεύθυνος να αποδείξει την ικανότητά του να αποφασίζει για την ποσότητα και τον τύπο των λιπασμάτων (οργανικών και ανόργανων) που θα χρησιμοποιηθούν;	Ο τεχνικός υπεύθυνος θα πρέπει να διαθέτει έγγραφα, τα οποία αποδεικνύουν την εκπαίδευσή του και την επάρκειά του να υπολογίζει την ποσότητα και τον τύπο των λιπασμάτων που πρέπει να χρησιμοποιηθεί. ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
6.2	Καταγραφές εφαρμογής		
6.2.1	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές λίπανσης (οργανικές και ανόργανες) στο έδαφος ή τα φύλλα, με πηγή αναφοράς	Σε όλες τις καταγραφές θα πρέπει αναγράφεται λεπτομερώς η γεωγραφική θέση, το όνομα ή κωδικός αναφοράς του αγροτεμαχίου, δένδρωνα ή	Κύριο

	τον αγρό, δένδρωνα ή το θερμοκήπιο;	θερμοκηπίου όπου βρίσκεται η καλλιέργεια. ΟΧΙ Μ/Ε	
6.2.2	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές λίπανσης (οργανικές και ανόργανες) στο έδαφος ή τα φύλλα, περιλαμβανομένης της ημερομηνίας εφαρμογής;	Σε όλες τις εφαρμογές λίπανσης καταγράφεται η ακριβής ημερομηνία (Ημέρα / Μήνας / Έτος) εφαρμογής. ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
6.2.3	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές λίπανσης (οργανικές και ανόργανες) στο έδαφος ή τα φύλλα, περιλαμβανομένου του είδους του λιπάσματος;	Σε όλες τις εφαρμογές λίπανσης καταγράφονται το εμπορικό όνομα ο τύπος του λιπάσματος (π.χ. N, P, K) και οι συγκεντρώσεις τους (π.χ. 17-17-17). ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
6.2.4	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές λίπανσης (οργανικές και ανόργανες) στο έδαφος ή τα φύλλα, περιλαμβανομένης της ποσότητας του λιπάσματος;	Σε όλες τις εφαρμογές λίπανσης καταγράφεται η ποσότητα του λιπάσματος που πρόκειται να εφαρμοστεί, σε βάρος ή όγκο. ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
6.2.5	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές λίπανσης (οργανικές και ανόργανες) στο έδαφος ή τα φύλλα, περιλαμβανομένης μεθόδου εφαρμογής;	Σε όλες τις εφαρμογές λίπανσης καταγράφεται το είδος του εξοπλισμού εφαρμογής και η μέθοδος που χρησιμοποιείται π.χ. με το νερό της άρδευσης, ή με μηχανική διασπορά. ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
6.2.6	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές λίπανσης (οργανικές και ανόργανες) στο έδαφος ή τα φύλλα, περιλαμβανομένων των στοιχείων του χειριστή;	Σε όλες τις εφαρμογές λίπανσης καταγράφεται η γεωγραφική θέση, το όνομα του χειριστή που έκανε την εφαρμογή. ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
6.3	Εξοπλισμός Εφαρμογής		
6.3.1	Διατηρείται σε καλή κατάσταση ο εξοπλισμός εφαρμογής των λιπασμάτων;	Υπάρχουν διαθέσιμα αν ζητηθούν: Καταγραφές συντήρησης (ημερομηνία και είδος συντήρησης) – ή τιμολόγια αγοράς ανταλλακτικών.	Κύριο
6.3.2	Ρυθμίζεται ο εξοπλισμός εφαρμογής ανόργανων λιπασμάτων μια φορά το χρόνο ώστε να διασφαλίζεται η ακριβής διασπορά του λιπάσματος;	Υπάρχουν τεκμηριωμένες καταγραφές μέσα στους τελευταίους 12 μήνες, επαλήθευσης της ρύθμισης από ειδική εταιρεία, προμηθευτή εξοπλισμού λιπασμάτων ή από τεχνικά υπεύθυνο άτομο. Η επαλήθευση της ρύθμισης πρέπει να καλύπτει την ποσότητα ανά μονάδα χρόνου και ανά μονάδα έκτασης.	Σύσταση
6.4	Αποθήκευση Λιπασμάτων		
6.4.1	Βρίσκεται διαθέσιμη στην εκμετάλλευση και ενημερωμένη απογραφή των αποθηκευμένων ποσοτήτων των ανόργανων λιπασμάτων;	Η απογραφή των αποθηκευμένων ποσοτήτων των ανόργανων λιπασμάτων πρέπει να είναι ενημερωμένη και διαθέσιμη. (με λεπτομερείς πληροφορίες για ποσότητες και το είδος των λιπασμάτων) και να ανανεώνεται τουλάχιστον κάθε τρεις μήνες.	Κύριο
6.4.2	Αποθηκεύονται τα ανόργανα λιπάσματα σε διαφορετικό χώρο από τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα;	Η ελάχιστη απαίτηση είναι σε ξεχωριστή θέση στον ίδιο χώρο έτσι ώστε να αποτρέπεται η μόλυνση μεταξύ των λιπασμάτων και των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.	Κύριο
6.4.3	Αποθηκεύονται τα ανόργανα λιπάσματα σε καλυμμένο χώρο;	Η καλυμμένη επιφάνεια πρέπει να παρέχει προστασία των ανόργανων λιπασμάτων π.χ. σκόνες, υγρά, κοκκώδη από ατμοσφαιρικές επιδράσεις, όπως ο ήλιος, η βροχή ή ο παγετός.	Κύριο
6.4.4	Αποθηκεύονται τα ανόργανα λιπάσματα σε καθαρό χώρο;	Η αποθήκευση των ανόργανων λιπασμάτων π.χ. σκόνες, υγρά, κοκκώδη πρέπει να γίνεται σε χώρο απαλλαγμένο από σκουπίδια, φωλιές τρωκτικών, ενώ τυχόν διαρροές / χυμένα λιπάσματα πρέπει να απομακρύνονται.	Κύριο
6.4.5	Αποθηκεύονται τα ανόργανα λιπάσματα σε ξηρό χώρο;	Ο χώρος αποθήκευσης των ανόργανων λιπασμάτων π.χ. σκόνες, υγρά, κοκκώδη πρέπει να αερίζεται καλά, να μην είναι εκτεθειμένος σε βροχή, ή σε σημεία με μεγάλη συμπύκνωση υδρατμών.	Κύριο
6.4.6	Αποθηκεύονται τα ανόργανα λιπάσματα με τρόπο που να μειώνεται ο κίνδυνος ρύπανσης των πηγών νερού/ θέσεων υδροληψίας;	Τα ανόργανα λιπάσματα π.χ. σκόνες, υγρά κοκκώδη θα πρέπει αποθηκεύονται με τέτοιο τρόπο που να μειώνεται ο κίνδυνος μόλυνσης των πηγών νερού π.χ η αποθήκευση των υγρών λιπασμάτων πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους εθνικούς και τους τοπικούς	Κύριο

		κανονισμούς λαμβάνοντας υπόψιν κοντινές πηγές νερού και το κίνδυνο πλημμύρας, κτλ.	
6.4.7	Αποθηκεύονται τα ανόργανα και οργανικά λιπάσματα χωριστά από τα νωπά γεωργικά προϊόντα και από τα φυτά για φύτευση;	Τα λιπάσματα πρέπει να μην αποθηκεύονται μαζί με τα νωπά γεωργικά προϊόντα και το πολλαπλασιαστικό υλικό.	Κρίσιμο
6.4.8	Αποθηκεύεται σωστά το οργανικό λίπασμα, έτσι ώστε να μειώνεται ο κίνδυνος ρύπανσης του περιβάλλοντος;	Αν το οργανικό λίπασμα αποθηκεύεται στο αγρόκτημα, αυτό πρέπει να γίνεται σε καθορισμένο χώρο, τουλάχιστον 25 μέτρα από πηγές άμεσης υδροληψίας, όπως τα επιφανειακά νερά.	Σύσταση
6.5	Οργανικό Λίπασμα		
6.5.1	Απαγορεύεται η χρήση των ανθρώπινων βοθρολυμάτων στην εκμετάλλευση;	Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται από την εκμετάλλευση ανεπεξέργαστα ανθρώπινα βοθρολύματα. ΟΧΙ Μ/Ε	Κρίσιμο
6.5.2	Έχει γίνει εκτίμηση επικινδυνότητας για τα οργανικά λιπάσματα με βάση την πηγή προέλευσής τους και τα χαρακτηριστικά τους πριν την εφαρμογή τους;	Πρέπει να είναι διαθέσιμες τεκμηριωμένες αποδείξεις των πιθανών κινδύνων που έχουν ληφθεί υπόψιν όπως μεταφορά μόλυνσης, περιεκτικότητα σπόρων ζιζανίων και μέθοδος λίπανσης.	Κύριο
6.5.3	Έχει ληφθεί υπόψιν η συμβολή των οργανικών λιπασμάτων σε θρεπτικά στοιχεία;	Η ανάλυση πρέπει να λαμβάνει υπόψιν τα περιεχόμενα κύρια θρεπτικά στοιχεία (N, P, K) κατά την εφαρμογή της οργανικής λίπανσης.	Σύσταση
6.6	Ανόργανα Λιπάσματα		
6.6.1	Συνοδεύονται τα ανόργανα λιπάσματα με τεκμηριωμένα στοιχεία των χημικών συστατικών τους;	Πρέπει να είναι διαθέσιμες τεκμηριωμένες αποδείξεις των χημικών συστατικών όλων των ανόργανων λιπασμάτων που έχουν χρησιμοποιηθεί στην καλλιέργεια κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών.	Σύσταση
7.	ΑΡΔΕΥΣΗ/ ΥΔΡΟΛΙΠΑΝΣΗ		
7.1	Πρόβλεψη των απαιτήσεων σε νερό		
7.1.1	Έχουν χρησιμοποιηθεί μέθοδοι συστηματικής πρόβλεψης των αναγκών της καλλιέργειας σε νερό;	Έχουν γίνει υπολογισμοί στηριζόμενοι σε καταγεγραμμένα δεδομένα, όπως από βροχόμετρα, δίσκους συλλογής σε περίπτωση υποστρωμάτων, εξατμισόμετρα, τασίμετρα (% της υγρασίας του εδάφους) και εδαφολογικοί χάρτες.	Σύσταση
7.1.2	Υπολογίζεται η άρδευση λαμβάνοντας υπόψιν την προβλεπόμενη βροχόπτωση;	Υπάρχουν τεκμηριωμένες καταγραφές της προβλεπόμενης βροχόπτωσης, και της πραγματικής βροχόπτωσης (βροχόμετρα).	Σύσταση
7.1.3	Υπολογίζεται η άρδευση λαμβάνοντας υπόψιν την εξάτμιση;	Ο παραγωγός πρέπει να μπορεί να τεκμηριώσει πως, και σε τι μετρήσεις, βασίστηκε για να υπολογίσει το βαθμό εξάτμισης.	Σύσταση
7.2	Μέθοδος άρδευσης/ υδρολίπανσης		
7.2.1	Χρησιμοποιείται το πιο αποδοτικό και εμπορικά πρακτικό σύστημα άρδευσης, για την πληρέστερη αξιοποίηση των πηγών νερού;	Το αρδευτικό σύστημα που χρησιμοποιείται είναι το πιο αποδοτικό από τα διαθέσιμα για την καλλιέργεια και θεωρείται έτσι, σύμφωνα με τις αρχές της Ορθής Γεωργικής Πρακτικής.	Σύσταση
7.2.2	Έχει εξεταστεί η ανάγκη για Σχέδιο Διαχείρισης Νερού ώστε να αριστοποιηθεί η αξιοποίηση του νερού και να ελαχιστοποιηθούν οι απώλειες;	Ένα τεκμηριωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Νερού που περιγράφει τα στάδια και τις ενέργειες για την υλοποίηση του σχεδίου διαχείρισης.	Σύσταση
7.2.3	Τηρούνται οι καταγραφές της χρήσης νερού;	Καταγραφές που δείχνουν την ημερομηνία άρδευσης και τον όγκο ανά υδρόμετρο ή αρδευόμενη μονάδα. Αν ο παραγωγός ακολουθεί πρόγραμμα αρδεύσεων θα πρέπει να καταγραφεί ο υπολογιζόμενος και ο εφαρμοζόμενος όγκος νερού. Όλες οι άδειες άντλησης και τα λοιπά σχετικά έγγραφα είναι τεκμηριωμένα και διαθέσιμα.	Σύσταση
7.3	Ποιότητα του Αρδευτικού Νερού		
7.3.1	Χρησιμοποιείται τώρα ή στο παρελθόν νερό υπονόμων για άρδευση/ υδρολίπανση;	Δεν χρησιμοποιείται το νερό υπονόμων για άρδευση/ υδρολίπανση. Όπου χρησιμοποιείται, η ποιότητα νερού πρέπει να συμμορφώνεται με τις εκδοθέντες οδηγίες του WHO για την Ασφαλή Χρησιμοποίηση	Κρίσιμο

		του Νερού των Υπονόμων στη Γεωργία 1989. OXI M/E	
7.3.2	Έχει ολοκληρωθεί μια ετήσια ανάλυση επικινδυνότητας για το νερό άρδευσης /υδρολίπανσης;	Στην ανάλυση επικινδυνότητας θα πρέπει να έχει ληφθεί υπόψη πιθανοί μικροβιολογικοί, χημικοί ή φυσικοί κίνδυνοι ρύπανσης όλων των πηγών άρδευσης/ υδρολίπανσης.	Σύσταση
7.3.3	Γίνεται ανάλυση του νερού άρδευσης τουλάχιστον μια φορά το χρόνο;	Η ανάλυση επικινδυνότητας θα πρέπει να δικαιολογεί τη συχνότητα των αναλύσεων νερού αν αυτές γίνονται πιο συχνά από ένα χρόνο.	Σύσταση
7.3.4	Γίνεται η ανάλυση από κατάλληλο εργαστήριο;	Το εργαστήριο θα πρέπει να είναι σε θέση να αναλύει: N, P K Ec και pH.	Σύσταση
7.3.5	Λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση οι μικροβιακοί ρυπαντές;	Υπάρχει τεκμηριωμένη καταγραφή των μικροβιακών μολυσμάτων που είναι ύποπτο να βρεθούν, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ανάλυση της επικινδυνότητας.	Σύσταση
7.3.6	Λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση οι χημικοί ρυπαντές;	Υπάρχει τεκμηριωμένη καταγραφή των χημικών ρυπαντών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ανάλυση της επικινδυνότητας.	Σύσταση
7.3.7	Λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση τα μέταλλα ως ρυπαντές;	Υπάρχει τεκμηριωμένη καταγραφή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και των βαρέων μετάλλων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ανάλυση της επικινδυνότητας	Σύσταση
7.3.8	Έχουν αναληφθεί ενέργειες σε περιπτώσεις που τα αποτελέσματα ήταν μη αποδεκτά;	Υπάρχουν καταγραφές για ενέργειες που έχουν γίνει μέχρι στιγμής, και τα αποτελέσματα αυτών των ενεργειών.	Σύσταση
7.4	Προέλευση Νερού Άρδευσης/ Υδρολίπανσης		
7.4.1	Λαμβάνεται το νερό άρδευσης από αειφόρες πηγές;	Αειφόρες πηγές είναι αυτές που παρέχουν αρκετό νερό υπό τις συνήθεις συνθήκες (συνθήκες που αντανακλούν στο μέσο όρο).	Σύσταση
7.4.2	Έχει δοθεί συμβουλή από τις αρμόδιες αρχές για την άντληση;	Είναι διαθέσιμες τεκμηριωμένες καταγραφές (αλληλογραφία, άδεια)	Σύσταση
8.	ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ		
8.1			
8.1.1	Έχει επιτευχθεί η προστασία εναντίον των εχθρών, των ασθενειών και των ζιζανίων με την ελάχιστη απαραίτητη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	Οι χημικές επεμβάσεις τεκμηριώνονται και περιλαμβάνουν γραπτές αιτιολογήσεις και τους στόχους και ουδοί παρέμβασης. OXI M/E	Κύριο
8.1.2	Εφαρμόζουν οι παραγωγοί αναγνωρισμένες τεχνικές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας;	Πρέπει να είναι διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία των εφαρμοζόμενων τεχνικών Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας, όπου είναι τεχνικά εφικτό.	Σύσταση
8.1.3	Έχουν χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικές μέθοδοι φυτοπροστασίας προκειμένου να αποφευχθούν προβλήματα εμφάνισης ανθεκτικότητας στα χρησιμοποιηθέντα φυτοπροστατευτικά σκευάσματα;	Όταν η συχνότητα εμφάνισης των εντόμων, ασθενειών ή ζιζανίων απαιτεί συνεχιζόμενος έλεγχο στην καλλιέργεια, τότε πρέπει να αποδεικνύεται ότι εφαρμόζονται οι συστάσεις για την αποφυγή εμφάνισης ανθεκτικότητας, εάν αυτό απαιτείται από την ετικέτα του προϊόντος.	Κύριο
8.1.4	Έχει δοθεί βοήθεια για την υιοθέτηση συστημάτων Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας, μέσω κατάρτισης ή συμβουλών;	Ο τεχνικός που είναι υπεύθυνος για την εκμετάλλευση έχει λάβει επίσημη, τεκμηριωμένη κατάρτιση, ή/ και ο εξωτερικός σύμβουλος για την Ολοκληρωμένη Φυτοπροστασία μπορεί να αποδείξει τις τεχνικές του ικανότητες.	Κύριο
8.2	Επιλογή Χημικών		
8.2.1	Είναι το χρησιμοποιούμενο φυτοπροστατευτικό προϊόν το κατάλληλο για το στόχο που απαιτείται όπως αυτό προτείνεται στην ετικέτα;	Κάθε φυτοπροστατευτικό προϊόν που εφαρμόζεται στην καλλιέργεια είναι κατάλληλο για την χρήση που γίνεται και αυτό μπορεί να αιτιολογηθεί για τον εχθρό, την ασθένεια ή το ζιζάνιο, βάσει των ενδείξεων της ετικέτας ή επίσημης δημοσίευσης του φορέα εγγραφής. OXI M/E	Κρίσιμο
8.2.2	Χρησιμοποιούν οι παραγωγοί αποκλειστικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα που έχουν επίσημη έγκριση	Όλα τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που εφαρμόζονται έχουν επίσημη έγκριση ή άδεια χρήσεως, από την αρμόδια κρατική αρχή της χώρας	Κρίσιμο

	στην χώρα όπου χρησιμοποιούνται για τη συγκεκριμένη καλλιέργεια, εφόσον υπάρχει σύστημα για επίσημη έγκριση;	όπου γίνεται η εφαρμογή. Όπου δεν υφίσταται σύστημα εγκρίσεων κυκλοφορίας εφαρμόζεται ο κώδικας FAO (International Code of Conduct on the Distribution and Use of pesticides) και το Παράρτημα 1. OXI M/E	
8.2.3	Διατηρείται διαθέσιμη μία πρόσφατη λίστα όλων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται και που έχουν έγκριση κυκλοφορίας στις καλλιέργειες της εκμετάλλευσης;	Υπάρχει διαθέσιμη και ενημερωμένη μια τεκμηριωμένη λίστα όλων των εμπορικών ονομάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένου των δραστικών ουσιών, περιεκτικότητας ή ωφέλιμων οργανισμών) που χρησιμοποιούνται και που έχουν έγκριση κυκλοφορίας στις καλλιέργειες που καλλιεργούνται την τρέχουσα εποχή, ή που έχουν καλλιεργηθεί τους τελευταίους 12 μήνες. OXI M/E	Κύριο
8.2.4	Ενημερώνεται αυτή η λίστα με τις τρέχουσες μεταβολές της νομοθεσίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα;	Η ενημερωμένη και τεκμηριωμένη λίστα όλων των εμπορικών ονομάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται και που έχουν έγκριση κυκλοφορίας στις καλλιέργειες που καλλιεργούνται την τρέχουσα εποχή, ή που έχουν καλλιεργηθεί τους τελευταίους 12 μήνες, έχει ενημερωθεί με όλες τις τελευταίες μεταβολές της νομοθεσίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, όπως νέες εγκρίσεις φυτοπροστατευτικών προϊόντων, χρόνοι αναμονής προ συγκομιδής κλπ OXI M/E	Κύριο
8.2.5	Έχει αποκλειστεί η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων που έχουν απαγορευτεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στις καλλιέργειες που προορίζονται για την αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης;	Από τις τεκμηριωμένες καταγραφές της εφαρμογής των φυτοπροστατευτικών προϊόντων στις καλλιέργειες που προορίζονται για την αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι τους τελευταίους 12 μήνες δεν έχει γίνει χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων που έχουν απαγορευτεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.	Κρίσιμο
8.2.6	Εάν η επιλογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων έχει γίνει από συμβούλους τότε αποδεικνύεται η ικανότητά τους;	Όπου οι καταγραφές δείχνουν ότι το τεχνικά υπεύθυνο άτομο που κάνει την επιλογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων για την καλλιέργεια, είναι ένας αξιολογημένος σύμβουλος, η τεχνική του επάρκεια μπορεί να δειχθεί μέσω επίσημης αξιολόγησης ή πιστοποιητικών παρακολούθησης ειδικής κατάρτισης.	Κρίσιμο
8.2.7	Εάν η επιλογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων έχει γίνει από τον παραγωγό τότε αποδεικνύεται η επάρκειά τους και η γνώση τους;	Όπου οι καταγραφές δείχνουν ότι το τεχνικά υπεύθυνο άτομο που κάνει την επιλογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων για την καλλιέργεια, είναι ο ίδιος ο παραγωγός, η τεχνική του επάρκεια μπορεί να δειχθεί μέσω της τεκμηρίωσης π.χ τεχνική βιβλιογραφία του προϊόντος, παρακολούθηση ειδικών μαθημάτων κ.α.	Κρίσιμο
8.2.8	Έχει υπολογισθεί και καταγραφεί με ακρίβεια η ποσότητα εφαρμογής του φυτοπροστατευτικού προϊόντος όπως και ο τρόπος προετοιμασίας του σύμφωνα με την ετικέτα του προϊόντος;	Υπάρχει τεκμηριωμένη απόδειξη στην οποία καταγράφεται ότι έχει προετοιμασθεί, έχει υπολογισθεί και έχει εφαρμοσθεί η σωστή ποσότητα του φυτοπροστατευτικού προϊόντος στην καλλιέργεια σύμφωνα με την ετικέτα του προϊόντος. OXI M/E	Κύριο
8.3	Καταγραφές Εφαρμογής		
8.3.1	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβάνοντας το όνομα της καλλιέργειας και της ποικιλίας;	Σε κάθε καταγραφή εφαρμογής δίνεται το όνομα της καλλιέργειας και της ποικιλίας. OXI M/E	Κρίσιμο
8.3.2	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβάνοντας την θέση που έγινε η εφαρμογή;	Σε κάθε καταγραφή εφαρμογής δίνεται η γεωγραφική περιοχή, το όνομα ή ο κωδικός της εκμετάλλευσης και το αγροτεμάχιο ή το θερμοκήπιο όπου έγινε η εφαρμογή. OXI M/E	Κρίσιμο
8.3.3	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων,	Σε κάθε καταγραφή εφαρμογής δίνεται η ακριβής ημερομηνία, ως ημέρα / μήνας / έτος. OXI M/E	Κρίσιμο

	περιλαμβάνοντας την ημερομηνία εφαρμογής;		
8.3.4	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβάνοντας το εμπορικό όνομα του φυτοπροστατευτικού προϊόντος και της δραστικής ουσίας του;	Σε κάθε καταγραφή εφαρμογής φυτοπροστατευτικού προϊόντος τεκμηριώνεται το εμπορικό όνομα και η δραστική ουσία του φυτοπροστατευτικού προϊόντος ή του ωφέλιμου εντόμου. OXI M/E	Κρίσιμο
8.3.5	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβάνοντας το όνομα του χειριστή;	Σε κάθε καταγραφή εφαρμογής φυτοφαρμάκου εντοπίζεται το όνομα του χειριστή που έκανε την εφαρμογή. OXI M/E	Κύριο
8.3.6	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβάνοντας την αιτιολόγηση για την εφαρμογή;	Σε κάθε καταγραφή εφαρμογής φυτοπροστατευτικού προϊόντος τεκμηριώνεται το κοινό όνομα του εχθρού, ασθένειας ή ζιζανίου στόχου. OXI M/E	Κύριο
8.3.7	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβάνοντας την τεχνική εξουσιοδότηση για την εφαρμογή;	Ο τεχνικά υπεύθυνος για τη σύσταση του φυτοπροστατευτικού προϊόντος προσδιορίζεται σε κάθε καταγραφή. OXI M/E	Κύριο
8.3.8	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβάνοντας την ποσότητα του φυτοφαρμάκου που εφαρμόστηκε;	Σε κάθε καταγραφή εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων δίνεται η ποσότητα του φυτοφαρμάκου που εφαρμόστηκε, σε όγκο ή βάρος και η δόση σε g/l ή οποιαδήποτε άλλη διεθνώς αναγνωρισμένη μονάδα για την εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων. OXI M/E	Κύριο
8.3.9	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβάνοντας τον εξοπλισμό που χρησιμοποιήθηκε;	Σε κάθε καταγραφή εφαρμογής φυτοπροστατευτικού τεκμηριώνεται το μέσο εφαρμογής και όπου υπάρχουν πολλές μονάδες, ο αριθμός πλαισίου, καθώς και η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε, π.χ. υψηλό όγκου, μέσω δικτύου άρδευσης, σκόνισμα, καπνισμός ή άλλη μέθοδος. OXI M/E	Κύριο
8.3.10	Έχουν καταγραφεί όλες οι εφαρμογές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβάνοντας τον επιτρεπόμενο χρόνο έναρξης της συγκομιδής;	Έχουν καταγραφεί όλοι οι επιτρεπόμενοι χρόνοι έναρξης της συγκομιδής για όλες τις εφαρμογές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων. OXI M/E	Κρίσιμο
8.4	Χρόνος Αναμονής προ Συγκομιδής		
8.4.1	Έχει τηρηθεί ο ενδεικνυόμενος χρόνος αναμονής πριν τη συγκομιδή;	Υπάρχουν σαφείς και τεκμηριωμένες διαδικασίες καθώς και αρχεία, δηλαδή καταγραφές της εφαρμογής των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και της συγκομιδής, από τις θέσεις που έγινε η εφαρμογή, από τις οποίες προκύπτει ότι για τα εφαρμοσθέντα φυτοπροστατευτικά προϊόντα έχουν τηρηθεί όλοι οι χρόνοι αναμονής, και ειδικά σε περιπτώσεις συνεχούς συγκομιδής, εφαρμόζονται σαφείς διαδικασίες στον αγρό, π.χ. προειδοποιητικές πινακίδες κλπ για διασφάλιση της συμμόρφωσης.	Κρίσιμο
8.5	Εξοπλισμός Εφαρμογής		
8.5.1	Διατηρείται ο εξοπλισμός εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε καλή κατάσταση;	Ο εξοπλισμός εφαρμογής πρέπει να διατηρείται σε καλή κατάσταση, με τεκμηριωμένα στοιχεία και συνεχή ενημέρωση των δελτίων συντήρησης για κάθε επισκευή που εκτελέστηκε, αλλαγή λαδιών κλπ. OXI M/E	Κύριο
8.5.2	Ρυθμίζεται ο εξοπλισμός εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων, ετησίως;	Η ρύθμιση του εξοπλισμού εφαρμογής έχει επαληθευτεί μέσα στους τελευταίους 12 μήνες και αυτό πιστοποιείται ή τεκμηριώνεται είτε μέσω της συμμετοχής σε ένα επίσημο σχήμα ή έχει γίνει από άτομο που είναι σε θέση να δείξει την επάρκειά του. OXI M/E	Κύριο
8.5.3	Συμμετέχει ο παραγωγός σε κάποιο ανεξάρτητο σχήμα ρύθμισης – πιστοποίησης του εξοπλισμού;	Ο παραγωγός θα πρέπει να συμμετέχει σε ένα ανεξάρτητο σχήμα ρύθμισης – πιστοποίησης, και αυτό να τεκμηριώνεται.	Σύσταση
8.5.4	Ακολουθούνται οι οδηγίες της ετικέτας	Εγκαταστάσεις συμπεριλαμβανομένων των	Κύριο

	κατά τον χειρισμό των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και το γέμισμα του ψεκαστικού δοχείου;	απαραιτήτων μέσων για τη μέτρηση πρέπει να είναι επαρκή για την ανάμειξη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων έτσι ώστε να ακολουθείται ο σωστός χειρισμός και το γέμισμα του ψεκαστικού δοχείου σύμφωνα με την ετικέτα του προϊόντος. OXI M/E	
8.6	Απόρριψη πλεονάζοντος ψεκαστικού διαλύματος		
8.6.1	Ψεκάζετε το πλεονάζον διάλυμα ή τα ξεπλύματα του δοχείου σύμφωνα με τους εθνικούς ή τοπικούς κανονισμούς, όπου αυτοί υπάρχουν, ή αν δεν υπάρχουν γίνεται σύμφωνα με τις παραγράφους 8.6.2 και 8.6.3 όπου στην περίπτωση αυτή πρέπει να συμμορφώνεται με αυτό έτσι ώστε να συμμορφώνεται με αυτή την κύρια απαίτηση;	Το πλεονάζον διάλυμα ή τα ξεπλύματα του δοχείου πρέπει να ψεκάζεται σύμφωνα με τους εθνικούς ή τοπικούς κανονισμούς σύμφωνα με τους εθνικούς ή τοπικούς κανονισμούς, όπου αυτοί υπάρχουν, ή αν δεν υπάρχουν να γίνεται σύμφωνα με τις παραγράφους 8.6.2 και 8.6.3. OXI M/E	Κύριο
8.6.2	Ψεκάζετε το πλεονάζον διάλυμα ή τα ξεπλύματα του δοχείου του ψεκαστικού μέσου σε ένα τμήμα της καλλιέργειας που δεν έχει υποστεί εφαρμογή, με την προϋπόθεση να μην γίνεται υπέρβαση της συνιστώμενης δόσης και ότι η ενέργεια αυτή καταγράφεται;	Όταν ψεκάζεται το πλεονάσμα του ψεκαστικού διαλύματος, ή το ξεπλύμα του δοχείου πάνω σε αφέκαστη περιοχή της καλλιέργειας, προκύπτει ότι δεν έχει γίνει υπέρβαση των συνιστώμενων δόσεων και ότι η ενέργεια αυτή καταγράφεται με τον ίδιο τρόπο και λεπτομέρεια, όπως η κανονική εφαρμογή.	Σύσταση
8.6.3	Ψεκάζετε το πλεονάζον διάλυμα ή τα ξεπλύματα του δοχείου του ψεκαστικού μέσου σε προεπιλεγμένη ακαλλιέργητη έκταση, όπου είναι νόμιμη η απόρριψη και καταγράφεται αυτή η ενέργεια;	Όταν ψεκάζεται το πλεονάσμα του ψεκαστικού διαλύματος, ή το ξεπλύμα του δοχείου πάνω σε ακαλλιέργητη έκταση, είναι δυνατόν να δειχθεί η νομιμότητα αυτής της ενέργειας η οποία καταγράφεται με τον ίδιο τρόπο και λεπτομέρεια, όπως η κανονική εφαρμογή αποφεύγοντας τη μόλυνση των επιφανειακών νερών.	Σύσταση
8.7	Ανάλυση Υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών προϊόντων		
8.7.1	Είναι σε θέση οι παραγωγοί ή πελάτες των παραγωγών να δείξουν τρέχουσες αποδείξεις είτε ότι έχει γίνει ετήσια ανάλυση υπολειμμάτων είτε τη συμμετοχή τους σε σχήμα παρακολούθησης υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικού προϊόντος ιχνηλάσιμο μέχρι την εκμετάλλευση και καλύπτει τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που εφαρμόστηκαν στην καλλιέργεια/ προϊόν;	Πρέπει να είναι διαθέσιμες τεκμηριωμένες τρέχουσες αποδείξεις ή αρχεία είτε αποτελέσματα ετήσιων αναλύσεων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων για τις εγγεγραμμένες στη EUREPGAP καλλιέργειες είτε τη συμμετοχή τους σε σχήμα παρακολούθησης Τρίτου Μέρους υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικού προϊόντος ιχνηλάσιμο μέχρι την εκμετάλλευση. OXI M/E	Κρίσιμο
8.7.2	Είναι ο παραγωγός (ή ο πελάτης των παραγωγών) σε θέση να επιδείξει ότι διαθέτει πληροφορίες που αφορούν την αγορά στην οποία σκοπεύει να εμπορευθεί το προϊόν του και τους περιορισμούς των MRL σε αυτή την αγορά;	Ο παραγωγός ή ο πελάτης του πρέπει να διαθέτει λίστα των τρεχουσών ισχυόντων MRLs για την αγορά (έξ) όπου το προϊόν προτίθεται να εμπορευθεί (είτε εγχώρια είτε διεθνής). Τα MRLs θα προσδιορίζονται είτε επιδεικνύοντας επικοινωνία με τους πελάτες επιβεβαιώνοντας την προτιθέμενη αγορά (έξ) είτε επιλέγοντας τη συγκεκριμένη χώρα (εξ) (ή ομάδα χωρών) όπου το προϊόν προτίθεται να εμπορευθεί και παρουσιάζοντας αποδείξεις συμμόρφωσης με ένα σύστημα φιλτραρίσματος υπολειμμάτων που ικανοποιεί τα ισχύοντα στη (ις) χώρα (εξ) MRLs. Στην περίπτωση εμπορίας σε μία ομάδα χωρών, το σύστημα φιλτραρίσματος υπολειμμάτων πρέπει να ικανοποιεί τα αυστηρότερα ισχύοντα MRLs της ομάδας.	Κρίσιμο
8.7.3	Έχουν ληφθεί ενέργειες για να ικανοποιηθούν οι συγκεκριμένοι περιορισμοί των MRLs της αγοράς που ο παραγωγός σκοπεύει να εμπορευτεί το προϊόν του;	Όπου τα MRLs της αγοράς που ο παραγωγός σκοπεύει να εμπορευτεί το προϊόν του είναι αυστηρότερα από τα αντίστοιχα της χώρας παραγωγής, ο παραγωγός ή ο πελάτης του μπορεί να επιδείξει ότι κατά τη διάρκεια του κύκλου παραγωγής αυτά τα MRLs έχουν ληφθεί υπόψιν (π.χ. όπου απαραίτητο αλλαγή του συστήματος εφαρμογής	Κρίσιμο

		φυτοπροστατευτικού προϊόντος και/ ή χρήσης αποτελεσμάτων αναλύσεων υπολειμμάτων).	
8.7.4	Έχει προετοιμαστεί ένα σχέδιο ενέργειας για την περίπτωση υπέρβασης των ανωτάτων ορίων υπολειμμάτων (MRL) είτε της χώρας παραγωγής είτε των χωρών όπου το προϊόν προτίθεται να εμπορευτεί;	Υπάρχει μια σαφής τεκμηριωμένη διαδικασία των διορθωτικών βημάτων και ενεργειών (το πλάνο θα περιέχει επικοινωνία με τον πελάτη, άσκηση παρακολούθησης του προϊόντος κτλ) που θα ληφθούν σε περίπτωση που η ανάλυση των υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων δείχνει ότι έχει γίνει υπέρβαση των MRL στην καλλιέργεια(είτε της χώρας παραγωγής είτε των χωρών που το προϊόν προτίθεται να εμπορευτεί αν είναι διαφορετικό)	Κρίσιμο
8.7.5	Τηρούνται οι σωστές διαδικασίες δειγματοληψίας;	Υπάρχει τεκμηριωμένη απόδειξη που επιδεικνύει συμμόρφωση με τις εφαρμοζόμενες διαδικασίες δειγματοληψίας. Η δειγματοληψία μπορεί να διενεργηθεί από το εργαστήριο ή τον παραγωγό δεδομένου ότι η διαδικασία ακολουθείται.	Σύσταση
8.7.6	Έχει διαπιστευτεί το εργαστήριο ανάλυσης υπολειμμάτων από την αρμόδια αρχή με ISO 17025 ή με ισοδύναμο πρότυπο;	Υπάρχει σαφής τεκμηριωμένη ένδειξη είτε στην κεφαλίδα των επιστολών ή αντίγραφο της διαπίστευσης κλπ. ότι το εργαστήριο όπου έγινε η ανάλυση έχει διαπιστευτεί από την αρμόδια αρχή ως προς το ISO 17025 ή ως προς ένα ισοδύναμο πρότυπο (σε αυτή την περίπτωση απόδειξη συμμετοχής σε proficiency tests πχ. FAPAS είναι διαθέσιμη)	Κύριο
8.8	Χειρισμός και Αποθήκευση των Φυτοπροστατευτικών προϊόντων		
8.8.1	Γίνεται η αποθήκευση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία;	Η αποθήκευση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων γίνεται σύμφωνα με όλους τους ισχύοντες τοπικούς και εθνικούς νόμους και κανονισμούς.	Κύριο
8.8.2	Αποθηκεύονται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε θέση που να είναι “λογική” για την αποθήκευσή τους;	Η αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι κατασκευασμένη με τον ενδεδειγμένο τρόπο και είναι γερή. OXI M/E	Κύριο
8.8.3	Αποθηκεύονται τα φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε ασφαλή θέση;	Η αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων διατηρείται κλειδωμένη με ασφάλεια. OXI M/E	Κύριο
8.8.4	Αποθηκεύονται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε θέση που να έχει την κατάλληλη θερμοκρασία;	Η αποθήκη φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι χτισμένη σε τέτοια θέση ή από τέτοια υλικά ώστε να αντέχει τις διακυμάνσεις της θερμοκρασίας. OXI M/E	Κύριο
8.8.5	Αποθηκεύονται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε θέση που να αντέχει στη φωτιά;	Η αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι φτιαγμένη από υλικά που δεν καίγονται εύκολα. OXI M/E	Κύριο
8.8.6	Αποθηκεύονται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε καλά αεριζόμενο χώρο (όταν είναι για να μπαίνει μέσα στην αποθήκη άνθρωπος);	Η αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων έχει επαρκή και συνεχή αερισμό με καθαρό αέρα, ώστε να αποφεύγεται η συγκέντρωση επικίνδυνων ατμών. OXI M/E	Κύριο
8.8.7	Αποθηκεύονται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε καλά φωτιζόμενο χώρο;	Η αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων έχει από κατασκευή ή από τη θέση που βρίσκεται επαρκές φως, φυσικό /και τεχνητό, ώστε να διαβάζονται στα ράφια όλες οι ετικέτες, εύκολα. OXI M/E	Κύριο
8.8.8	Αποθηκεύονται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε χώρο απομακρυσμένο από άλλα υλικά;	Η θέση της αποθήκης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι αυτόνομη σε ξεχωριστό χώρο, και όσο μακρύτερα γίνεται από άλλα υλικά. OXI M/E	Κύριο
8.8.9	Είναι τα ράφια της αποθήκης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων κατασκευασμένα από μη απορροφητικό υλικό;	Η αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι εφοδιασμένη με ράφια τα οποία δεν είναι απορροφητικά για υγρό που θα χυθεί πάνω τους, π.χ είναι από μέταλλο, ή σκληρό πλαστικό.	Σύσταση
8.8.10	Μπορεί να συγκρατηθούν από το πάτωμα της αποθήκης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων τυχόν διαρροές;	Οι χώροι αποθήκευσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να έχουν στεγανά συγκράτησης ή να είναι μονωμένες -σε σχέση με τον όγκο των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που είναι αποθηκευμένα- με ανθεκτική στα χημικά επένδυση	Κύριο

		των τοίχων και του πατώματος, ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν μπορεί να γίνει καμία διαφυγή ή ρύπανση του χώρου που βρίσκεται έξω από την αποθήκη. OXI M/E	
8.8.11	Υπάρχουν τα μέσα για την μέτρηση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	Οι χώροι αποθήκευσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ή ο χώρος ανάμιξης, αν βρίσκεται χωριστά, είναι εφοδιασμένοι με μέσα μέτρησης που τεκμηριωμένα έχουν επαληθευτεί μέσα στους τελευταίους 12 τουλάχιστον μήνες. OXI M/E	Κύριο
8.8.12	Υπάρχουν επαρκή μέσα για την ανάμιξη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	Οι χώροι αποθήκευσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ή ο χώρος ανάμιξης, αν βρίσκεται χωριστά, είναι εφοδιασμένοι με μέσα για τον ασφαλή και αποδοτικό χειρισμό όλων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που θα χρησιμοποιηθούν, π.χ. βρύση, κουβάδες. OXI M/E	Κύριο
8.8.13	Υπάρχουν τα μέσα για την αντιμετώπιση για την αντιμετώπιση διαρροής;	Οι χώροι αποθήκευσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και όλοι οι χώροι ανάμιξης, είναι εφοδιασμένοι με δοχείο που περιέχει αδρανές απορροφητικό υλικό, δηλ. άμμο, βούρτσα πατώματος, πανί και πλαστικές σακούλες, σε μία σταθερή και επισημαινόμενη θέση. Θα χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση τυχαίας διαρροής πυκνού φυτοφαρμάκου. OXI M/E	Κύριο
8.8.14	Είναι περιορισμένη η πρόσβαση και τα κλειδιά της αποθήκης μόνο στους εργατές που έχουν πάρει επίσημη εκπαίδευση για το χειρισμό των φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	Οι χώροι αποθήκευσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων διατηρούνται κλειδωμένοι και η πρόσβαση στην αποθήκη επιτρέπεται μόνον παρουσία ατόμων που μπορούν να δείξουν ότι έχουν πάρει επίσημη εκπαίδευση στον ασφαλή χειρισμό και στην εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων. OXI M/E	Κύριο
8.8.15	Υπάρχει άμεσα διαθέσιμος και τεκμηριωμένη απογραφή για όλα τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που βρίσκονται στην αποθήκη;	Υπάρχει διαθέσιμη μια τεκμηριωμένη και πρόσφατα ενημερωμένη απογραφή όλων των αποθηκευμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων τουλάχιστον ανά τρεις μήνες.	Κύριο
8.8.16	Βρίσκονται όλα τα αποθηκευμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα στην αρχική τους συσκευασία;	Όλα τα φυτοφάρμακα που βρίσκονται στην αποθήκη βρίσκονται στην αρχική τους συσκευασία. Σε περίπτωση της καταστροφής της αρχικής συσκευασίας -και μόνο τότε- η νέα συσκευασία πρέπει να φέρει όλες τις πληροφορίες που είχε η αρχική. OXI M/E	Κύριο
8.8.17	Βρίσκονται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που είναι εγκεκριμένα για χρήση στις καλλιέργειες που περιλαμβάνονται στην αμειψισπορά της εκμετάλλευσης ξεχωριστά μέσα στην αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	Όλα τα φυτοφάρμακα που βρίσκονται την παρούσα στιγμή στην αποθήκη ή που εμφανίζονται στην καταγραφή κίνησης της αποθήκης είναι εγκεκριμένα για την καλλιέργεια ή τις καλλιέργειες που είναι στο πρόγραμμα αμειψισποράς. Όταν φυτοπροστατευτικά προϊόντα χρησιμοποιούνται για εφαρμογές πέραν των εγγεγραμμένων καλλιεργειών στη EUREPGAP που ανήκουν στο πρόγραμμα αμειψισποράς πρέπει να τοποθετούνται ξεχωριστά στην αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και να εντοπίζονται εμφανώς.	Κύριο
8.8.18	Στην αποθήκη, βρίσκονται τα σκευάσματα υπό μορφή σκόνης πάνω από τα υγρά σκευάσματα;	Όλα τα φυτοφάρμακα υπό μορφή σκόνης ή κοκκώδη, βρίσκονται σε ράφια πάνω από τα ράφια με τα υγρά φυτοφάρμακα, ώστε να μην κινδυνεύουν από τυχαία διαρροή. OXI M/E	Κύριο
8.9	Κενά Δοχεία Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων		
8.9.1	Δεν ξαναχρησιμοποιούνται τα κενά δοχεία φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	Δεν υπάρχουν ίχνη επαναχρησιμοποίησης, με οποιοδήποτε τρόπο, των άδειων δοχείων φυτοπροστατευτικών προϊόντων τώρα ή στο παρελθόν. OXI M/E	Κύριο
8.9.2	Γίνεται η καταστροφή των κενών δοχείων	Το σύστημα που χρησιμοποιείται για την καταστροφή	Κύριο

	των φυτοπροστατευτικών προϊόντων με τρόπο που να αποφεύγεται η έκθεση ανθρώπων;	των κενών δοχείων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων διασφαλίζει ότι οι άνθρωποι δεν έρχονται σε φυσική επαφή με τα κενά δοχεία, με το να προβλέπει ένα ασφαλές σημείο αποθήκευσής τους, ένα σύστημα ασφαλούς χειρισμού τους πριν την καταστροφή, και μια μέθοδο καταστροφής που αποτρέπει την επαφή με τους ανθρώπους. OXI M/E	
8.9.3	Γίνεται η καταστροφή των κενών δοχείων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων με τρόπο που να αποφεύγεται η ρύπανση του περιβάλλοντος;	Το σύστημα που χρησιμοποιείται για την καταστροφή των κενών δοχείων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο ρύπανσης του περιβάλλοντος, των νερών, της χλωρίδας και της πανίδας, με το να προβλέπει ένα ασφαλές σημείο αποθήκευσής τους, ένα σύστημα ασφαλούς χειρισμού τους πριν την καταστροφή, και μια μέθοδο καταστροφής που δείχνει υπευθυνότητα για το περιβάλλον. OXI M/E	Κύριο
8.9.4	Χρησιμοποιούνται τα επίσημα συστήματα αποκομιδής και καταστροφής των κενών δοχείων φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	Όπου υπάρχει επίσημο σύστημα αποκομιδής και καταστροφής των κενών δοχείων φυτοπροστατευτικών προϊόντων; πρέπει να υπάρχουν τεκμηριωμένες καταγραφές συμμετοχής από τον παραγωγό.	Κύριο
8.9.5	Καταστρέφονται τα κενά δοχεία και όπου υπάρχει σύστημα αποκομιδής σημαίνονται έτσι όπως προβλέπεται από τους κανόνες του συστήματος αποκομιδής;	Αφού αδειάσουν, όλα τα κενά δοχεία των φυτοπροστατευτικών προϊόντων αποθηκεύονται και επισημαίνονται ανάλογα με τις απαιτήσεις του επίσημου συστήματος αποκομιδής και καταστροφής. OXI M/E	Κύριο
8.9.6	Ξεπλένονται τα κενά δοχεία των φυτοπροστατευτικών προϊόντων από το ολοκληρωμένο-ενσωματωμένο ψεκαστικό – σύστημα ξεπλύματος υπό πίεση ή τουλάχιστον τρεις φορές με νερό;	Στο ψεκαστικό βρίσκεται προσαρμοσμένος εξοπλισμός για το υπό πίεση ξέπλυμα των κενών δοχείων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, ή υπάρχουν σαφείς γραπτές οδηγίες να ξεπλένουν τρεις φορές κάθε κενό δοχείο φυτοπροστατευτικών προϊόντων, πριν την καταστροφή του. OXI M/E	Κύριο
8.9.7	Επιστρέφεται το ξέπλυμα στο ψεκαστικό βυτίο;	Το ξέπλυμα των κενών δοχείων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων επιστρέφεται πάντα στο βυτίο, είτε μέσω ενός μηχανισμού χειρισμού των δοχείων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, είτε μέσω γραπτής διαδικασίας που εφαρμόζουν οι χειριστές των ψεκαστικών. OXI M/E	Κύριο
8.9.8	Φυλάσσονται τα κενά δοχεία σε ασφαλές μέρος, μέχρι να γίνει δυνατή η αποκομιδή τους;	Υπάρχει ένα προκαθορισμένο σημείο ασφαλούς αποθήκευσης για όλα τα κενά δοχεία φυτοπροστατευτικών προϊόντων μέχρι να καταστραφούν, το οποίο είναι απομονωμένο από τη καλλιέργεια και τα υλικά συσκευασίας π.χ. μόνιμα σημειωμένο και φυσικά απομονωμένο από ανθρώπους και ζώα.	Κύριο
8.9.9	Τηρούνται όλοι οι κανονισμοί σχετικά με την αποκομιδή και καταστροφή των κενών δοχείων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	Έχουν τηρηθεί όλες οι σχετικές εθνικές νομικές απαιτήσεις για την αποκομιδή και καταστροφή των κενών συσκευασίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων.	Κύριο
8.10	Ληγμένα Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα		
8.10.1	Γίνεται η αποθήκευση, αναγνώριση και καταστροφή των ληγμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων από εγκεκριμένες αρχές;	Υπάρχουν τεκμηριωμένες καταγραφές που δείχνουν ότι τα ληγμένα φυτοφάρμακα έχουν καταστραφεί από επίσημα εγκεκριμένο εργολάβο ή από την προμηθεύτρια εταιρεία. Όταν αυτό δεν είναι δυνατό, τα ληγμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα πρέπει να είναι ασφαλή και αναγνωρίσιμα.	Κύριο
9.	ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ		
9.1	Υγιεινή		
9.1.1	Έχει γίνει ανάλυση επικινδυνότητας ως προς την υγιεινή και τη διαδικασία μεταφοράς στο χωράφι;	Υπάρχει μια τεκμηριωμένη και ενημερωμένη (ετήσια ανασκόπηση) εκτίμηση της επικινδυνότητας (εθνική, βιομηχανική ή μεμονωμένη) που καλύπτει την υγιεινή	Κρίσιμο

		και τις πλευρές της λειτουργίας της συγκομιδής όπως περιγράφονται στην επόμενη απαίτηση 9.1.2. ΟΧΙ Μ/Ε	
9.1.2	Έχει εφαρμοσθεί κάποια διαδικασία υγιεινής που να αφορά τη συγκομιδή;	Ως άμεσο αποτέλεσμα της ανάλυσης επικινδυνότητας ως προς την υγιεινή και τη μεταφορά πριν το χωράφι, έχει εφαρμοστεί τεκμηριωμένη διαδικασία υγιεινής.	Κρίσιμο
9.1.3	Περιλαμβάνει η διαδικασία αυτή τα εργαλεία συγκομιδής που χειρίζονται οι εργάτες όπως και το μέσο τοποθέτησης του προϊόντος;	Επαναχρησιμοποιούμενα μέσα τοποθέτησης του προϊόντος, εργαλεία συγκομιδής (π.χ ψαλίδια, μαχαίρια κ.α) και εξοπλισμός συγκομιδής, καθαρίζονται, φυλάσσονται και υπάρχει εφαρμόσιμο πρόγραμμα απολύμανσης (τουλάχιστον μια φορά το χρόνο) για να εμποδιστεί η μόλυνση του προϊόντος, σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα της ανάλυσης επικινδυνότητας της συγκομιδής.	Κρίσιμο
9.1.4	Έχουν ληφθεί υπόψιν στην παραπάνω διαδικασία οι συνθήκες χειρισμού του συγκομισθέντος προϊόντος όπως και ο χειρισμός του κατά την απευθείας συσκευασία στο χωράφι, δένδρωνα ή θερμοκήπιο;	Όλο το προϊόν που χειρίζεται και συσκευάζεται απευθείας στο χωράφι, δένδρωνα ή θερμοκήπιο πρέπει να μετακινείται από το αγροτεμάχιο κατά τη διάρκεια της νύχτας. Όλο το προϊόν που συσκευάζεται στο χωράφι πρέπει να καλύπτεται μόλις συσκευαστεί και κατά τη διάρκεια της μεταφοράς του (από το χωράφι μέχρι το σημείο που θα αποθηκευτεί) να είναι καλυμμένο, έτσι ώστε να αποφευχθεί η μόλυνση. Αν το συγκομισμένο ή το συσκευασμένο στο χωράφι προϊόν αποθηκεύεται στην εκμετάλλευση, οι αποθηκευτικοί χώροι πρέπει να καθαρίζονται και αν είναι εφαρμόσιμο, θα πρέπει να υπάρχει τεκμηριωμένος έλεγχος της θερμοκρασίας και της υγρασίας. Όλα τα παραπάνω θα πρέπει να βρίσκονται σε άμεση συμφωνία με τα αποτελέσματα της ανάλυσης επικινδυνότητας της συγκομιδής.	Κρίσιμο
9.1.5	Περιλαμβάνει η παραπάνω διαδικασία τις συνθήκες μεταφοράς του προϊόντος στην εκμετάλλευση;	Τα οχήματα της εκμετάλλευσης που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά του συγκομισθέντος προϊόντος που χρησιμοποιούνται επίσης και για άλλους σκοπούς, καθαρίζονται και συντηρούνται και υπάρχει σε εφαρμογή πρόγραμμα καθαρισμού έτσι ώστε να εμποδίζεται η μόλυνση σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης επικινδυνότητας της συγκομιδής.	Κρίσιμο
9.1.6	Έχουν οι εργάτες συγκομιδής πρόσβαση σε εξοπλισμό πλυσίματος χεριών;	Οι εργάτες της συγκομιδής έχουν πρόσβαση σε κινητό ή ακίνητο εξοπλισμό πλυσίματος χεριών που βρίσκεται σε απόσταση όχι μεγαλύτερη των 500 μέτρων και είναι σε καλή κατάσταση υγιεινής. ΟΧΙ Μ/Ε	Κρίσιμο
9.1.7	Έχουν οι εργάτες συγκομιδής πρόσβαση σε καθαρές τουαλέτες κοντά στο χώρο εργασίας τους;	Οι εργάτες της συγκομιδής έχουν πρόσβαση σε κινητές ή ακίνητες τουαλέτες που βρίσκονται σε απόσταση όχι μεγαλύτερη των 500 μέτρων και είναι σε καλή κατάσταση υγιεινής. ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
9.2	Συσκευασία / Υλικά τοποθέτησης του συγκομισθέντος προϊόντος στο χωράφι		
9.2.1	Χρησιμοποιούνται τα υλικά τοποθέτησης του συγκομισθέντος προϊόντος μόνο για το προϊόν που έχει συγκομισθεί;	Τα μέσα τοποθέτησης του προϊόντος χρησιμοποιούνται μόνο για να περιέχουν το προϊόν (όχι αγροχημικά, λιπαντικά, λάδι, χημικά καθαρισμού, φυτικά ή άλλα υπολείμματα, σακούλες, εργαλεία κ.τ.λ)	Σύσταση
9.3	Συσκευασία στο χώρο της συγκομιδής του προϊόντος		
9.3.1	Αν χρησιμοποιείται πάγος για τη συσκευασία του προϊόντος στο χώρο συγκομιδής, έχει προέλθει από πόσιμο νερό και έχει χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τις συνθήκες υγιεινής έτσι ώστε να εμποδιστεί η μόλυνση του προϊόντος;	Ο πάγος που χρησιμοποιείται για τη συσκευασία του προϊόντος στο χώρο συγκομιδής, έχει προέλθει από πόσιμο νερό και έχει χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τις συνθήκες υγιεινής έτσι ώστε να εμποδιστεί η μόλυνση του προϊόντος.	Σύσταση
10	ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ		
10.1	Υγιεινή		

10.1.1	Έχει γίνει ανάλυση ρίσκων ως προς την υγιεινή που να αφορά τις συνθήκες χειρισμού του προϊόντος;	Υπάρχει μια τεκμηριωμένη και (ετήσια) ενημερωμένη εκτίμηση της επικινδυνότητας που καλύπτει τις πλευρές της λειτουργίας του χειρισμού του προϊόντος σε ότι αφορά την υγιεινή.	Κύριο
10.1.2	Έχει εφαρμοσθεί κάποια διαδικασία για την υγιεινή σε συνάρτηση με τις συνθήκες χειρισμού του προϊόντος;	Ως άμεσο αποτέλεσμα ανάλυσης επικινδυνότητας ως προς την υγιεινή (φυσικούς, χημικούς, μικροβιολογικούς ρυπαντές) και το χειρισμό του προϊόντος, έχει εφαρμοσθεί μια διαδικασία.	Κύριο
10.1.3	Έχουν οι εργάτες πρόσβαση σε καθαρές τουαλέτες και σε μέρος για να πλύνουν τα χέρια τους κοντά στο χώρο εργασίας τους;	Οι τουαλέτες βρίσκονται σε καλή κατάσταση από πλευράς υγιεινής, είναι εφοδιασμένες με βρύση για το πλύσιμο των χεριών, υπάρχουν μη αρωματικά σαπούνια και εύκολα προσβάσιμο νερό. Οι τουαλέτες δεν θα πρέπει να επικοινωνούν απευθείας με το χώρο χειρισμού του προϊόντος εκτός και αν η πόρτα κλείνει από μόνη της. Εξαίρεση θα αποτελούν προϊόντα που αναφέρονται στη δήλωση εξαίρεσης του χειρισμού των προϊόντων. OXI M/E	Κύριο
10.1.4	Έχουν οι εργάτες ενημερωθεί για τις βασικές οδηγίες υγιεινής πριν χειρισθούν το προϊόν;	Υπάρχουν στοιχεία (π.χ. υπογεγραμμένες καταγραφές κατάρτισης, εξωτερικά πιστοποιητικά) από τα οποία προκύπτει ότι οι εργάτες συγκομιδής έχουν πάρει προφορικές και τεκμηριωμένες κατανοητές γραπτές οδηγίες πάνω στα θέματα υγιεινής κατά το χειρισμό νωπών προϊόντων συμπεριλαμβανομένου: ατομική καθαριότητα (π.χ πλύσιμο χεριών, χρησιμοποίηση δακτυλιδιών, κοσμημάτων, κόψιμο νυχιών), ατομική συμπεριφορά (π.χ απαγόρευση καπνίσματος, φαγητού, ποτού κ.α). Εξαίρεση θα αποτελούν προϊόντα που αναφέρονται στη δήλωση εξαίρεσης του χειρισμού των προϊόντων. OXI M/E	Κρίσιμο
10.1.5	Εφαρμόζουν οι εργάτες τις βασικές οδηγίες υγιεινής κατά το χειρισμό του προϊόντος;	Υπάρχουν στοιχεία ότι οι εργαζόμενοι συμμορφώνονται με τις βασικές οδηγίες που αφορούν την προσωπική καθαριότητα και ρουχισμό π.χ πλύσιμο χεριών, χρησιμοποίηση δακτυλιδιών, κοσμημάτων, κόψιμο νυχιών; ατομική συμπεριφορά π.χ απαγόρευση καπνίσματος, φαγητού, ποτού κ.α. Εξαίρεση θα αποτελούν προϊόντα που αναφέρονται στη δήλωση εξαίρεσης του χειρισμού των προϊόντων. OXI M/E	Κύριο
10.2	Μετασυλλεκτικό πλύσιμο		
10.2.1	Το νερό που χρησιμοποιείται για το πλύσιμο του προϊόντος προέρχεται από πόσιμη πηγή ή έχει βεβαιωθεί ότι είναι κατάλληλο από τις αρμόδιες αρχές;	Έχει γίνει μέσα στους τελευταίους 12 μήνες μια ανάλυση νερού στο σημείο εισόδου στον εξοπλισμό πλύσης. Το επίπεδο των παραμέτρων που αναλύονται θα πρέπει να βρίσκονται στα επιτρεπτά όρια του WHO ή να είναι από δεκτά ως ασφαλή από την βιομηχανία τροφίμων και τις αρμόδιες αρχές.	Κρίσιμο
10.2.2	Αν το νερό είναι ανακυκλώσιμο για το πλύσιμο του τελικού προϊόντος, έχει φιλτραρισθεί και έχει ελεγχθεί το επίπεδο του pH, η συγκέντρωση και ο βαθμός απολύμανσης του νερού;	Όπου χρησιμοποιείται ανακυκλωμένο νερό για το πλύσιμο του τελικού προϊόντος, θα πρέπει να είναι φιλτραρισμένο και απολυμασμένο και να παρακολουθούνται τακτικά η συγκέντρωση του pH και τα επίπεδα απολύμανσης με βάση τα αρχεία καταγραφών. Το φιλτράρισμα θα πρέπει να γίνεται με ένα ικανό σύστημα φίλτρων για στερεά και εναιωρήματα, το οποίο έχει ένα τεκμηριωμένο τακτικό πρόγραμμα καθαρισμού σύμφωνα με τη χρήση και τον όγκο του νερού.	Κρίσιμο
10.2.3	Είναι κατάλληλο το εργαστήριο για να πραγματοποιεί αναλύσεις νερού;	Η ανάλυση νερού για το πλύσιμο των προϊόντων έχει γίνει από εργαστήριο με ισχύουσα διαπίστευση κατά το ISO 17025 ή ισοδύναμο πρότυπο που να είναι σε θέση να τεκμηριώσει ότι βρίσκεται σε πορεία διαπίστευσης.	Σύσταση
10.3	Μετασυλλεκτικοί Χειρισμοί		

10.3.1	Έχουν ακολουθηθεί όλες οι οδηγίες των ετικετών;	Υπάρχουν σαφείς διαδικασίες και τεκμηρίωση, δηλαδή καταγραφές της εφαρμογής, βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων και των ημερομηνιών συσκευασίας και αποστολής των προϊόντων στα οποία έγινε η εφαρμογή, από όπου προκύπτει η τήρηση όλων οδηγιών της ετικέτας για την εφαρμογή του χημικού στα προϊόντα.	Κρίσιμο
10.3.2	Έχουν επίσημη έγκριση όλα τα βιοκτόνα, κεριά και φυτοπροστατευτικά προϊόντα που έχουν χρησιμοποιηθεί στο προϊόν και είναι επίσημα εγκεκριμένα για μετασυλλεκτική χρήση;	Όλα τα βιοκτόνα, κεριά και φυτοπροστατευτικά προϊόντα, είναι επίσημα εγκεκριμένα στη χώρα εφαρμογής ή έχουν επιτραπεί από τα αρμόδια κρατικά όργανα στη χώρα εφαρμογής και η εφαρμογή γίνεται σύμφωνα με την ετικέτα του προϊόντος. Όπου δεν υφίσταται σύστημα εγκρίσεων κυκλοφορίας εφαρμόζεται ο κώδικας FAO (International Code of Conduct on the Distribution and Use of Pesticides) και το Παράρτημα 1.	Κρίσιμο
10.3.3	Είναι κάποια από τα χρησιμοποιούμενα βιοκτόνα, κεριά, φυτοπροστατευτικά προϊόντα απαγορευμένα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ το προϊόν προορίζεται για πώληση στην Ευρωπαϊκή Ένωση;	Οι τεκμηριωμένες καταγραφές μετασυλλεκτικών εφαρμογών χημικών επιβεβαιώνουν την μη χρήση απαγορευμένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση χημικών, σε προϊόντα προοριζόμενα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών.	Κρίσιμο
10.3.4	Υπάρχει ένας ενημερωμένος κατάλογος των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων που έχουν χρησιμοποιηθεί ή που η χρήση τους στο προϊόν θα εξετασθεί;	Υπάρχει διαθέσιμη μια τεκμηριωμένη καταγραφή όλων των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων που έχουν ισχύουσα έγκριση για μετασυλλεκτική εφαρμογή στις καλλιέργειες, που έχουν χρησιμοποιηθεί ή που η χρήση τους θα εξεταστεί στην καλλιέργεια.	Κύριο
10.3.5	Είναι ενημερωμένος αυτός ο κατάλογος με όλες τις μεταβολές της νομοθεσίας για την έγκριση των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	Ο κατάλογος ενημερώνεται κάθε φορά που μεταβάλλεται το καθεστώς έγκρισης των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όποτε συμβεί αυτό (π.χ. νέα έκδοση με ημερομηνία αναθεώρησης).	Κύριο
10.3.6	Είναι ο τεχνικός υπεύθυνος για το χειρισμό του προϊόντος ικανός να αποδείξει τις γνώσεις του και τις ικανότητές του για την εφαρμογή των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	Ο υπεύθυνος τεχνικός για την εφαρμογή των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων έχει πάρει ειδική κατάρτιση ή μπορεί να δείξει μέσω εθνικά αναγνωρισμένων πιστοποιητικών επαρκές επίπεδο τεχνικής ικανότητας.	Κύριο
10.3.7	Καταγράφονται όλες οι εφαρμογές των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων συμπεριλαμβανομένου την ταυτότητα αναγνώρισης του προϊόντος (π.χ Lot ή παρτίδα του προϊόντος) ;	Τεκμηριωμένα, σε όλες τις καταγραφές των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων περιλαμβάνεται η ταυτότητα αναγνώρισης του προϊόντος (π.χ Lot ή παρτίδα του προϊόντος) ;	Κρίσιμο
10.3.8	Καταγράφονται όλες οι εφαρμογές των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβανομένης της θέσης όπου γίνεται η εφαρμογή;	Τεκμηριωμένα, σε όλες τις καταγραφές εφαρμογής των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι η γεωγραφική περιοχή, ο κωδικός του αγροτεμαχίου ή του χώρου χειρισμού του προϊόντος όπου έγινε η εφαρμογή.	Κρίσιμο
10.3.9	Καταγράφονται όλες οι εφαρμογές των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβανομένης της ημερομηνίας εφαρμογής;	Τεκμηριωμένα, σε όλες τις καταγραφές εφαρμογής των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων περιλαμβάνεται η ακριβής ημερομηνία της εφαρμογής (Ημέρα /Μήνας /Χρόνος)	Κρίσιμο
10.3.10	Καταγράφονται όλες οι εφαρμογές των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβανομένου του είδους εφαρμογής;	Τεκμηριωμένα, σε όλες τις καταγραφές εφαρμογής των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων περιλαμβάνεται το είδος της εφαρμογής, π.χ. ψεκασμός, βούτηγμα, καπνισμός κλπ.	Κρίσιμο
10.3.11	Καταγράφονται όλες οι εφαρμογές των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβανομένου του εμπορικού	Τεκμηριωμένα, σε όλες τις καταγραφές εφαρμογής των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων περιλαμβάνεται το εμπορικό όνομα και η δραστική ουσία των σκευασμάτων.	Κρίσιμο

	ονόματος;		
10.3.12	Καταγράφονται όλες οι εφαρμογές των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβανομένης της ποσότητας που εφαρμόστηκε;	Τεκμηριωμένα, σε όλες τις καταγραφές εφαρμογής των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων περιλαμβάνεται η ποσότητα των προϊόντων που εφαρμόστηκε κατά βάρος ή όγκο νερού.	Κρίσιμο
10.3.13	Καταγράφονται όλες οι εφαρμογές των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβανομένου του ονόματος του χειριστή;	Τεκμηριωμένα, σε όλες τις καταγραφές εφαρμογής των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων περιλαμβάνεται το όνομα του χειριστή.	Κύριο
10.3.14	Καταγράφονται όλες οι εφαρμογές των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιλαμβανομένου της αιτιολόγησης της εφαρμογής;	Τεκμηριωμένα, σε όλες τις καταγραφές εφαρμογής των βιοκτόνων, κεριών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων περιλαμβάνεται η αιτιολόγηση της εφαρμογής.	Κύριο
10.3.15	Έχουν ληφθεί επίσης υπόψιν όλες οι εφαρμογές μετασυλλεκτικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων στα σημεία 8.7.1, 8.7.2, 8.7.3 και 8.7.4;	Υπάρχει τεκμηριωμένη απόδειξη που επιδεικνύει ότι ο παραγωγός λαμβάνει υπόψιν όλες τις εφαρμογές μετασυλλεκτικών μυκητοκτόνων ή εντομοκτόνων στα σημεία 8.7.1, 8.7.2, 8.7.3 και 8.7.4 του παρόντος εγγράφου και ενεργεί αναλόγως.	Κρίσιμο
10.4	Εγκαταστάσεις στην εκμετάλλευση που αφορούν το χειρισμό του προϊόντος και / ή την αποθήκευση		
10.4.1	Έχουν κατασκευαστεί τα πατώματα με τέτοιο τρόπο που να αποφεύγεται η συγκράτηση του νερού;	Τα πατώματα είναι σχεδιασμένα με κλίση, λούκια και διατηρούνται καθαρά έτσι ώστε να αποφεύγεται η συγκράτηση του νερού.	Σύσταση
10.4.2	Καθαρίζονται και συντηρούνται οι εγκαταστάσεις που αφορούν το χειρισμό του προϊόντος έτσι ώστε να εμποδιστεί η μόλυνση;	Οι εγκαταστάσεις που αφορούν το χειρισμό του προϊόντος (π.χ γραμμές επεξεργασίας, μηχανήματα, τοίχοι, πατώματα, χώροι αποθήκευσης, παλέτες κ.α) πρέπει να καθαρίζονται και να διατηρούνται σύμφωνα με ένα πρόγραμμα καθαρισμού έτσι ώστε να εμποδίζεται η μόλυνση και να υπάρχουν αρχεία καταγραφών. Εξαιρέση θα αποτελούν προϊόντα που αναφέρονται στη δήλωση εξαιρέσεως του χειρισμού των προϊόντων. ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
10.4.3	Αποθηκεύεται το προϊόν που απορρίπτεται και όλα τα άχρηστα αντικείμενα σε απομονωμένους χώρους, οι οποίοι καθαρίζονται και απολυμαίνονται τακτικά;	Το προϊόν που απορρίπτεται και όλα τα άχρηστα αντικείμενα πρέπει να αποθηκεύονται σε απομονωμένους χώρους, οι οποίοι καθαρίζονται και απολυμαίνονται τακτικά και διατηρούνται αρχεία καταγραφών.	Σύσταση
10.4.4	Αποθηκεύονται τα καθαριστικά, απολυμαντικά κ.α σε απομονωμένους χώρους, χωριστά από το προϊόν και τα υλικά χειρισμού του προϊόντος;	Τα καθαριστικά, απολυμαντικά κ.α διατηρούνται σε απομονωμένους χώρους, χωριστά από το χώρο συσκευασίας του προϊόντος, έτσι ώστε να αποφευχθεί η χημική μόλυνση του προϊόντος.	Σύσταση
10.4.5	Είναι τα χρησιμοποιούμενα καθαριστικά, απολυμαντικά κ.α εγκεκριμένα για εφαρμογή στη βιομηχανία τροφίμων, με τις σωστές δοσολογίες;	Υπάρχουν τεκμηριωμένες αποδείξεις ότι τα χρησιμοποιούμενα καθαριστικά, απολυμαντικά κ.α είναι εγκεκριμένα για εφαρμογή στη βιομηχανία τροφίμων, και μπορεί να έρθουν σε επαφή με το προϊόν.	Κύριο
10.4.6	Έχουν προστατευτικό κάλυμμα οι λάμπες που χρησιμοποιούνται πάνω από τους χώρους ζύγισης, αποθήκευσης και διαλογής;	Λάμπες που βρίσκονται πάνω από το προϊόν ή τα υλικά που χρησιμοποιούνται για το χειρισμό του προϊόντος έχουν προστατευτικό κάλυμμα έτσι ώστε να αποφεύγεται η επιμόλυνση του προϊόντος σε περίπτωση σπασίματος.	Κύριο
10.4.7	Υπάρχουν σε εφαρμογή γραπτές διαδικασίες που αφορούν το χειρισμό γυαλιού και σκληρού πλαστικού;	Υπάρχουν γραπτές διαδικασίες που αφορούν το χειρισμό σπασμένου γυαλιού και σκληρού πλαστικού στους χώρους χειρισμού, προετοιμασίας και αποθήκευσης του προϊόντος.	Σύσταση
10.4.8	Περιορίζεται στα οικιακά ζώα η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις της εκμετάλλευσης;	Η πρόσβαση των οικιακών ζώων στις εγκαταστάσεις είναι ελεγχόμενη, έτσι ώστε να εμποδίζεται η μόλυνση του προϊόντος.	Κύριο

10.4.9	Διαθέτουν όλες οι εγκαταστάσεις χειρισμού και αποθήκευσης προϊόντων επαρκή μέτρα απεντόμωσης και μυοκτονίας ώστε να ελαχιστοποιείται η είσοδος και αποφεύγεται η μόλυνση;	Έχει εισαχθεί σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου για την απεντόμωση και μυοκτονία ώστε να ελαχιστοποιείται η είσοδος και αποφεύγεται η μόλυνση. Πρέπει να προσδιορίζονται οι παγίδες και να καταγράφονται οι ενέργειες.	Κύριο
11.	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΡΥΠΑΝΣΗΣ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ		
11.1	Εντοπισμός απορριμμάτων και ρύπων		
11.1.1	Έχουν εντοπιστεί όλα τα άχρηστα αντικείμενα σε όλες τις περιοχές της εκμετάλλευσης;	Έχουν περιληφθεί σε ένα κατάλογο και έχουν τεκμηριωθεί όλα τα απορρίμματα που δημιουργούνται από την λειτουργία της εκμετάλλευσης.	Σύσταση
11.1.2	Έχουν εντοπιστεί όλες οι πηγές ρύπων;	Όλες οι πηγές ρύπων, περίσσεια των λιπασμάτων, εξάτμιση από μονάδες θέρμανσης κλπ. έχουν περιληφθεί σε ένα κατάλογο και έχουν τεκμηριωθεί, για όλες τις λειτουργίες της εκμετάλλευσης.	Σύσταση
11.2	Σχέδιο Διαχείρισης των Απορριμμάτων και της Ρύπανσης		
11.2.1	Υπάρχει ένα τεκμηριωμένο σχέδιο για την αποφυγή ή την μείωση των απορριμμάτων και της ρύπανσης, αποφυγή του θαψίματος ή του καψίματος, με την ανακύκλωση των απορριμμάτων;	Υπάρχει ένα διεξοδικό, πρόσφατο, τεκμηριωμένο σχέδιο που καλύπτει τα παραπάνω κριτήρια.	Σύσταση
11.2.2	Έχει εφαρμοστεί αυτό το Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων;	Υπάρχουν ορατές ενέργειες και μέτρα στην εκμετάλλευση, που επιβεβαιώνουν την ικανοποίηση των στόχων του Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων και Ρύπανσης.	Σύσταση
11.2.3	Είναι οι εγκαταστάσεις της εκμετάλλευσης καθαρές από σκουπίδια και απορρίμματα;	Περιστασιακά και ασήμαντα απορρίμματα στους προκαθορισμένους χώρους, καθώς και σκουπίδια από την εργασία της τρέχουσας ημέρας είναι αποδεκτά. Όλα τα άλλα σκουπίδια και απορρίμματα έχουν μαζευτεί. Οι χώροι χειρισμού του προϊόντος καθαρίζονται τουλάχιστον μια φορά την ημέρα.	Σύσταση
11.2.4	Διαθέτει η εκμετάλλευση τα απαραίτητα μέσα για τη διάθεση των απορριμμάτων;	Η εκμετάλλευση διαθέτει προκαθορισμένους χώρους για την συγκέντρωση των σκουπιδιών και των απορριμμάτων. Τα διάφορα είδη απορριμμάτων χαρακτηρίζονται και φυλάσσονται χωριστά. Τα άδεια κουτιά από φυτοφάρμακα ξεπλένονται με νερό, σπάζονται με συμπίεση και φυλάσσονται σε ασφαλή χώρο ή δωμάτιο μέχρι να διατεθούν ή να επιστραφούν στον διανομέα.	Σύσταση
12.	ΥΓΕΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ		
12.1	Εκτιμήσεις επικινδυνότητας		
12.1.1	Έχει γίνει εκτίμηση επικινδυνότητας των συνθηκών εργασίας ως προς την υγεία και ασφάλεια;	Υπάρχει μία πρόσφατη και τεκμηριωμένη εκτίμηση της επικινδυνότητας, που βασίζεται στην εθνική, περιφερειακή ή τοπική νομοθεσία και τις κλαδικές συμφωνίες.	Σύσταση
12.1.2	Έχει χρησιμοποιηθεί αυτή η εκτίμηση επικινδυνότητας για να αναπτυχθεί ένα Σχέδιο Διαχείρισης για την προώθηση ασφαλών και υγιεινών συνθηκών εργασίας;	Υπάρχει ένα τεκμηριωμένο Σχέδιο Διαχείρισης της εργασίας που αναφέρεται σε μη-συμμορφώσεις τις διορθωτικές ενέργειες που θα αναληφθούν, το χρονοδιάγραμμα και τον υπεύθυνο για την εκτέλεσή του.	Σύσταση
12.2	Εκπαίδευση		
12.2.1	Έχει δοθεί τυπική κατάρτιση σε όλους τους εργάτες που χειρίζονται σύνθετα και πολύπλοκα μηχανήματα;	Από τις καταγραφές προκύπτει το απαραίτητο πρόγραμμα κατάρτισεων και υπάρχει αντίγραφο των πιστοποιητικών παρακολούθησης ή μια υπογεγραμμένη λίστα των ατόμων που παρακολούθησαν την κατάρτιση. Οι καταγραφές θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν και τους εμπλεκόμενους	Κύριο
12.2.2	Διατηρείται φάκελος κατάρτισης για κάθε εργάτη;	Ο φάκελος περιέχει για κάθε εργάτη το απαραίτητο πρόγραμμα κατάρτισεων και αντίγραφο των πιστοποιητικών παρακολούθησης ή μια	Σύσταση

		υπογεγραμμένη λίστα των ατόμων που παρακολούθησαν την κατάρτιση.	
12.2.3	Υπάρχει ένα τουλάχιστον άτομο σε κάθε εκμετάλλευση που έχει καταρτιστεί στην παροχή πρώτων βοηθειών και είναι παρόν σε κάθε δραστηριότητα της εκμετάλλευσης;	Σε κάθε ομάδα εργατών στο χωράφι υπάρχει ένα τουλάχιστον άτομο που έχει καταρτιστεί στην παροχή πρώτων βοηθειών κατά τη διάρκεια των τελευταίων 5 ετών, και είναι παρόν σε κάθε δραστηριότητα. Πρέπει να ακολουθείται η νομοθεσία για την παροχή πρώτων βοηθειών όπου αυτή υπάρχει. Στις δραστηριότητες της εκμετάλλευσης θα πρέπει να περιλαμβάνεται η καλλιέργεια, η μεταφορά και ο χειρισμός του προϊόντος όπου αυτός υπάρχει.	Σύσταση
12.2.4	Είναι πλήρως κατανοητές από όλους τους εργαζόμενους οι διαδικασίες για ατυχήματα και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης;	Υπάρχουν οδηγίες τεκμηριωμένες, κατανοητές, και προφορικά δοθείσες στους εργαζόμενους που τους επιτρέπουν να ξέρουν πως να αντιδράσουν σε περιπτώσεις ατυχήματος ή έκτακτης ανάγκης. Αυτές οι οδηγίες είναι διαθέσιμες στις κυριότερες γλώσσες των εργαζομένων, και να υποστηρίζονται από σύμβολα όπου είναι εφικτό. ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
12.2.5	Έχουν καταρτιστεί όλοι οι εργάτες για το χειρισμό προϊόντος σε θέματα βασικής υγιεινής π.χ. πλύσιμο χεριών, πληγές στο δέρμα και ότι κάπνισμα, φαγητό και ποτό επιτρέπεται μόνο σε ορισμένους χώρους;	Γραπτές και προφορικές οδηγίες δίνονται από ικανά άτομα (νοσοκόμοι και υπεύθυνοι ποιότητας) ως εισαγωγική εκπαίδευση σε θέματα υγιεινής. Όλοι οι νέοι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν λάβει τις παραπάνω οδηγίες. Όλα τα παραπάνω θα πρέπει να είναι τεκμηριωμένα.	Σύσταση
12.2.6	Είναι όλοι οι επισκέπτες και οι υπεργολάβοι της εκμετάλλευσης ενήμεροι των αντιστοίχων απαιτήσεων σε θέματα προσωπικής υγιεινής;	Υπάρχουν αποδείξεις ότι οι διαδικασίες της εκμετάλλευσης που αφορούν την προσωπική υγιεινή των επισκεπτών μεταδίδονται στους επισκέπτες και στους υπεργολάβους. (π.χ. οι διαδικασίες αυτές είναι σε ορατό σημείο όπου όλοι οι επισκέπτες μπορούν να τις διαβάσουν).	Σύσταση
12.3	Εγκαταστάσεις, Εξοπλισμός και Διαδικασίες ατυχήματος		
12.3.1	Υπάρχουν κουτιά πρώτων βοηθειών στους χώρους εργασίας;	Πλήρη κουτιά πρώτων βοηθειών, σύμφωνα με τους εθνικούς κανονισμούς και τις συστάσεις, πρέπει να είναι διαθέσιμα και προσipa σε όλες τις μόνιμες εγκαταστάσεις. Αν υπάρχει κίνδυνος κλοπής τότε μπορεί να βρίσκεται σε κάποιο μέσο μεταφοράς, ή να το έχει κάποιος μαζί του.	Κύριο
12.3.2	Είναι σημειωμένα τα επικίνδυνα σημεία με σαφείς προειδοποιητικές πινακίδες;	Μόνιμες και ευανάγνωστες πινακίδες πρέπει να υποδεικνύουν τα επικίνδυνα σημεία, που μπορεί να είναι η αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, η αποθήκη των λιπασμάτων, δεξαμενές καυσίμων, σημεία συγκέντρωσης σκουπιδιών, μηχανουργικά εργαστήρια καθώς και πρόσφατα ψεκασμένες καλλιέργειες.	Σύσταση
12.3.3	Υπάρχουν διαδικασίες ατυχημάτων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης;	Οι γραπτές διαδικασίες για ατυχήματα και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης πρέπει να περιγράφουν το τι πρέπει να γίνει σε τέτοιες περιπτώσεις. Πρέπει να είναι σαφές ποιο είναι το πρόσωπο άμεσης επικοινωνίας, ή θέση του πλησιέστερου μέσου επικοινωνίας (τηλέφωνο) και να είναι διαθέσιμη μια πρόσφατα ενημερωμένη λίστα με σχετικά τηλέφωνα (αστυνομία, ασθενοφόρο, νοσοκομείο, πυροσβεστική, κλπ) ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
12.3.4	Υπάρχουν οι διαδικασίες εκτάκτου ανάγκης σε απόσταση το πολύ 10 μέτρων από την αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	Η διαδικασία ατυχημάτων πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις απαιτήσεις της παραγράφου 12.3.3, καθώς και να περιγράφει αναλυτικά τα βασικά βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν σε περίπτωση ατυχήματος και να είναι προσβάσιμη σε απόσταση μικρότερη των 10 μέτρων από τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και το χώρο ανάμιξης του ψεκαστικού διαλύματος. ΟΧΙ Μ/Ε	Κύριο
12.3.5	Υπάρχουν τοποθετημένες	Υπάρχουν μόνιμες και σαφείς πινακίδες κινδύνου,	Κύριο

	προειδοποιητικές πινακίδες κινδύνου στις πόρτες πρόσβασης;	επάνω στις πόρτες εισόδου στην αποθήκη φυτοπροστατευτικών προϊόντων, ή πλάι τους. OXI M/E	
12.4	Χειρισμός Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων		
12.4.1	Είναι εκπαιδευμένοι οι εργάτες που χειρίζονται και εφαρμόζουν φυτοπροστατευτικά προϊόντα;	Όλο το προσωπικό που χειρίζεται ή εφαρμόζει φυτοπροστατευτικά προϊόντα μπορεί να επιδείξει την ικανότητά του και τη γνώση του, μέσω επίσημων πιστοποιητικών και αποδείξεων κατάλληλης εκπαίδευσης. OXI M/E	Κύριο
12.4.2	Υποβάλλεται οικειοθελώς όλο το προσωπικό που έρχεται σε επαφή με φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε ετήσιους ελέγχους υγείας όπως αυτοί ορίζονται από τους τοπικούς κώδικες πρακτικής;	Αν είναι εφικτό, θα πρέπει να υπάρχουν διαθέσιμες οι καταγραφές, ελέγχων της υγείας των εργατών που αναλαμβάνουν εφαρμογές φυτοπροστατευτικών προϊόντων, σύμφωνα με τους εθνικούς και τοπικούς κανονισμούς.	Σύσταση
12.5	Προστατευτικός ρουχισμός/ εξοπλισμός		
12.5.1	Είναι οι εργάτες (συμπεριλαμβανομένων των υπεργολάβων) εφοδιασμένοι με τον απαραίτητο προστατευτικό ρουχισμό που είναι σε αντιστοιχία με τις οδηγίες συσκευασίας;	Υπάρχουν, σε καλή κατάσταση, πλήρεις σειρές προστατευτικού ρουχισμού, π.χ. γαλότσες, αδιάβροχο, προστατευτική φόρμα, ελαστικά γάντια, προσωπίδα κλπ που επιτρέπουν την συμμόρφωση προς τις οδηγίες της ετικέτας. OXI M/E	Κρίσιμο
12.5.2	Καθαρίζεται ο προστατευτικός ρουχισμός μετά την χρησιμοποίησή του;	Υπάρχουν διαδικασίες σε εφαρμογή που αφορούν το καθάρισμα του προστατευτικού ρουχισμού μετά από κάθε χρήση.	Κύριο
12.5.3	Είναι ικανοί οι αγρότες να δείξουν ότι ακολουθούν τις οδηγίες που αφορούν την χρήση του προστατευτικού ρουχισμού και εξοπλισμού;	Σε όλες τις καταγραφές εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων υπάρχουν οι συστάσεις για τη χρήση του προστατευτικού ρουχισμού και μέσων και οι οδηγίες αυτές είναι διαθέσιμες σε όλους όσους χειρίζονται ή εφαρμόζουν φυτοπροστατευτικά προϊόντα, σύμφωνα με τις οδηγίες της ετικέτας και για κάθε εφαρμοζόμενο φυτοφάρμακο. OXI M/E	Κύριο
12.5.4	Αποθηκεύεται ο προστατευτικός ρουχισμός και εξοπλισμός χωριστά από τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα;	Όλος ο προστατευτικός ρουχισμός και τα μέσα, όπως τα ανταλλακτικά φίλτρα κλπ φυλάσσονται χωριστά από τα φυτοφάρμακα σε καλά αεριζόμενο χώρο. OXI M/E	Κρίσιμο
12.5.5	Είναι οι εγκαταστάσεις τους ικανές να αντεπεξέλθουν σε περίπτωση μόλυνση του χειριστή;	Όλες οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων και οι χώροι ανάμειξης της εκμετάλλευσης, είναι εξοπλισμένες με χώρους πλυσίματος χεριών, ματιών και με καθαρό νερό σε απόσταση όχι μεγαλύτερη των 10 μέτρων. Υπάρχει επίσης ένα πλήρες κουτί πρώτων βοηθειών και διαδικασία ατυχημάτων με τα τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης σε μόνιμη βάση. OXI M/E	Κύριο
12.6	Πρόνοια		
12.6.1	Έχει ορισθεί ένα μέλος της διοίκησης υπεύθυνο για θέματα υγιεινής, ασφάλειας και πρόνοιας των εργαζομένων;	Πρέπει να τεκμηριώνεται ότι υπάρχει συγκεκριμένο μέλος της διοίκησης που είναι υπεύθυνο για τη βεβαίωση της συμμόρφωσης με τους υπάρχοντες εθνικούς και τοπικούς κανονισμούς για την υγεία, ασφάλεια και πρόνοια των εργαζομένων. OXI M/E	Κύριο
12.6.2	Λαμβάνουν μέρος συχνά συναντήσεις μεταξύ της διοίκησης και του προσωπικού; Υπάρχουν καταγραφές από τέτοιες συναντήσεις;	Κατά τη διάρκεια της προγραμματισμένης συνάντησης μεταξύ εργαζομένων και διοίκησης η οποία γίνεται τουλάχιστον δυο φορές το χρόνο, πρέπει να διατηρούνται αρχεία καταγραφών με τις ανησυχίες των εργατών για θέματα υγείας, ασφάλειας και πρόνοιας. Τα παραπάνω θέματα πρέπει να συζητούνται ανοιχτά (χωρίς φόβο ή τιμωρία). Ο επιθεωρητής δεν απαιτείται να κρίνει το περιεχόμενο, την ακρίβεια και το αποτέλεσμα των παραπάνω καταγραφών.	Σύσταση
12.6.3	Υπάρχουν καταλύματα για τους εργαζόμενους που να παρέχουν τις	Τα καταλύματα των εργατών στην εκμετάλλευση είναι κατοικήσιμα, έχουν κατάλληλες σκεπές, πόρτες και	Κύριο

	βασικές εξυπηρετήσεις και εγκαταστάσεις;	παράθυρα, και τις βασικές υπηρεσίες για τρεχούμενο νερό, τουαλέτες και αποχέτευση.	
12.7	Ασφάλεια Επισκεπτών		
12.7.1	Είναι όλοι οι επισκέπτες και οι υπεργολάβοι ενήμεροι των απαιτήσεων της προσωπικής ασφάλειας;	Πρέπει να τεκμηριώνεται ότι οι διαδικασίες της εκμετάλλευσης που αφορούν την ασφάλεια των επισκεπτών κοινοποιούνται στους επισκέπτες και τους υπεργολάβους (π.χ οι παραπάνω διαδικασίες βρίσκονται σε ορατή θέση, όπου όλοι οι επισκέπτες μπορούν να τις διαβάσουν).	Κύριο
13.	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ		
13.1	Επίδραση της Γεωργίας στο Περιβάλλον		
13.1.1	Αντιλαμβάνεται ο παραγωγός και μπορεί να εκτιμήσει την επίπτωση που έχουν οι δραστηριότητες της εκμετάλλευσής του στο περιβάλλον;	Ο παραγωγός είναι σε θέση να δείξει τη γνώση του και τις ικανότητές του όσον αφορά την ελαχιστοποίηση των δυνητικά αρνητικών επιπτώσεων από τις δραστηριότητες της εκμετάλλευσής του στο τοπικό περιβάλλον.	Σύσταση
13.1.2	Έχει εξετάσει ο παραγωγός το πως μπορεί να βελτιώσει το περιβάλλον για το όφελος της τοπικής κοινότητας και της χλωρίδας και πανίδας;	Μπορεί να δείξει ο παραγωγός χειροπιαστές ενέργειες και πρωτοβουλίες, είτε στην ίδια την εκμετάλλευσή του, είτε με τη συμμετοχή του σε κάποια ομάδα που δραστηριοποιείται στην υποστήριξη περιβαλλοντικών δράσεων.	Σύσταση
13.2	Πολιτική Άγριας Ζωής και Διατήρησης		
13.2.1	Έχει ολοκληρωθεί ένα Σχέδιο Διαχείρισης για την Προστασία της Φύσης (είτε ατομικά είτε σε επίπεδο περιοχής);	Υπάρχει μία τεκμηριωμένη δήλωση πολιτικής για τη διατήρηση της άγριας ζωής.	Κύριο
13.2.2	Έχει σχεδιάσει ο παραγωγός ένα Σχέδιο Διαχείρισης της άγριας ζωής και της πολιτικής προστασίας της φύσης, για την ιδιοκτησία του;	Υπάρχει ένα τεκμηριωμένο Σχέδιο Διαχείρισης της Προστασίας της Φύσης, που αναφέρεται ειδικά στην εκμετάλλευση. Αυτό μπορεί να είναι εθνικό ή τοπικό σχέδιο, το οποίο να εφαρμόζεται στην εκμετάλλευση.	Σύσταση
13.2.3	Είναι συμβατή αυτή η πολιτική με την αειφόρο εμπορική γεωργική παραγωγή και ελαχιστοποιεί τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον;	Τα περιεχόμενα και οι σκοποί του σχεδίου διαχείρισης της προστασίας της φύσης προβλέπει συμβατότητα με την αειφόρο γεωργία και οδηγεί σε μειωμένες αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.	Σύσταση
13.2.4	Προϋποθέτει το Σχέδιο Διαχείρισης την αποτύπωση της κατάστασης για την κατανόηση της υφιστάμενης βιοποικιλότητας της χλωρίδας και της πανίδας στην εκμετάλλευση;	Υπάρχει δέσμευση στο σχέδιο Διαχείρισης της Προστασίας της Φύσης, να αναληφθεί η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης ως προς τα τρέχοντα επίπεδα, θέσεις, κατάσταση, κλπ της χλωρίδας και της πανίδας στην εκμετάλλευση έτσι ώστε να γίνει δυνατός ο σχεδιασμός ενεργειών.	Σύσταση
13.2.5	Προϋποθέτει το Σχέδιο Διαχείρισης την ανάληψη δράσης για την αποφυγή ζημιών και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων των ζώων στην εκμετάλλευση;	Μέσα στο σχέδιο Διαχείρισης της Προστασίας της Φύσης υπάρχει ένας σαφής πίνακας προτεραιοτήτων και ενεργειών για την αποκατάσταση περιοχών της εκμετάλλευσης που έχουν υποστεί υποβάθμιση.	Σύσταση
13.2.6	Προϋποθέτει το Σχέδιο Διαχείρισης την ανάληψη δράσης για την βελτίωση των ενδιαιτημάτων των ζώων και αύξηση της βιοποικιλότητας στην εκμετάλλευση;	Μέσα στο σχέδιο Διαχείρισης της Προστασίας της Φύσης υπάρχει ένας σαφής πίνακας προτεραιοτήτων και ενεργειών για την ενθάρρυνση ενδιαιτημάτων για την χλωρίδα και την πανίδα οπουδήποτε είναι βιώσιμο και αύξηση της βιοποικιλότητας στην εκμετάλλευση.	Σύσταση
13.3	Μη παραγωγικά σημεία της εκμετάλλευσης		
13.3.1	Έχει εξετασθεί η δυνατότητα μετατροπής των μη παραγωγικών σημείων της εκμετάλλευσης σε χώρους προστασίας της φύσης;	Οπουδήποτε είναι βιώσιμο υπάρχουν σχέδια για την επαναφορά μη παραγωγικών σημείων της εκμετάλλευσης σε χώρους διατήρησης της άγριας χλωρίδας και πανίδας.	Σύσταση
14.	ΕΝΤΥΠΟ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ		
14.1.1	Είναι διαθέσιμο ένα έντυπο παραπόνων που σχετίζεται με θέματα συμμόρφωσης με το πρότυπο EUREPGAP;	Πρέπει να υπάρχει στην εκμετάλλευση και να είναι άμεσα διαθέσιμο, αν ζητηθεί, ένα σαφώς καθορισμένο έντυπο παραπόνων που σχετίζεται με θέματα συμμόρφωσης με το πρότυπο EUREPGAP. ΟΧΙ Μ/Ε	Κρίσιμο
14.1.2	Διασφαλίζει η διαδικασία χειρισμού	Υπάρχει τεκμηρίωση των ενεργειών που	Κρίσιμο

παραπόνων ότι τα παράπονα καταγράφονται επαρκώς, εξετάζονται και παρακολουθούνται, περιλαμβανόμενης της καταγραφής των ενεργειών που έγιναν;

αναλήφθηκαν σε σχέση με τα συγκεκριμένα παράπονα που αφορούν το πρότυπο EUREPGAP και για οιοδήποτε μειονέκτημα που βρέθηκε σε προϊόντα ή υπηρεσίες. **ΟΧΙ Μ/Ε**

4.1.1 Σημεία ελέγχου και κριτήρια συμμόρφωσης

Η συμμόρφωση στα φρούτα και λαχανικά EUREPGAP περιλαμβάνει τρεις τύπους σημείων ελέγχου, που ο υποψήφιος απαιτείται να τηρήσει προκειμένου να λάβει την αναγνώριση από το EUREPGAP. *Κύρια πρέπει, δευτερεύοντα πρέπει και συνιστάται* πρέπει να τηρούνται ως εξής:

- *Κύρια πρέπει:*

Η 100% συμμόρφωση στα Εφαρμόσιμα Σημεία Ελέγχου αναφερόμενα ως *Κύρια Πρέπει* είναι υποχρεωτική.

- *Δευτερεύοντα πρέπει:*

Η 95% συμμόρφωση στα Εφαρμόσιμα Σημεία Ελέγχου αναφερόμενα ως *Δευτερεύουσα* πρέπει είναι υποχρεωτική.

- *Συνιστάται:*

Δεν είναι καθορισμένο κανένα ελάχιστο ποσοστό συμμόρφωσης.

Όλα τα Σημεία Ελέγχου πρέπει να επιθεωρούνται, περιλαμβανομένων αυτών που αναφέρονται ως συνιστάται.

Τα σημεία ελέγχου που χαρακτηρίζονται ως Όχι Μ/Ε στο αντίστοιχο πεδίο Κριτήρια Συμμόρφωσης, εκτός αν υπάρχει ειδική αναφορά στο αντίστοιχο κείμενο του κριτηρίου συμμόρφωσης, πρέπει να επιθεωρούνται και σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να αναφέρονται ως μη εφαρμόσιμα. Εξαιρέσεις μπορεί να κάνει μόνο να κάνει μόνο η Τεχνική Επιτροπή Προτύπων EUREPGAP για φρούτα και λαχανικά και θα δημοσιεύονται από το EUREPGAP με τη μορφή παραρτήματος.

4.1.2. Κατάρτιση της ομάδας παραγωγών κρεμμυδιού

Τα μέλη της ομάδας παραγωγών αρχικά ενημερώνονται από τον σύμβουλο ποιότητας σε γενικά θέματα ποιότητας πάνω στην καλλιέργεια του κρεμμυδιού

και για το σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης που εφαρμόζει η ομάδα. Ειδικότερα ενημερώνονται:

- Γενικά περί της σημασίας της καλλιέργειας ποιοτικών γεωργικών προϊόντων.
- Για τις συγκεκριμένες υπευθυνότητες που αναλαμβάνει όσον αφορά το σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης της ομάδας κρεμμυδιού.
- Για τις λειτουργικές διαδικασίες και οδηγίες εργασίας που αφορούν την ομάδα κρεμμυδιού.

Ο σύμβουλος ποιότητας καταρτίζει τον επιβλέποντα, τον υπεύθυνο ποιότητας και τον υπεύθυνο φυτοπροστασίας. Ο επιβλέπων γεωπόνος καταρτίζει ετήσιο πρόγραμμα εκπαίδευσης των παραγωγών σε θέματα όπως: ο ασφαλής χειρισμός γεωργικών μηχανημάτων, ο ασφαλής χειρισμός φυτοπροστατευτικών προϊόντων και στον τρόπο εφαρμογής τους, τα μέτρα ατομικής προστασίας κατά τον χειρισμό χημικών σκευασμάτων, μέθοδοι εφαρμογής για την υγιεινή και ασφάλεια των παραγωγών και των απασχολούμενων γενικότερα στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, νέες καλλιεργητικές μέθοδοι και τεχνολογίες.

4.1.3. Διαδικασία ιχνηλασιμότητας στην καλλιέργεια του κρεμμυδιού

Ο παραγωγός σε συνεργασία με τον Σύμβουλο ποιότητας και τον Επιβλέποντα γεωπόνο της γεωργικής εκμετάλλευσης του κρεμμυδιού έχει οργανώσει ένα σύστημα κωδικοποίησης, ώστε να διασφαλίζει τη συνεχή ιχνηλασιμότητα του κρεμμυδιού από τη μονάδα της αρχικής του παραγωγής έως και την παράδοση του στον πελάτη και την περαιτέρω επεξεργασία του. Η ιχνηλασιμότητα εξασφαλίζεται με κωδικούς ανά παραγωγό και ανά αγροτεμάχιο. Στην αρχή της καλλιεργητικής περιόδου ο Επιβλέπων παραδίδει σε κάθε παραγωγό το Τετράδιο του αγρού στην αρχική σελίδα του οποίου καταγράφονται κωδικοποιημένα τα αγροτεμάχια του παραγωγού. Ο κωδικός παραγωγού είναι μοναδικός για κάθε παραγωγό σε τριψήφια μορφή και ο κωδικός αγροτεμαχίου είναι μοναδικός σε διψήφια μορφή για κάθε αγροτεμάχιο, η κωδικοποίηση γίνεται με τον αύξοντα αριθμό του αγροτεμαχίου. Όταν συγκομίζεται το κρεμμύδι για τη διατήρηση της ιχνηλασιμότητας οι παραγωγοί

τοποθετούν επάνω στα σακιά όπου συσκευάζονται τα κρεμμύδια ετικέτα στην οποία αναγράφεται ο κωδικός του παραγωγού και η επωνυμία της εκμετάλλευσης. Τα συσκευασμένα κρεμμύδια που παραδίδονται στο συσκευαστήριο από τους παραγωγούς της ομάδας συνοδεύονται από ένα έντυπο όπου αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του παραγωγού, ο αριθμός των ετικετών που έχει ο κάθε παραγωγός, την ημερομηνία παράδοσης και την υπογραφή του κάθε παραγωγού. Μετά το πέρας της συγκομιδής οι παραγωγοί συμπληρώνουν στο τετράδιο τους το έντυπο συγκομιδής όπου αναγράφονται ο κωδικός αγροτεμαχίου, η ημερομηνία συγκομιδής, η επιτρεπόμενη ημερομηνία έναρξης της συγκομιδής η οποία βγαίνει από τον τελευταίο ψεκασμό που έχει κάνει ο κάθε παραγωγός, η ποσότητα που συγκομίστηκε και ο πελάτης στον οποίο πουλήθηκε το προϊόν.

4.2 ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΓΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ & ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΦΡΟΝΤΙΔΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΡΕΜΜΥΔΙΟΥ

Η Γεωργική Εκμετάλλευση της ομάδας παραγωγών κρεμμυδιού προμηθεύεται και χρησιμοποιεί πολλαπλασιαστικό υλικό που είναι ευκολοπροσάρμοστο στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής, έτσι ώστε να εξασφαλίζει μεγαλύτερη παραγωγή σε συνδυασμό με καλύτερη ποιότητα τελικού προϊόντος. Κατά την επιλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού ένας ακόμη παράγοντας που λαμβάνεται υπόψη είναι και η αντοχή της ποικιλίας σε οικονομικά σημαντικούς και δυσχερώς αντιμετωπίσιμους εχθρούς ή ασθένειες. Τα φυτώρια είναι αναγνωρισμένα και λειτουργούν με άδεια από το Υπουργείο Γεωργίας της χώρας μας. Οι καλλιεργητικές τεχνικές που εφαρμόζονται είναι αυτές που χρειάζονται ώστε τα δενδρύλλια /φυτώρια /σπόροι να είναι απαλλαγμένα από ιούς, μύκητες και ζωικούς εχθρούς ενώ τα πιστοποιητικά των αρχειοθετούνται από τον Επιβλέποντα στο Αρχείο Πολλαπλασιαστικού Υλικού. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται κατά την αγορά του πολλαπλασιαστικού υλικού από τα φυτώρια, έτσι ώστε να τεκμηριώνεται η απουσία παθογόνων που βρίσκονται σε καραντίνα. Στη περίπτωση ιδιοπαραγόμενου πολλαπλασιαστικού προϊόντος πρέπει να υπάρχουν

καταγραφές και αναλυτική περιγραφή του τρόπου παραγωγής. Η παραπάνω περιγραφή αποδεικνύει την φυτοϋγεία ή μη του πολλαπλασιαστικού υλικού. Η Γεωργική Εκμετάλλευση πρέπει να τηρεί όλες τις απαιτήσεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για τη χρήση Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών. Πρέπει να παρέχεται πιστοποιητικό μη γενετικής τροποποίησης ή δήλωση της παραγωγού εταιρίας.

Στη χώρα μας η παραγωγή κρεμμυδιού γίνεται κυρίως με τη φύτευση κοκκαριού, σε μικρότερο ποσοστό χρησιμοποιούνται οι πολλαπλοί βολβοί και σε ακόμη μικρότερο ποσοστό ο σπόρος. Η παραγωγή ξηρών βολβών γίνεται 1) είτε απευθείας στο χωράφι όπου γίνεται σε επίπεδο έδαφος με σπαρτικές μηχανές ακριβείας. Ο σπόρος τοποθετείται σε γραμμές οι οποίες απέχουν μεταξύ τους 15 cm, η ποσότητα του σπόρου που απαιτείται κυμαίνεται μεταξύ 600 και 700 gr ενώ το βάθος σποράς δεν ξεπερνάει το 1 μέτρο. Είναι απαραίτητο για την γρήγορη βλάστηση του σπόρου να υπάρχει επαρκής υγρασία στο έδαφος και οι θερμοκρασίες να κυμαίνονται μεταξύ 21-27°C. Υπάρχουν δύο περίοδοι καλλιέργειας μια την άνοιξη και μια το φθινόπωρο 2) είτε με φύτευση κοκκαριού γίνεται με ειδικές μηχανές ή με το χέρι σε γραμμές. Οι γραμμές απέχουν μεταξύ τους γύρω στα 20 cm, ενώ οι αποστάσεις επί της γραμμής κυμαίνονται γύρω στα 10 cm. Στη μέθοδο αυτή γίνεται μια καλλιέργεια τον χρόνο η οποία ξεκινάει από τον Νοέμβρη μέχρι τον Ιανουάριο και ολοκληρώνεται με την συγκομιδή η οποία ξεκινά νωρίς από τέλη Απριλίου. 3) είτε με μεταφύτευση στο χωράφι νεαρών φυταρίων, τα οποία αναπτύσσονται στο σπορείο χρησιμοποιείται σε πολύ μικρό ποσοστό στην Ελλάδα, σε μερικές περιπτώσεις φθινοπωρινής καλλιέργειας για αρκετά πρώιμη παραγωγή βολβών την επόμενη άνοιξη.

4.2.1. Έδαφος

Ο επιβλέπων γεωπόνος παίρνει δείγμα εδάφους από το 33% του αριθμού των αγροτεμαχίων που είναι ενταγμένο στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, έτσι ώστε στα 3 χρόνια να έχει συμπληρώσει το 100% των αγροτεμαχίων. Η οργανική ουσία συνδέεται άμεσα με τη δομή και τη γονιμότητα

του εδάφους. Συγκρατεί καλύτερα την εδαφική υγρασία και παρέχει θρεπτικά στοιχεία, ενώ προστατεύει από την διάβρωση. Το κρεμμύδι προτιμά ελαφρά καλά σταγγιζόμενα και γόνιμα εδάφη. Το χώμα πρέπει να οργώνεται 15-20 εκ. Και να φρεζάρεται με κατάλληλο τρόπο, ώστε να ισοπεδώνεται. Δεν πρέπει να έχει πολυετή ζιζάνια. Κοπριά ζώων ή χλωρή λίπανση πρέπει να εφαρμόζεται όταν υπάρχει ευκαιρία γιατί καλυτερεύει τις ιδιότητες του εδάφους. Η κοπριά 4-5 τόνοι καλοχωνεμένη πρέπει να ρίχνεται λίγες εβδομάδες μετά τη σπορά ή το φύτεμα.

4.2.2. Λίπανση

Οι παραγωγοί της ομάδας εφαρμόζουν σε ότι αφορά τα λιπάσματα πρακτικές προς το περιβάλλον με τρόπο ώστε αφενός μεν να διασφαλίζουν το εισόδημά τους (με αύξηση της παραγωγής και της ποιότητας του προϊόντος τους) και αφετέρου να προστατεύουν το περιβάλλον. Ιδιαίτερος σκοπός τους όμως είναι η αποτροπή της ρύπανσης των υπόγειων και επιφανειακών νερών, από τη συσσώρευση νιτρικών λόγω διήθησης ή επιφανειακής απορροής. Ο Επιβλέπων στην αρχή της καλλιεργητικής περιόδου κάνει την έκθεση λίπανσης. Το κρεμμύδι χαρακτηρίζεται ως φυτό που αντιδρά θετικά στη λίπανση λόγω του επιφανειακού ριζικού συστήματος και λόγω του μεγάλου αριθμού φυτών που αναπτύσσονται στη μονάδα της επιφάνειας του, τα σημαντικότερα είδη λιπασμάτων που χρειάζεται για την ανάπτυξή του είναι:

-Αζωτούχα: Μια καλλιέργεια κρεμμυδιού με παραγωγή βολβών 5 τόνους ανά στρέμμα αφαιρεί από το έδαφος κατά μέσο όρο 18 kg N/στρ. Η μισή δόση αζώτου εφαρμόζεται κατά τη προετοιμασία του χωραφιού ως βασική λίπανση, ενώ η άλλη μισή εφαρμόζεται επιφανειακά 2-3 φορές κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των φυτών.

-Φωσφορικά: Ο φώσφορος είναι το στοιχείο που επηρεάζει περισσότερο το σχηματισμό των εξωτερικών χιτώνων του βολβού και κατά συνέπεια τη διατηρησιμότητά του κατά την αποθήκευση. Μια καλλιέργεια κρεμμυδιού με παραγωγή 5 τόνους ανά στρέμμα αφαιρεί από το έδαφος κατά μέσο όρο 6 kg

P₂O₅/στρ. Στην περίπτωση του φωσφόρου, όλη η ποσότητα εφαρμόζεται κατά την προετοιμασία του χωραφιού ως βασική λίπανση.

-Σημαντικές ποσότητες **καλίου** : Το κρεμμύδι είναι αρκετά απαιτητικό σε κάλιο σε σχέση με τα υπόλοιπα θρεπτικά στοιχεία. Το κάλιο επηρεάζει τη γλυκύτητα του βολβού, καθώς επίσης την ικανότητά του να διατηρηθεί μετά τη συγκομιδή. Μια καλλιέργεια παραγωγής 5 τόνων βολβών ανά στρέμμα αφαιρεί από το έδαφος κατά μέσο όρο 14 kg K₂O/στρ. Για την παραγωγή κρεμμυδιού από κοκκάρι η ποσότητα του καλίου χορηγείται ολόκληρη ως βασική λίπανση, ενώ για την παραγωγή κρεμμυδιού από σπόρο, το 60% εφαρμόζεται κατά τη βασική λίπανση και το υπόλοιπο 40% κατά την έναρξη μεγαλώματος των βολβών.

-Επίσης είναι φυτό ευαίσθητο στην έλλειψη ψευδαργύρου, μολυβδαινίου, χαλκού και μαγγανίου. (Αναλογίδης Δ., Ανδρουλάκης Ι., Παναγιωτόπουλος Π. (1995)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.6. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ				
Τύπος καλλιέργειας	Λιπαντικές μονάδες			
	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	MgO
Για παραγωγή κρεμμυδιών ανά σπόρο	15-20	15-20	25-30	2-4
Για παραγωγή κρεμμυδιών από κοκκάρι	12-15	8-10	18-20	
Για παραγωγή χλωρών κρεμμυδιών	15-20	10-15	25-30	
Για παραγωγή κοκκαριού	6	10	10	

(Ολύμπιος Χ. 2004)

4.2.3. Φυτοπροστασία

Στην αρχή κάθε καλλιεργητικής περιόδου ο Επιβλέπων ενημερώνεται για τα εγκεκριμένα φυτοφάρμακα στην καλλιέργεια του κρεμμυδιού που εντάσσεται στο σύστημα. Σημαντικότερο όμως κριτήριο για την εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι πάντα η ετικέτα στην οποία πρέπει να αναγράφεται η καλλιέργεια και φυσικά να μην έχει περάσει η ημερομηνία λήξης. Ο επιβλέπων είναι υπεύθυνος για την επιλογή των αγροτεμαχίων από τα οποία θα ληφθούν τα προς ανάλυση δείγματα. Ο ελάχιστος αριθμός αναλύσεων είναι η τετραγωνική ρίζα του αριθμού των παραγωγών. Υπάρχουν και περιπτώσεις όπου ο αριθμός των αναλύσεων προκύπτει από την ανάλυση της επικινδυνότητας (Risk Analysis). Τα δείγματα ομαδοποιούνται και στέλνονται για ανάλυση. Πριν την ομαδοποίηση ορίζεται υπεύθυνος ο οποίος θα κρατήσει αντίδειγμα ανά παραγωγό, έτσι ώστε σε περίπτωση που βρεθεί υπολειμματικό το προϊόν να σταλούν προς ανάλυση δείγματα ανά παραγωγό (που ανήκουν στη μη συμμορφωμένη ομάδα) για να χαρακτηριστεί το προϊόν του συγκεκριμένου παραγωγού ως μη συμμορφωμένο και να αποδοθούν ευθύνες.

Οι σοβαρότερες ασθένειες του κρεμμυδιού είναι :

-Ρόδινη σήψη των βολβών: προκαλείται από τους μύκητες του χώματος *Pyrenocheta terrestris*, *Fusarium sp.* οι οποίοι προσβάλλουν τα κρεμμύδια σόλα τα στάδια της ανάπτυξής τους. Συνιστώνται η τακτική καλλιέργεια και η λίπανση για την ανάπτυξη των φυτών. Καταπολεμείται με αμειψισπορά και απολύμανση εδάφους.

-Σταχτιά σήψη: προκαλείται από τον μύκητα *Botrytis allii*, προσβάλλει κυρίως τους λευκούς βολβούς στο χωράφι και στην αποθήκη και προκαλεί σοβαρή σήψη. Καταπολεμείται με απολυμασμένο σπόρο, με καλή μεθωρίμανση των συγκομισθέντων βολβών ώστε να έχουν ξηρό λαιμό.

-Σκληρωτίνια: Προκαλείται από το *Sclerotium cepivorum* . Προσβάλλει και καταστρέφει κυρίως νεαρά φυτά στα σπορεία. Σ μεγαλύτερα φυτά δημιουργεί σήψεις που καλύπτονται από λευκό χνούδι μέσα στο οποίο διακρίνονται μαύρα

σκληρώτια. Καταπολεμείται με αμειψισπορά, απολύμανση σπόρων και με ριζοποτίσματα.

-Η καπνιά του κρεμμυδιού: οφείλεται στο μύκητα *Urocystis cepulae*, ο οποίος προσβάλλει μόνο τα νεαρά φυτάρια πριν από την πλήρη ανάπτυξη του πρώτου φύλλου τους. Σε περιοχές με μεγάλη προσβολή χρησιμοποιείται κοκκάρι από ανθεκτικές ποικιλίες

-Τέλος ο περονόσπορος: όπου οφείλεται στον μύκητα *Peronospora destructor*, προσβάλλει τα φύλλα και σχηματίζει ωχροπράσινες κηλίδες που εξελίσσονται σε νεκρωτικές. Καταπολεμείται με καλή στράγγιση του εδάφους, χρήση ανθεκτικών ποικιλιών και ψεκασμούς (πάντα με χρήση προσκολλητικού)

Οι σοβαρότεροι εχθροί είναι :

-Ο θρίπας *Thrips tabacci* απομυζά τους χυμούς των φύλλων. Καταπολεμείται με δύο ή τρεις ψεκασμούς με διαζινόν, μπιρλέιν, πυρεθρίνες.

- Η μύγα του κρεμμυδιού *Hylemyia antiqua*. Γεννά τα αυγά του στο λαιμό των φυτών και οι εξερχόμενες προνύμφες ανοίγουν στοές στο βλαστό. Καταπολεμείται με ενσωμάτωση εντομοκτόνων στο έδαφος πριν τη σπορά με διαζινόν, νταϊφονέιτ, ντουρσμπαν, μπιρλέιν, ή και με ριζοποτίσματα και ψεκασμούς μετά το φύτευμα.

-Ο κρεμμυδοφάγος *Grylotalpa vulgaris*. Κόβει τα φυτά από το λαιμό, καταπολεμείται με δηλητηριώδη δολώματα.

-Νηματώδεις *Itylenchus dipsaci*. Προσβάλλουν τους βολβούς και προκαλούν διογκώσεις και σκασίματα στο κατώτερο τμήμα των φυτών. Καταπολεμούνται με απολύμανση εδάφους σπορείων με βαπάμ, ντι-τραπέξ,(όχι βρωμιούχο μεθύλιο σε κρεμμύδι), με αμειψισπορά, χρήση υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού και εφαρμογή νηματοκτόνων(μοκάπ). (Παπαϊωαννου Π. Μαρκογιαννάκη Δ.,2001)

4.2.4. Συγκομιδή

Η περίοδος συγκομιδής στην περιοχή όπου βρίσκονται τα αγροτεμάχια των παραγωγών μπορεί να αφορά ολόκληρη την χρονιά. Οι παραγωγοί φροντίζουν να είναι προετοιμασμένοι ώστε η συγκομιδή να πραγματοποιείται στον κατάλληλο χρόνο προκειμένου να επιτυγχάνεται τελικό προϊόν καλύτερης

ποιότητας. Πριν την προβλεπόμενη περίοδο της συγκομιδής ο Επιβλέπων κάνει ένα γενικό έλεγχο στα αγροτεμάχια για να διαπιστώσει το στάδιο ωρίμανσης που βρίσκεται το προϊόν και αναλόγως δίνει τις κατάλληλες οδηγίες στους παραγωγούς σχετικά με το χρόνο έναρξης της συγκομιδής. Σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την έναρξη της συγκομιδής και λαμβάνεται πάντα υπόψη από τον επιβλέποντα είναι ο χρόνος της τελευταίας επέμβασης με φυτοπροστατευτικά προϊόντα για οποιαδήποτε ασθένεια ή εχθρό και οπωσδήποτε να ληφθούν υπόψιν τα αποτελέσματα των αναλύσεων από το διαπιστευμένο εργαστήριο. Η συγκομιδή πραγματοποιείται από τους παραγωγούς της ομάδας καθώς και από εργάτες. Κάθε παρτίδα προϊόντος που παραδίδεται στο συσκευαστήριο πρέπει να φέρει σήμανση στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του παραγωγού, ο κωδικός του αγροτεμαχίου από το οποίο προέρχεται το προϊόν και η ημερομηνία που έγινε η συγκομιδή . Στο τέλος της περιόδου της συγκομιδής ο Επιβλέπων συγκεντρώνει τα έντυπα συγκομιδής/ διαλογής από τους παραγωγούς και τα αρχειοθετεί στο αρχείο συγκομιδής. Στο ίδιο αρχείο περιλαμβάνονται και οι αποδείξεις ποσοτικής παραλαβής που εκδίδει το συσκευαστήριο. Τα κρεμμύδια συγκομίζονται είτε σαν κρεμμυδάκια είτε σαν ώριμοι καρποί. Η συγκομιδή ξερών κρεμμυδιών πρέπει να αρχίζει όταν τα κρεμμύδια πλαγιάζουν. Η συγκομιδή αρχίζει όταν ο καιρός θα είναι ζεστός. Για τη συγκομιδή χρησιμοποιείται άροτρο. Σε χαλαρά αμμώδη εδάφη τα κρεμμύδια βγαίνουν με το χέρι. Κατά τη συγκομιδή καλά είναι τα φύλλα να καλύπτουν τους βολβούς, για να παρουσιάζουν για να μην παρουσιάζουν εγκαύματα στους σωρούς. Συνήθως τα φύλλα του κοκκαριού στεγνώνουν αμέσως και τρίβονται μόνα τους. Το κοκκάρι μένει στο χωράφι για να ξεραθεί. Μετά την απομάκρυνση των φύλλων τα κρεμμύδια καθαρίζονται και διαλογίζονται. Τα α κρεμμύδια τοποθετούνται συνήθως σε σάκους με πολύ αραιή ύφανση των 25-50 κιλών. Σε μερικές περιπτώσεις χρησιμοποιούνται και μικρά σακιά των 1-5 κιλών για απευθείας χρήση από τους λιανοπωλητές. Τα κρεμμύδια για αποθήκευση μαζεύονται προσεκτικά, ξεραίνονται κατάλληλα και είναι απαλλαγμένα από αρρώστιες. Αποθηκεύονται σε ξερές αποθήκες με πάτωμα σανιδιού ή σε ειδικά τελάρα.

4.2.5. Εξοπλισμός και ενέργεια

Περιγράφει όλες τις δραστηριότητες της ομάδας παραγωγών της γεωργικής εκμετάλλευσης του κρεμμυδιού που είναι σχετικές με τον καθορισμό, τον προγραμματισμό και την εκτέλεση της προληπτικής και έκτακτης συντήρησης και τις επισκευές του εξοπλισμού παραγωγής με στόχο της καλής λειτουργίας των μηχανημάτων καθώς και την εξοικονόμηση ενέργειας ώστε να υλοποιούνται χωρίς προβλήματα οι ποιοτικοί και ποσοτικοί στόχοι της παραγωγής.

4.2.5.1. Μηχανολογικός εξοπλισμός

- **Γεωργικοί ελκυστήρες:** Γρασάρισμα των εξαρτημάτων, πλήρωση λαδιών και νερού, φόρτιση μπαταρίας, έλεγχος πίεσης ελαστικών και σφίξιμο των κοχλιών καθώς και έλεγχος της μηχανής σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνει ο κατασκευαστής.
- **Καλλιεργητές:** Αλλαγή των ινίων μια φορά τον χρόνο αναλόγως την χρήση τους.
- **Ψεκαστικά:** Αλλαγή των φίλτρων και ακροφυσίων (μπεκ) όταν φθείρονται ή καθαρισμός αυτών με χρήση διαλύματος σόδας φαγητού και ξυδιού.
- **Αλέτρι:** Αλλαγή ινίων και βιδών, γρασάρισμα των ελατηρίων.

4.2.5.2. Εγγειοβελτιωτικός μηχανισμός

- **Γεωτρήσεις:** Υπεύθυνοι είναι οι αντίστοιχοι παραγωγοί και η συντήρηση εντοπίζεται στο γρασάρισμα, πλήρωση λαδιού, έλεγχος για χαλαρωμένα λουριά καθώς και στο σφίξιμο μπουλονιών της μηχανής.
- **Αγωγός νερού:** Τακτικός προληπτικός έλεγχος και αποκατάσταση βλαβών για την αποφυγή διαρροής νερού(συγκόλληση σε τρύπιους σωλήνες ή αλλαγή αυτών)
- **Στάγδην άρδευση:** Αλλαγή ή καθαρισμός φίλτρων και σταλακτήρων σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή.

4.2.6.Σχέδια Διαχείρισης ρύπων , ανακύκλωσης , υγιεινή και ασφάλεια

Σε ότι αφορά την περιβαλλοντική διαχείριση, πριν την έναρξη της καλλιεργητικής περιόδου ο Επιβλέπων σε συνεργασία με τον Επικεφαλή εντοπίζουν τους πιθανούς ρύπους που πρόκειται να παρουσιαστούν, όπως επίσης και τις πιθανές πηγές μόλυνσης της γεωργικής εκμετάλλευσης. Τέτοιοι ρύποι μπορεί να είναι: χαρτόνια, πλαστικά, φυτικά υπολείμματα, λάδια, πετρέλαια, κενές συσκευασίες φυτοπροστατευτικών προϊόντων, υαλοβάμβακες και άλλα κοινά σκουπίδια. Οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό της σειράς προτεραιότητας αντιμετώπισης των ρύπων από τον επιβλέπων είναι:

- Αμεσότητα επίπτωσης στο περιβάλλον.
- Σοβαρότητα επίπτωσης.
- Συχνότητα ρύπων.
- Ποσότητα ρύπων.

Σε ότι αφορά την υγιεινή και την ασφάλεια οι παραγωγοί λαμβάνουν πάντα τα απαραίτητα μέτρα ατομικής προστασίας(μάσκα, μπότες, γάντια, ολόσωμη φόρμα κ.τ.λ.) Στην πόρτα των ειδικών αποθηκευτικών χώρων των φυτοφαρμάκων και των λιπασμάτων επικολλάται σήμα κινδύνου και τα τηλέφωνα πρώτης ανάγκης. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην ατομική υγιεινή και καθαριότητα κατά την διαδικασία της συγκομιδής. Οι εργαζόμενοι της γεωργικής εκμετάλλευσης εξετάζονται μια φορά τον χρόνο από γιατρό για την πρόληψη ή διαπίστωση οποιουδήποτε προβλήματος υγείας.

4.3. ΙΣΧΥΣ ΤΟΥ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ EUREPGAP

Η χορήγηση του πιστοποιητικού γίνεται σύμφωνα με τη συμμόρφωση της υποψήφιας ομάδας παραγωγών στο σύνολο των εφαρμόσιμων απαιτήσεων. Το πιστοποιητικό EUREPGAP (ΕΚΔΟΣΗ 2.1.-ΟΚΤ04) εκδίδεται από εγκεκριμένο φορέα πιστοποίησης και ισχύει για 1 χρόνο. Το συμβόλαιο παροχής υπηρεσιών ανάμεσα στον φορέα πιστοποίησης και την ομάδα παραγωγών μπορεί να έχει

αρχική διάρκεια μέχρι 3 χρόνια με τη δυνατότητα ανανέωσης ή επέκτασης του συμβολαίου για περίοδο μέχρι 3 χρόνια.

4.4. ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ, ΛΟΓΟΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ EUREPGAP

Το εμπορικό σήμα EUREPGAP, το λογότυπο και ο αριθμός όπως καθορίζονται και από τον γενικό κανονισμό EUREPGAP δεν επιτρέπεται να εμφανίζονται στο προϊόν, στη συσκευασία καταναλωτή ή στο σημείο πώλησης. Η γραμματεία EUREPGAP κάνει χρήση του λογότυπου EUREPGAP και παραχωρεί άδεια για περιορισμένη χρήση του στους παρακάτω οργανισμούς:

- Στα συνδεδεμένα μέλη, στους λιανέμπορους και προμηθευτές EUREPGAP, οι οποίοι μπορούν να το χρησιμοποιούν μόνο για θέματα συμμετοχής και μόνο για επικοινωνία επιχείρηση με επιχείρηση.
- Στους εγκεκριμένους φορείς πιστοποίησης με διαπίστευση EUREPGAP, για την προώθηση δραστηριοτήτων πιστοποίησης με διαπίστευση EUREPGAP κατά την επικοινωνία επιχείρηση με επιχείρηση και για έκδοση πιστοποιητικών με διαπίστευση EUREPGAP από αυτούς.
- Με ειδική συμφωνία, σε κάθε άλλο οργανισμό, όπως διαπιστευμένοι εκπαιδευτές, εκδόσεις κ.τ.λ. κατά EUREPGAP

Η χρήση ολόκληρου του αριθμού εγγραφής EUREPGAP μαζί με τα στοιχεία αναφοράς του πιστοποιημένου προϊόντος και του πιστοποιημένου οργανισμού περιορίζεται στους κατόχους των διαπιστευμένων από το EUREPGAP πιστοποιητικών και μπορεί να εμφανίζεται μόνο στα ακόλουθα στοιχεία:

- Στα διαπιστευμένα πιστοποιητικά και αντίγραφα
- Στην επικοινωνία επιχείρηση με επιχείρηση
- Οι παλέτες που περιέχουν μόνο πιστοποιημένα προϊόντα με διαπίστευση EUREPGAP, μπορούν μαζί με ολόκληρο τον αριθμό εγγραφής EUREPGAP, να φέρουν ξεχωριστό εμπορικό σήμα EUREPGAP με ανώτερο ύψος τα 100 millimeters και μόνο όταν το είδος της ετικέτας ή το

υλικό όπου είναι στερεωμένη δεν επιτρέπουν να εμφανίζεται αυτή στο σημείο πώλησης

- Στα κουτιά ή κιβώτια ή άλλη συσκευασία εκτός της λιανικής, μόνο όταν ο κάτοχος ενός πιστοποιητικού με διαπίστευση EUREPGAP πουλάει το προϊόν σε άλλον κάτοχο πιστοποιητικού EUREPGAP.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

1) Τα προϊόντα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης είναι προϊόντα που παράγονται σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές και κανόνες ώστε να προστατεύουν την υγεία των καταναλωτών και το περιβάλλον.

2) Στα Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη φυτική παραγωγή χρησιμοποιούνται φυτοφάρμακα που είναι εγκεκριμένα για συγκεκριμένες καλλιέργειες και εφόσον η χρήση τους είναι απαραίτητη, Παράλληλα χρησιμοποιούνται λιπάσματα εάν και εφόσον χρειάζονται στις κατάλληλες ποσότητες (πριν τη χρήση κάποιου λιπάσματος γίνονται εργαστηριακές αναλύσεις εδάφους ώστε να διαγνωστούν οι ανάγκες σε θρεπτικά στοιχεία).

3) Στην Ολοκληρωμένη Διαχείριση εφαρμόζονται αρχές που θα έπρεπε να εφαρμόζονται στην συμβατική παραγωγή αν σε εκείνη δεν γινόταν αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων.

4) Οι Αρχές της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης εφόσον τηρούνται από όσους συμμετέχουν στο σύστημα δίνουν ασφαλέστερα , περισσότερο ποιοτικά και άρα καλύτερα προϊόντα.

5) Το EUREPGAP ουσιαστικά είναι ένα πρωτόκολλο που εστιάζεται στον παραγωγό και περιγράφει λεπτομερώς όλα τα κρίσιμα σημεία που πρέπει να διευθετηθούν ακόμη και πριν από την εγκατάσταση της καλλιέργειας στο χωράφι.

Περιλαμβάνει:

- Ορθή γεωργική πρακτική
- Ασφάλεια και υγιεινή των εργαζομένων
- Ιχνηλασιμότητα
- Φιλοπεριβαλλοντικές δράσεις

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σπάρτσης Ν.(1993). *Γενική και ειδική λαχανοκομία, Το κρεμμύδι*, Εκδόσεις Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα.

Ολυμπίου Μ.(1994). *Ειδική λαχανοκομία, Καλλιέργεια Κρεμμυδιου*, Εκδόσεις Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα.

Ολύμπιος χ. (1994). *Τα βολβώδη λαχανικά*, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2000). *Η κατάσταση της Γεωργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, Εκδόσεις Γενική Έκθεση επί της δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Jones H., Mann K. (1963). "*Onions and their allies*", Leonard Hill Ltd., London.

Κάλτσης Ι. Τσίνας Δ.(2005). *Συστήματα ποιότητας και πιστοποίηση πρωτογενούς παραγωγής*, Γεωργία κτηνοτροφία, Αγρότυπος α.ε.

Μαργαριτόπουλος Ν. (2002), *Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών*, Γεωργία κτηνοτροφία, Αγρότυπος α.ε.

Αναλογίδης Δ., Ανδρουλάκης Ι., Παναγιωτόπουλος Λ., (1995). *Λίπανση κηπευτικών*, Γεωργία κτηνοτροφία, Αγρότυπος α.ε.

Παπαϊωάννου Π., Μαρκογιαννάκη Δ., (2001). *Ακάρεα -Ακαρεοκτόνα*, Γεωργία κτηνοτροφία, Αγρότυπος α.ε.

Ολύμπιος Χ. (2003). *Onion*, Froutonea Greek fruit.

Παραγυίου Σ. (2007). *Πιστοποιημένα ποιοτικά προϊόντα, προβλήματα και προοπτικές ,Πρωτογενής τομέας*. Βιώσιμη ανάπτυξη.

Σιώμος Α.(2004) [URL:http://www.teliar.gr/schools/steg/agriculture/lessons_online/internet%20Papadopoulos/10a.htm](http://www.teliar.gr/schools/steg/agriculture/lessons_online/internet%20Papadopoulos/10a.htm)

EUREPGAP V 2.1.-OKT04 (1997)

[http://www.globalgap.org/cms/upload/The_Standard/Version_AchiveOther_Languages/Greek/EUREPGAP_GR_FP_V21Oct04_update_14Feb06 - GREEK.pdf](http://www.globalgap.org/cms/upload/The_Standard/Version_AchiveOther_Languages/Greek/EUREPGAP_GR_FP_V21Oct04_update_14Feb06_-_GREEK.pdf)

